



**ПОЉОПРИВРЕДНА СТРУЧНА
СЛУЖБА • Сремска Митровица •
Светог Димитрија 22**



Limagrain d.o.o.

21000 Novi Sad, Radnička 30a
Tel: 021/4750-788; Fax: 021/4750-789
www.limagrain.rs

**Seme
rađa
profit**

**hrana
produkt**

hrana bez mana!

www.hranaprodukt.com
Tel: 022/650-027, 650-033

SREMSKA Godina IV • Broj 56 • 30. januar 2015. • cena 40 dinara

**сремске
НОВИНЕ**

POLJOPRIVREDA

OPORAVAK



Foto: G. Majstorović

U staropazovačkoj opštini pšenica nije pretrpela veća oštećenja od mrazeva jer bila pod snegom. Samo mestimično su niske temperature oštetile vrhove biljaka, ali pšenica se brzo

oporavlja jer joj pogoduju trenutne vremenske prilike s temperaturom u plusu.

Usev je i dalje pomalo žučkast, pa će žitu dobro doći prihrana početkom narednog meseca.

G. M.

U OVOM BROJU

SIMUNOVIĆI IZ LAČARKA:

Da država pomogne seljaku

Strana 10.

KOVAČEVIĆI IZ INĐIJE:

Stočari od davnina

Strana 11.

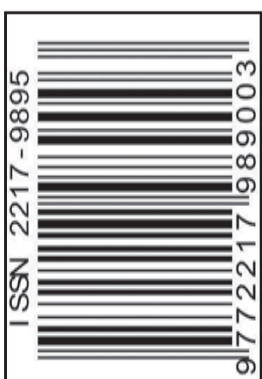
ŠID • DUŠAN MAUKOVIĆ, PROIZVOĐAČ LEŠNIKA

Posao samo za strpljive

Jedan od većih zasada lešnika u Sremu, na površini od oko 50 hektara, čiji je vlasnik **Dušan Mauković**, nalazi se u neposrednoj blizini Šida, na putu između Kukujevaca i Erdevika, a drugi, od istog vlasnika, u blizini Ilinaca.

Strana 20.

SMS MALI OGLASI
063/8526-021



OBIČAJI KOD SRBA

"Zdravo svanuli, dragi gosti"

Strana 12.



**produktna berza ad
novi sad**

"Produktna berza"AD, Novi Sad, Bulevar oslobođenja 5
Tel: 021/442-935, fax: 021/442-931, 443-457, 442-932
E-mail: nsberza@eunet.rs, www.proberza.co.rs

od 19. do 23.1. 2015.



Rast cene kukuruza



Rast cene soje



Dešavanja na svetskim berzama

Tradicionalno – odlično!

Kao i ranijih godina, na 49. Savetovanju agronoma Srbije prezentuju se najnovija naučna dostignuća Instituta za ratarstvo i povrtarstvo u oplemenjivanju ratarsko-povrtarskih biljaka - Pored eminentnih stručnjaka, predstavnika ministarstava, uspešnih privrednika, priliku da iznesu svoja iskustva iz proizvodnje imaju i poljoprivredni proizvođači koji su sa NS sortama i hibridima ostvarili vrhunske prinose - Paralelno sa Savetovanjem agronoma, održava se i XLI simpozijum „Poljoprivredna tehnika“

U prisustvu predstavnika ministarstava, eminentnih stručnjaka Instituta, uspešnih privrednika i poljoprivrednih proizvođača koji su sa NS sortama i hibridima ostvarili vrhunske prinose, u ponedeljak je svečano otvoreno 49. Savetovanje agronoma Srbije koje se održava u organizaciji Instituta za ratarstvo i povrtarstvo iz Novog Sada. Ove godine u program Savetovanja je uvrštena i edukacija savetodavaca Poljoprivrednih stručnih službi Srbije, a paralelno sa Savetovanjem agronoma, održava se i XLI simpozijum „Poljoprivredna tehnika“ u organizaciji Departmana za poljoprivrednu tehniku Poljoprivrednog fakulteta iz Novog Sada.

Kao i ranijih godina, na 49. Savetovanju agronoma Srbije prezentuju se najnovija naučna dostignuća Instituta za ratarstvo i povrtarstvo u oplemenjivanju ratarsko-povrtarskih biljaka. Pored eminentnih stručnjaka, predstavnika ministarstava, uspešnih privrednika, priliku da iznesu svoja iskustva iz proizvodnje imaju i poljoprivredni proizvođači koji su sa NS sortama i hibridima ostvarili vrhunske prinose.



Dr Jeger Miladinović

Direktor Instituta za ratarstvo i povrtarstvo Novi Sad Dr Jeger Miladinović, prvi je pozdravio s prisutne i poželio im uspešan rad u zvaničnom delu programa – predavanju stručnjaka, naučnih radnika i profesora, koja čine osnov za diskusiju u kojoj se dolazi do odgovora na aktuelne probleme i pitanja poljoprivredne proizvodnje.

Program je ispunjen novim sadržajima, odgovorima na nova pitanja i diskusijama na okruglim stolovima. Kao novost u programu Savetovanja ove godine je i edukacija savetodavaca poljoprivrednih stručnih službi Srbije. Direktor Instituta je istakao i drugi sastavni deo Savetovanja – nove poslovne kontakte i učesnicima 49. Savetovanja poželio uspeh u readu..



Dr Jan Turan

U ime UO Instituta za ratarstvo i povrtarstvo i Poljoprivrednog fakulteta u Novom Sadu skup je pozdravio prof. dr Jan Turan sa željom da zaključci sa Savetovanja budu preporuka za predstojeću poljoprivrednu sezonu.

Ujedno je skrenuo pažnju da se paralelno sa Savetovanjem agronoma održava i XLI Simpozijum „Poljoprivredna tehnika“ u organizaciji Departmana za poljoprivrednu tehniku Poljoprivrednog fakulteta u Novom Sadu.

Kao i prethodnih godina uspešan rad na Savetovanju poželio je i dekan Poljoprivrednog fakulteta u Novom Sadu, prof. dr Milan Popović. On je sa zadovoljstvom primetio da je sala u kojoj se odvija Savetovanje agronoma svake godine sve punija i punija, što svakako potvrđuje značaj interesantnih i korisnih predavanja, saveta i preporuka kompetentnih predavača. Dekan je istakao značaj Instituta sa svojim oglednim poljima u obrazovanju kadrova i stvaranju agronoma koji će jedino na taj način biti spremni da od prvog dana vode proizvodnju.

Počasni gost na otvaranju 49. Savetovanja agronoma, legenda poljoprivrednog novinarstva Zaharije Trnavčević je kao i uvek širio optimi-



Prof dr Milan Popović

zam poljoprivredne proizvodnje. Uz preporuku da samo primena pune agrotehnike daje punu prikolicu, on je istakao profitabilnost poljoprivredne proizvodnje. Koristeći prirodne resurse naše zemlje, a posebno sopstvenu energiju, ukazao je na mogućnost povećanja prinosa i sprečavanja smene rodni i nerodnih godina. Kao puno puta do sada, Trnavčević je apelovao na korišćenje rodnog potencijala semena Instituta za ratarstvo i povrtarstvo, koje sasvim sigurno predstavlja dijamantski vrh agrara Srbije, a ujedno je na nivou najboljih semena u svetu. Kratko je dao savet – radite i živite kao Evropa.



Danilo Golubović

Iskustva sa skringa pregovaračkih poglavlja 11, 12 i 13 u okviru pregovora o pristupanju EU prisutnima je preneo Danilo Golubović, državni sekretar u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede uz podršku dr Svetlane Balešević Tubić, pomoćnika direktora za semenarstvo u Institutu za ratarstvo i povrtarstvo Novi Sad. Golubović je pohvalio Institut koji je i u 2014. godini održao svoj kvalitet. Državni sekretar je proglasio 49. Savetovanje agronoma otvorenim.

Predavanja po pozivu

O ruralnom razvoju i efikasnom upravljanju zemljištem je govorio Benjamin Klinger iz GIZ-a, dok su na temu održive primene sredstava za zaštitu bilja izlagali doc. dr Aleksandar Sedlar sa Poljoprivrednog fakulteta u Novom Sadu i Snežana Savčić Petrić iz Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srbije.

Stručno, a istovremeno jasno i konkretno predavanje o žutoj rđi održao je dr Radivoje Jevtić. Popodnevni časovi prvog dana savetovanja bili su rezervisani za Okrugli sto na kome je predstavljena aktuelna problematika u proizvodnji kukuruza. Ovu diskusiju je otvorio dr Goran Bekavac, rukovodilac Odeljenja za kukuruz.



Dr Goran Malidža

Jedinstveno rešenje u suzbijanju divljeg sirka rezistentnog prema sulfonilurea herbicidima dao je dr Goran Malidža, izuzetan fitofarmaceut sa Odeljenju za kukuruz. Pre otkrića sulfonilurea herbicida, divlji sirak je bio jedan od ograničavajućih činilaca u proizvodnji kukuruza. Uvođenjem ovih herbicida u praksu napravljen je revolucionarni napredak u suzbijanju divljeg sirka i drugih travnih korova u kukuruzu. DUO System® – potvrđeno najefikasnije, najfleksibilnije, najpouzdanije i po usev najbezbednije rešenje za suzbijanje rezistentnog divljeg sirka na sulfonilurea herbicide i drugih travnih korova u NS ULTRA hibridima kukuruza (NS 444 ULTRA, NS 5041 ULTRA, NS 640 ULTRA).

Dr Đorđe Jocković, savetnik za genetiku i oplemenjivanje biljaka i rukovodilac tima oplemenjivača, dao je preporuku hibrida kukuruza za predstojeću sezonu. Najpre je naveo osnove za izbor hibrida kukuruza: zahteve biljke kukuruza, pedoklimatske uslovi (zemljište, klima), način korišćenja (za zrno ili silažu), način berbe (berba u klip, kombajniranje zrna) i način čuvanja, osobine hibrida, kao i adaptabilnost i stabilnost prinosa. Broj biljaka po je-



Dr Đorđe Jocković

dinici površine je istaknut kao najvažnija komponenta prinosa. Za velike gustine potrebni su hibridi stvarani za tu svrhu (NS 3022, NS 4023, NS 4051, NS 5051, NS 6102).

Pri izboru hibrida posebno treba imati na umu da je pogrešan koncept jedan hibrid za celo imanje. Posebni hibridi biraju se za gornji i donji teren, za svako jutro i za različite tehnologije.

Prvo treba odabrati elitne hibride najpovoljnije za Vaše imanje. Elitni hibridi treba da poseduju toleranciju ili otpornosti za nepovoljne uslove koji su prisutni u Vašem regionu ili imanju. Pri finalnom izboru preporučuju se uvek provereni hibridi (NS 640) i novi hibridi (NS 6102). Uputio je na brže uvođenje novih hibrida u proizvodnju, ali pri tom stalno treba imati na umu da idealnog hibrida nema. Jedino ispravno je sejati više hibrida. Kao zaključak dr Jocković je za preporuku izbora hibrida sve zainteresovane uputio na veb-sajt Instituta.



Jelena Milić

Organska proizvodnja, krmno bilje i strna žita

Drugi dan 49. Savetovanja obeležile su prezentacije najnovijih dostignuća Instituta za ratarstvo i povrtarstvo iz oblasti organske proizvodnje, proizvodnje krmnog bilja i strnih žita. Predavanje iz oblasti organske proizvodnje – Stanje organskog sektora u Republici Srbiji i aktivnosti Ministarstva poljoprivrede i zaštite životne sredine za njegovo unapređenje, održala je Jelena Milić iz Ministarstva poljoprivrede i zaštite životne sredine Republike Srbije. U okviru zakonodavnog okvira za organsku proizvodnju, ona je predstavila uslove za uvoz organskih proizvoda, dokumentaciju koja je potrebna za izdavanje potvrde da je organski proizvod proizveden u skladu sa zakonom kojim se uređuje organska proizvodnja i uslove i način prodaje organskih proizvoda.

Osnovne principe đubrenja u organskoj proizvodnji prisutnima je

SREMSKA
POLJOPRIVREDA

OSNIVAČ I IZDAVAČ: NIPD "Sremske novine" d.o.o. Sremska Mitrovica
• Trg vojvođanskih brigada broj 14/II • DIREKTOR: Dragan Đorđević

• GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK: Živan Negovanović
• DIREKTOR MARKETINGA: Zlatko Zrilić • TEHNIČKI UREDNIK: Marko Zrilić • REDAKCIJA: Svetlana Đaković, Katica Kuzmanović, Marija Balabanović, Dušan Poznanović, Sanja Mihajlović, Stevo Lapčević, Mišan Mileusnić (fotoreporter), Gordana Majstorović • MARKETING: 063/8526-021
• ŠTAMPARIJA: DOO MAGYAR SZO KFT OJ Štamparije "Forum" Novi Sad • E-mail: poljoprivreda@sremskenovine.co.rs
TELEFON/FAX: 022/610-144 • RegistarSKI broj NV000659

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Библиотека Матице српске, Нови Сад

63(497.113)

Sremska poljoprivreda / glavni i odgovorni urednik Živan Negovanović.
- God. 1, br. 1 (okt. 2012) - - Sremska Mitrovica: Sremske novine, 2012-. - Ilustr. ; 46 cm

Dva puta mesečno.
ISSN 2217-9895
COBISS.SR-ID 273701127



Svečano otvaranje Savetovanja



Dr Jovica Vasin

predstavio dr **Jovica Vasin**, rukovodilac Odeljenja za zemljište u Institutu za ratarstvo i povrtarstvo. Dr Vasin je naveo načela organske poljoprivrede, čiji je cilj proizvodnja zdravstveno bezbedne, kvalitetne hrane na ekološki održiv način, sa akcentom na održavanje i povećanje plodnosti zemljišta.

Preporuku sortimenta Instituta za ratarstvo i povrtarstvo namenjenog organskim sistemima proizvodnje je kroz svoje izlaganje dala dr **Anamarija Stojanović**. Kao glavne karakteristike sortimenta Instituta namenjenog organskoj proizvodnji dr Stojanović je navela adaptabilnost, genetičku varijabilnost, prilagođenost ekstenzivnijim uslovima gajenja, visok kvalitet, kompetitivnost korovima i visoku toleranciju, odnosno otpornost na bolesti. Poštujući ciljeve gajenja i zahteve tržišta promovisane su sorte i hibridi Instituta za ratarstvo i povrtarstvo namenjene organskoj proizvodnji.

Sledeći segment ovog dana bila su predavanja iz oblasti krmnog bilja. Predavanje o prinosu i kvalitetu NS sorti krmnog bilja održao je dr **Đura Karagić**, rukovodilac Odeljenja za ratarstvo i povrtarstvo namenjene organskoj proizvodnji.



Dr Đura Karagić

predstavljali dobre uslove za postizanje prosečnog prinosa od 10 – 14 tona sena. To je uticalo na otvaranje dva pitanja: značaj senaže i značaj kvaliteta u proizvodnji stočne hrane. Kao parametre kvaliteta stočne hrane dr Karagić je naveo konzumaciju, svarljivost i organoleptička svojstva. Posebno je istakao značaj ADF-a (kiselo deterdženstskih vlakana) kao pokazatelja svarljivosti stočne hrane.

Predavanje na temu „Balansiranje prinosa i kvaliteta lucerke pomoću sistema kosidbe i sorte“ održao je dr **Dragan Milić**. Kao cilj svakog proizvođača naglasio je maksimalan prinos i kvalitet, a kao najvažniji faktor da bi se to postiglo naveo je vreme kosidbe, izbor sorte i opremljenost gazdinstva savremenom mehanizacijom. Kao glavne činioce od kojih zavise prinos i kvalitet dr Milić je naveo zemljište, klimu, oblast gajenja, starost lucerišta i primenju agrotehniku. Kao zaključak naveo je da se u uslovima naše zemlje najbolji prinos i kvalitet postižu kosidbom lucerke u sistemu sa 5 otkosa u godini. Na taj način se postiže značajno bolji kvalitet suve materije – veći sadržaj proteina i manji sadržaj vlakana. Posebna napomena je da se sa košenjem lucerke u sistemu kosibe sa 3 otkosa ne iskorišćava genetički potencijal NS sorti, dobija se loš kvalitet i dolazi do značajnog smanjenja prinosa suve materije – što, ukratko rečeno, znači da taj sistem treba izbegavati u Srbiji.

O značaju združene setve ozirom stočnog graška sa strninama u proizvodnji kabaste stočne hrane pričala je dr **Sanja Vasiljević**. Ovakav način gajenja ima višestruki značaj: povećanje prinosa, balansiranje hranjive vrednosti krme i podržavanje graška od poleganja. Na rentabilnost združene proizvodnje ukazuje LER index. LER index se može definisati kao površina zamlišta koja je potrebna da čisti usev postigne isti prinos kao i mešovina tog useva sa nekom drugom vrstom. Kao zaključak dr Vasiljević je navela opravdanost proizvodnje u združenoj setvi graška sa strninama kako sa aspekta rentabilnije proizvodnje zelene i suve kabaste stočne hrane, tako i sa aspekta ostvarivanja zadovoljavajućeg kvaliteta krme. Grašak u smeši sa strninama treba gajiti u odnosu 85%:15%.

Dr **Vojislav Mihailović**, pomoćnik direktora Instituta za organizaciju poslova u proizvodnji i plasmanu, je izneo dosadašnje rezultate i buduće ciljeve u oplemenjivanju graška (prosečan višegodišnji prinos od najmanje 4 t/ha, sadržaj sirovih proteina u zrnu 23-28%, uz svarljivost višu od 85%, sa odstupanjem prinosa između pojedinih godina od 20-25%, uz zadovoljavajuću otpornost na preovlađujuće bolesti i povećanu otpornost na napad graškovog žička). Kao nove



Dr Vojislav Mihailović

pravce u oplemenjivanju dr Mihailović je naveo sitnije seme (između 200g i 220g), što utiče na jeftiniju setvu, ranostasnost, manje poleganje i faktore koji utiču na poleganje i mahune u vršnom delu stabljike – što smanjuje gubitke pri žetvi. Ukratko bi se moglo reći da je osnovni cilj ostvarivanje visokog prinosa proteina po ha, odnosno ostvarivanje prinosa u kombinaciji sa kvalitetom zrna novih sorti proteinskog graška.

Treći deo su obeležila predavanja iz oblasti strnih žita. Dr **Nikola Hristov**, rukovodilac Odeljenja za strna žita, predstavio je NS sorte strnih žita za sadašnje i buduće potrebe. Svoju prezentaciju dr Hristov je započeo predstavljajući proizvođače rekordere sa ponosom. Opisujući izuzetno loše prošlogodišnje vremenske uslove za proizvodnju pšenice dr Hristov je predstavio postignute rezultate natriženijih i najaktuelnijih sorti pšenice novosadskog Instituta. Kao dugogodišnju tradiciju Instituta da se izuzetnim proizvođačima, ali, isto tako, i ljudima koji su na bilo koji način uključeni u plasman, korišćenje, preporuku i uopšte proizvodnju pšenice, da značaj, oda poštovanje i učini čast što su naši gosti na Savetovanju, Odeljenje za strna žita je organizovalo druženje sa njima.



Dr Nikola Hristov

NS sorte i hibridi širom sveta

Na konferenciji za štampu, direktor Instituta dr Jeger Miladinović obratio se medijima i zainteresovanim gostima. On je, uz uobičajen program predavanja koji se odvija po biljnim vrstama istakao novinu na ovom Savetovanju koju je Institut organizovao u saradnji sa Ministarstvom – edukaciju poljoprivrednih stručnih službi

Takođe, direktor Miladinović je sa ponosom istakao da se Institut već nalazi u Evropi, a dokaz su NS sorte i hibridi koji se već nalaze na listi EU i koji se gaje širom sveta. Dr Miladinović je ukazao i na izuzetnu važnost informisanja proizvođača o njihovom interesu ulaska Srbije u EU, a iznad svega na celokupan interes naše zemlje u tom procesu.

Na interesantno pitanje, kako gleda na konkurenciju na tržištu i kako objašnjava opstanak Instituta u toj borbi, dr Miladinović je rekao da na konkurenciju gleda kao na pozitivnu i zdravu pojavu.

- Uprkos materijalnoj i logističkoj prednosti multinacionalnih kompanija, prisutnost našeg Instituta na tržištu govori da smo uspeali da se očuvamo i da smo na dobrom putu – naveo je dr Miladinović.

Kao olakšicu ulaska Srbije u EU, Danilo Golubović je ukazao na očekivanje Ministarstva poljoprivrede da Vlada Srbije omogućuje povećanje broja zaposlenih u Odeljenju za ruralni razvoj. Osim toga, apelovao je na edukaciju poljoprivrednih proizvođača kako bi uopšte mogli da podnose aplikacije za sredstva, a iznad svega naglasio da nije toliko važno kada ćemo ući u EU, već koliko spremni ćemo ući u EU što će omogućiti i korišćenje beneficija.

Dekan Poljoprivrednog fakulteta u Novom Sadu još jednom je izneo svoj stav o važnosti zajedničkog rada i delovanja fakulteta i Instituta čime će se dobiti i ostvariti finansijski bolji projekti.

Uticao lokaliteta i agrotehnikom kvalitet NS sorti pšenice širokom auditorijumu objasnio je dr **Novica Mladenov**. Dr Mladenov je prikazao doprinos oplemenjivanja povećanju prinosa pšenice u Republici Srbiji, uticaj oplemenjivanja na sadržaj proteina, uticaj oplemenjivanja na sadržaj vlažnog glutena, parametre kvaliteta aktuelnih NS sorti i tehnološki kvalitet NS sorti pšenice u različitim uslovima proizvodnje.

Tehnologiju gajenja NS sorti strnih žita, u cilju postizanja visokih prinosa, prezentovao je **Branko Gajičić**. On je detaljno opisao i dao preporuke najvažnijih agrotehničkih mera (tehnologije gajenja) u proizvodnji sorti strnih žita novosadskog Instituta.

Bojan Jocković je svojim izlaganjem „Uticaj godine na dužinu nalivanja zrna pšenice“ zaokružio segment iz oblasti strnih žita. Kao najvažniji faktor sredine koji limitira prinos Jocković je naveo visoke temperature jer se time skraćuje period nalivanja zrna.

Predstavljanje projekata

U toku 2014. godine u nadležnosti Ministarstva poljoprivrede i zaštite životne sredine – Uprava za poljoprivredno zemljište, realizovana su dva projekta u okviru programa zaštite, uređenja i korišćenja zemljišta: „Unapređenje kvaliteta zemljišta pod voćnjacima i rasadnicima (voća i vinove loze) u Republici Srbiji“ i „Karakterizacija zemljišta vinograda za oznaku geografskog porekla vina – Pilot projekat šumadijski vinogradarski rejon“.



Mr Zoran Knežević

Direktor Uprave za poljoprivredno zemljište mr **Zoran Knežević** je pozdravio skup, a nakon toga je problematiku istraživanja za projekat „Unapređenje kvaliteta zemljišta pod voćnjacima i rasadnicima (voća i vinove loze) u Republici Srbiji“ prisutnima približio dr **Zoran Keserović**. Rukovodilac ovog projekta, dr **Jovica Vasin**, predstavio je metodologiju rada i najvažnije rezultate projekta.

Uvod u drugi projekat „Karakterizacija zemljišta vinograda za oznaku geografskog porekla vina“ dao je **Darko Jakšić**, rukovodilac grupe za vinogradarstvo i vinarstvo Ministarstva poljoprivrede i zaštite životne sredine.

Cilj ovog projekta je bio da se uradi detaljna karakterizacija zemljišta vinograda Šumadijskog vinogradarskog rejona, kao osnova za dobijanje oznake geografskog porekla vina. Rukovodilac projekta dr Jordana Ninkov je predstavila aktivnosti projekta i najznačajnije rezultate.

IPA projekat „Plodnost tla i potrebe đubrenja na porodičnim poljoprivrednim imanjima u pograničnom području Hrvatske i Srbije“, čiji je rukovodilac prof. dr Zdenko Lončarić, predstavila je dr **Brigita Popović**, dok je projekat GIZ-a „Kvalitetna soja bez GMO-a iz dunavske regije“ reprezentovala **Marija Kalentić**.

Na Savetovanju agronoma Srbije razgovaralo se i o alternativnim kulturama, a teme su bile: „Konoplja - trenutno najveći izazov u ratarstvu“, „Proizvodnja lekovitog i aromatičnog bilja“ i „Nove alternativne kulture u Institutu za ratarstvo i povrtarstvo“. Bilo je reči i o povrću kroz temu: „Zaštita belog luka od rđe“, „Proizvodnja povrća u zaštićenom prostoru“ i „Značaj povrća za zdravlje ljudi“.

O kukuruzu se razgovaralo kroz temu: „NS hibridi kukuruza u 2014. godini“, „Kiselost zemljišta i toksičnost aluminijuma - ograničavajući faktori u proizvodnji kukuruza“, „Proizvodnja i dorada semena NS hibrida kukuruza“, „Dinamika otpuštanja vlage iz zrna - hibridna specifičnost“ i „NS tehnologija + NS hibridi = Formula za uspeh“, „Ponuda u Distributivnom centru Instituta za prolećnu prodajnu sezonu 2015.“ i „Upravljanje ambalažnim otpadom od sredstava za zaštitu bilja, naši i vaši rezultati i ciljevi“.

Šećerna repa je obrađena kroz temu: „55 godina Odeljenja za šećernu repu“, „Proizvodnja šećerne repe u kišovitoj 2014. godini“ i „Prisustvo nematoda šećerne repe u Vojvodini“.

Što se tiče uljanih kultura, teme su bile: „Rezultati mikroogleđa NS hibrida suncokreta u 2014. i preporuka sortimenta za setvu u 2015. godini“, „Oplemenjivanje NS uljane repice na prinos i kvalitet semena i ulja“, „Racionalno đubrenje suncokreta“, „Bolesti suncokreta u uslovima sufitca padavina i mogućnosti njihovog suzbijanja“, „Upotreba Trichoderma vrsta za stimulaciju rasta uljanih kultura i zaštitu od bele truleži“ i „Od laboratorije do njive: Marker asistirana selekcija NS suncokreta“.

Razgovaralo se i o rodu soje u prošloj godini, a ostale teme su bile: „Stabilnost NS sorti soje“, „Rezultati ogleda sa NS sortama soje u Sibiru“ i „Suzbijanje korova u soji“.

S. P.

(Izvor: www.nsseme.com)

SREMSKA MITROVICA • DANIJELA MEĐEDOVIĆ, DIREKTORKA AGENCIJE ZA RURALNI RAZVOJ GRADA

Uskoro rešenje problema animalnog otpada

Trenutni prioritet je pokretanje postupka javne nabavke za izradu Glavnog projekta izgradnje punkta za sakupljanje i skladištenje životinjskih otpadaka na teritoriji Grada Sremska Mitrovica, a potom će se krenuti u njegovu izgradnju

Na sednici Skupštine grada Sremska Mitrovica usvojen je program rada Agencije za ruralni razvoj grada za 2015. godinu. To je povod da sa **Danijelom Međedović**, direktorkom Agencije razgovaramo planovima, zadacima, prioritetima i troškovima koji predstoje u ovoj oblasti.

- Agencija je prošle godine vodila projekat izrade Strategije ruralnog razvoja grada Sremska Mitrovica za period 2014.-2020. godina, koja je usvojena na sednici skupštine grada u maju mesecu 2014. godine. Od 2015. godine Agencija će početi sa praćenjem realizacije projekata predviđenih ovom Strategijom, kao i interesovanja i potreba kako stanovništva u ruralnim područjima tako i samih ruralnih područja. Na ovaj način ćemo imati uvid u procenat realizovanih projekata i potrebu da se možda neki novi projekti uvrste u Strategiju, podsetila je Danijela Međedović na početku razgovora.

Šta su sada prioriteta rada Agencije?

- Ono što nam trenutno predstavlja prioritet je da pokrenemo postupak javne nabavke za izradu Glavnog projekta izgradnje punkta za sakupljanje i skladištenje životinjskih otpadaka na teritoriji Grada Sremska Mitrovica, a potom i da krenemo u njegovu izgradnju, s obzirom da, kao što već svi i znaju, postoji veliki problem u vezi sakupljanja i skladištenja životinjskih otpadaka. I ove godine Agencija je izdvojila sredstva koja će putem konkursa dodeliti udruženjima građana i poljoprivrednim gazdinstvima, tako da ćemo nastojati da što pre raspišemo konkurse, kako bi zainteresovana udruženja i poljoprivredna gazdinstva mogla da ih iskoriste na adekvatan način.

Šta je cilj organizovanja sajma ruralnog područja? Ima li još novina u radu?



Danijela Međedović, direktorka Agencije za ruralni razvoj grada

- U programu poslovanja za 2015. godinu je predviđeno i organizovanje sajma ruralnog područja. Ideja nam je da se na ovom sajmu svako selo predstavi sa onim po čemu je poznato i da predstavi sve svoje potencijale. Sve detalje oko ovog sajma razradićemo na sastancima koje planiramo da organizujemo u svakom selu na teritoriji Grada Sremska Mitrovica. Ono na čemu intenzivno radimo još od prošle godine jeste formiranje baze podataka aktivnih poljoprivrednih gazdinstava. Naime, postoje poteškoće da dođemo do aktivne baze podataka poljoprivrednih gazdinstava, tako da je formiramo sami. Većina tih podataka je do sada sakupljena, ali iskoristiću ovaj povod i pozvati sve one koji su zainteresovani da pravovremeno dobiju informacije u vezi aktuelnih konkursa, kao i pomoć prilikom podnošenja prijave i realizacije projekata da dođu u prostorije Agencije koja se nalazi u ulici Svetog Dimitrija br. 13 u dvorištu

gradske kuće u Sremskoj Mitrovici ili da nas pozovu na broj telefona 610-573 kako bismo ih upisali u bazu podataka. Naravno ovo se odnosi samo na poljoprivredna gazdinstva koja su registrovana na teritoriji Grada Sremska Mitrovica.

Takođe Agencija će i u 2015. godine nastaviti sa prikupljanjem podataka o proizvodnji, prodaji, investicijama, problemima i mogućnostima u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja, učestvovati u predstavljanju poljoprivrede Grada Sremska Mitrovica pred donatorima i ovlašćenim organima i organizacijama na nivou Republike i Pokrajine, nastaviti sa pripremom projekata iz domena poljoprivrede i ruralnog razvoja za potrebe Grada, uspostaviti saradnju sa republičkim i pokrajinskim institucijama osnovanim za oblast poljoprivrede i ruralnog razvoja, nastaviti sa informisanjem seoskog stanovništva o mogućnostima povlačenja sredstava iz domaćih i stranih fondova i pružati pomoć zainteresovanim licima prilikom popunjavanja prijavnih obrazaca.

Zašto je važno da u 2015. godini bude izgrađen punkt za odlaganje animalnog otpada?

- Veoma nam je važno da u 2015. godini bude izgrađen punkt za odlaganje animalnog otpada i da u što kraćem periodu raspišemo konkurse za subvencije udruženjima građana u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja, kao i za podsticaje poljoprivrednim gazdinstvima. Prošle godine urađena su i tri projekta koja se tiču uređenja domova kulture u seoskom naselju Kuzmin, Martinci i Grgurevci, tako da ćemo u toku ove godine nastojati da putem konkursa koje budu raspisivala Ministarstva ili pokrajinski sekretarijati pribavimo i deo sredstava za njihovo uređenje. Takođe, imamo ideja vezanih za žensko preduzetništvo i mlade na selu, ali

iste ćemo razraditi tek pošto vidimo da li će biti raspisan neki konkurs sa sufinansiranjem iz ovih oblasti.

Dokle se stiglo u pripremi za to potrebne dokumentacije?

- Do sada je izrađena Studija i Idejni projekat punkta za sakupljanje i skladištenje životinjskih otpadaka na području grada Sremska Mitrovica. U ovim dokumentima detaljno je razrađen problem neškodljivog uklanjanja životinjskih otpadaka (uginulih životinja i nejestivih sporednih proizvoda zaklanih životinja), ponuđena su moguća rešenja i utvrđene lokacije koje su pogodnije za izgradnju punkta. Nakon analize ponuđenih lokacija od strane stručnih lica sa Naučnog instituta za veterinarstvo „Novi Sad“ utvrđeno je da je za početak najbolje da jedan takav punkt bude izgrađen u seoskom naselju Lačarak. Punkt za sakupljanje i skladištenje životinjskih otpadaka biće izgrađen u skladu sa važećim propisima. Ideja je da grad organizuje sakupljanje životinjskih otpadaka po selima, da se tako prikupljen životinjski otpad potom skladišti u specijalne kontejnere na punktu za odlaganje, odakle će biti distribuiran u najbližu kafileriju.

Kako komentarisete opaske sa skupštinske govornice o sredstvima koja su na raspolaganju agenciji?

- Na sednici je bilo primedbi na deo sredstava koji je planiran za takozvane troškove ostalih usluga, a 90 odsto sredstava u okviru ovog konta planirano je za izradu Glavnog projekta izgradnje punkta za prikupljanje i skladištenje životinjskih otpadaka i izgradnju tog punkta. Primedba se odnosila na to da izgradnja pomenutog punkta nije toliko bitna za seoska područja i da od toga poljoprivrednici nemaju nikakve koristi s čime se ja nikako ne bih složila. Na

teritoriji Grada Sremska Mitrovica ne postoji u potpunosti odgovarajuće rešenje za organizovano neškodljivo uklanjanje uginulih životinja i nejestivih sporednih proizvoda zaklanih životinja, ovaj otpad se rešava korišćenjem neadekvatno uređenih stočnih groblja, jama grobnica, pa čak i rovova. Dakle ovaj problem se trenutno ne rešava na adekvatan način te dolazi do toga da stanovništvo baca uginule životinje po poljima i gradskoj deponiji, a nejestivi sporedni proizvodi zaklanih životinja se u potpunosti ne odnose s mesta nastanka radi neškodljivog uklanjanja u kafilerijama, neadekvatno se koriste ili bacaju. Ovakvim načinom nepotpunog saniranja, životinjski otpaci mogu da budu uzrok širenja invazivnih i zaraznih bolesti i uzroci zagađenja životne sredine. Dakle neophodno je što pre rešiti pomenuti problem.

Hoće li ostati novca za podsticaje i subvencije?

- Za subvencije i podsticaje planirano je ukupno 5.000.000,00 dinara. Subvencije će biti dodeljene udruženjima građana iz oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja putem konkursa, a za nabavku opreme i obavljanje redovne delatnosti, dok će podsticaji biti dodeljeni registrovanim poljoprivrednim gazdinstvima, takođe po konkursu. Podsticaji će se, verovatno, odnositi na sufinansiranje izgradnje plastenika i sistema za navodnjavanje, ali u ovom momentu ne mogu ništa reći sa sigurnošću, s obzirom da Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede prethodno treba da da saglasnost na Program mera podrške za sprovođenje poljoprivredne politike i politike ruralnog razvoja kojim su predviđeni pomenuti podsticaji, rekla je Danijela Međedović, direktorka Agencije za ruralni razvoj grada Sremska Mitrovica.

S. Đaković - Sl. Nikšić

DONJI TOVARNIK, SIBAČ • PREDAVANJA ZA POLJOPRIVREDNIKE

Stručnim znanjem do razvoja agrara

- Važno je da se prihrana izvrši kvalitetnim đubrivom, sa određenom količinom azota, a to se može sa sigurnošću odrediti jedino analizom zemljišta koje radi naša stručna služba - objasnio je Zoran Martinović

Radi što boljeg upoznavanja poljoprivrednika sa savremenim trendovima u poljoprivrednoj proizvodnji, lokalna samouprava je preko Agencije za razvoj opštine nastavila sa realizacijom predavanja na razne poljoprivredne teme.

Protekle nedelje, predavanje je održano u lovačkom domu u Donjem Tovarniku, odnosno u Sibaču a i ovaj put predavači su bili stručnjaci iz Poljoprivredne stručne službe Sremska Mitrovica i članovi Udruženja poljoprivrednika pećinačke opštine. Glavna tema predavanja bile su najnovije tendencije u prihrani pšenice i u proizvodnji i zaštiti sunčokreta, dok je poseban segment predavanja bio posvećen upoznavanju sa prirodom subvencija u stočarstvu, odnosno sa mogućnostima dolaska do istih.

Na temu prihrane pšenice govorio je **Zoran Martinović**, samostalni stručni saradnik u Poljoprivrednoj



Andrijana Radojčić

službi Sremska Mitrovica. Razgovarajući sa poljoprivrednicima, Martinović je između ostalog istakao i to da je važno da se prihrana strnih žita obavli na vreme i na kvalitetan način.

- Izuzetno je važno da se prihrana izvrši kvalitetnim đubrivom, sa određenom količinom azota, a to se može sa sigurnošću odrediti jedino analizom zemljišta koje radi naša stručna služba. Optimalni rokovi za uzimanje uzoraka zemljišta su kraj januara i početak februara, kako bi prihrana mogla da se obavi do kraja februara, što je optimalni rok za prvu prihranu. Ukoliko se vrši i drugo prihranjivanje, njega treba izvršiti tri do četiri nedelje nakon prvog, objasnio je Martinović.

Zadovoljna ovim predavanjem bila je i **Andrijana Radojčić** iz Sektora za poljoprivredu Agencije za razvoj opštine Pećinci koja je istakla da će Agencija, u saradnji sa udruženjem poljoprivrednika, nastaviti da organizuje predavanja koja već traju tokom čitave zime.

- Predavanja su držali eminentni stručnjaci sa Poljoprivrednog fakulteta i iz Poljoprivredne stručne



Sa predavanja u Donjem Tovarniku

službe. Ideja nam je da omogućimo poljoprivrednim proizvođačima da u svojim naseljima dobiju stručnu pomoć, tačne i pravovremene informacije o novinama u raznim

oblastima poljoprivredne proizvodnje, sve sa ciljem da tu proizvodnju unaprede i ostvare veću zaradu, izjavila je Andrijana Radojčić.

S. Lapčević

NOVI SLANKAMEN • U NAJAVI 11. „ŠAKALIJADA“

U lovu na čudne i retke zveri - šakale

- U centralnoj Srbiji šakal za neprijatelja ima vuka, dok na našem terenu to nije slučaj. Ovde nema prirodne neprijatelje, ima veliki prira[atj i pravi veliku štetu na srnećoj divljači. Od početka lovne sezone, koja je krenula u oktobru mesecu, odstreljeno je ukupno 26 šakala - kažu lovci iz Slankamena

Tradicionalna lovno - turistička manifestacija pod nazivom „Šakalijada“ biće održana 8. februara u Novom Slankamenu, jedanaestu godinu za redom. Organizator je i ove godine Lovačko udruženje „Slankamenac“, a očekuje se više od 250 lovaca iz svih krajeva Srbije. **Zoran Miljević i Dražen Krčelić**, članovi udruženja i organizatori ove velike avanture u lovu na šakala kažu da je reč o ozbiljnoj manifestaciji sa tradicijom dužom od jedne decenije.

„Lovački doručak“, pa lov

Prema programu organizatora manifestacija će biti organizovana 8. februara i zamišljena je kao celodnevna aktivnost.

- Okupljanje počinje već od 7 časova ujutru kada kreće registracija gostiju, odnosno lovaca, jer reč je o lovu, a bezbednost nam je na prvom mestu - počinje priču Zoran Miljević i objašnjava dalji protokol:

- Prijem traje do 8.30, a nakon toga svi zajedno idemo do spomenika bitke kod Slankamena, gde ćemo pripremiti zajednički lovački doručak uz druženje koji će trajati oko sat i po vremena. Lovački doručak podrazumeva štapove sa slaninom i kobasicom koje pečemo na vatri i to je već ustaljeni običaj među lovcima. Poznato je da ćemo upaliti pet ili šest vatri s obzirom na veliki broj učesnika koji su najavili dolazak - kaže Zoran i dodaje da nakon doručka počinje lov.

- Reč je o organizovanoj akciji, gde lovci odlaze u planinu prevozeći se traktorskim prikolicama sa kompletnom opremom, odnosno svetlećim prslucima koji će nam omogućiti vidljivost jer je reč o terenu gde je smanjena vidljivost. I onda oglašavanjem početka lova kreće hajka na šakala, odnosno kružni lov koji traje nešto više od dva sata. Nakon lova se ponovo vraćamo do spomenika, a odatle i do prostorija Doma Hrvatskog kulturno- umetničkog društva „Stjepan Radić“ gde je organizovan svečani ručak koji podrazumeva lovački gulaš ali i druženje uz muziku i tombolu - kaže on i dodaje da će imati simbolične nagrade, a još će videti će to biti jabuke po kojima je



ovaj kraj poznat ili neko lepo vino iz vinarija.

Program je celodnevni, s tim što je najveći deo programa na planini u lovu, dok će preostali deo dana lovci provesti u druženju.

Skup sport

Prema rečima organizatora, lovci u Srem stižu iz svih krajeva Srbije, od Sombora, Negotina, Zaječara preko Republike Srpske i Slovenije, pa manifestacija ove godine prvi put dobija međunarodni karakter. Dražen Krčelić jedan od organizatora podseća na tradiciju lovačkog društva dugu više od jednog veka.

- Naše Lovačko društvo „Slankamenac“ je osnovano davne 1902. godine, a 15 godina kasnije je prvi put dobilo teren na gazdovanje i počelo da lovi. U periodu Drugog svetskog rata društvo nije funkcionisalo, da bi nakon toga počelo da funkcioniše na nivou sresa opštine Stara Pazova, čiji su članovi bili ugledni lekari, apotekari i advokati - kaže Krčelić i naglašava da je lov oduvek bio skup sport. Sedamdesetih godina je počeo sa radom Lovački dom koji je poslednjih godina pretvorenu ugostiteljski objekat. Do 2011. godine smo bili Lovačko društvo, da bi Zakonom o divljači i lovstvu morali da preimenujemo društvo u udruženje. Ono danas funkcionise



Zoran Miljević, organizator i lovac

kroz tri celine, odnosno Novi Slankamen gde se i nalazi sedište, Stari Slankamen i Nove Karlovce. Imamo registrovanih 187 članova, sa prosekom godina oko 43, što znači da je došlo puno mladih ljudi.

Misterija zvana-šakal

Na pitanje otkud manifestacija „Šakalijada“, organizatori objašnjavaju da se ovaj predator neobičnim okolnostima našao na ovim prostorima.

O šakalu

Za lovce je šakal nešto slično kao i korov u poljoprivredi. Ako ga ne tamaniš, on će potamaniti sve što stigne. Otkad se pojavio na našim prostorima, sve je brojniji, uprkos organizovanim akcijama da se ne prenamoži. I štete od njega su sve veće. Uspeo je čak da potisne i oduvek prisutnu štetočnu lisicu. Pogoduje mu i što vuk sve više uzmiče sa naših prostora. Prvi šakali na našim prostorima registrovani su u istočnoj Srbiji, u Negotinskoj krajini, zatim Pomoravlju i donjem Sremu, posebno uz vodotoke. Dokaz njihovog prisustva bili su sporadični odstrelj, zatim i oglašavanje "čudne i ret-

ke zveri", o čemu govore slikovito evidencije, izveštaji, lovne hronike, pisani tragovi i svedočenja. Masovnije širenja šakala otpočelo je devedesetih godina. Sada je ova vrsta široko rasprostranjena u Srbiji i obuhvata gotovo polovinu teritorije, izuzimajući zapadne i jugozapadne delove zemlje. Šakal naseljava nadmorske visine do 500 metara, a na planinskim predelima sreću se samo sporadično pojedinačni primerci. Njegovo širenje moglo bi se okarakterisati kao jedna veoma brza i snažna ekspanzija, sa gustinom verovatno najvećom u Evropi.

- Još uvek je velika misterija kako se šakal pojavio u ovim krajevima, to je bilo veliko iznenađenje i za nas. To je divljač koja se mogla naći na Karpatima, a kako se našla ovde za nas je nepoznanica, ali znamo da je u velikoj ekspanziji - ističe Dražen i objašnjava da se ovaj predator dva puta godišnje razmnožava. Na ovim terenima šakal nema neprijatelja, pa iz tog razloga ima veliki prirodni priraštaj.

- U centralnoj Srbiji, šakal za neprijatelja ima vuka, međutim na našem terenu to nije slučaj, a poznato je da šakali prave veliku štetu na srnećoj divljači. Od početka lovne sezone koja je krenula u oktobru mesecu odstreljeno je ukupno 26 šakala - ističe ovaj lovac.

Zoran podseća da je reč o lovačkom udruženju koje gospodari autohtonim divljačima u koje spadaju zec i jarebica i koje od davnina nastanjuju ovo područje. U introdukovane, one koje unose, spada fazan i predstavlja većinski deo lova.

- Mi se, pre svega, bavimo uzgojem i zaštitom pa tek na kraju odstrelom divljači - napominje Zoran i naglašava da postoje brojne polemike i sve učestalija iskrivljena slika lovstva i lovaca.

- Upravo ovom manifestacijom pokušavamo da promenimo sliku o lovcima i da pokažemo da su to



Dražen Krčelić, organizator i lovac

pre svega dobri ljudi, a zatim i dobri domaćini. Gosti koji nam svake godine dođu, obavezno se ponovo vrata.

Podetićemo, jedanaesta „Šakalijada“ biće organizovana uz podršku Turističke organizacije opštine Indija, a organizatori šalju poruku da će se potruditi da opravdaju očekivanja svih učesnika i gostiju kako iz zemlje tako i iz inostranstva.

M. Balabanović

AKTUELNOSTI

BEOGRAD • IZ MINISTRSTVA POLJOPRIVREDE

Registracija i obnova gazdinstava

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Vlade Republike Srbije pokreće proces registracije sa ciljem da tačno prepozna korisnike agrarnog budžeta kako bi racionalnije sprovelo mere za podsticanje razvoja poljoprivredne proizvodnje i uspostavilo direktan kontakt sa proizvođačima bez posrednika. Registrovana poljoprivredna gazdinstva i ove godine treba da od 1. februara do 31. marta obnove registraciju da bi ostvarila pravo na razne vidove pomoći iz agrarnog budžeta. Upravi za trezor Ministarstva finansija, u kojoj su upisani u registar, poljoprivrednici treba da dostave popunjene obrasce sa podacima o trenutnom stanju poljoprivrednih kultura, planiranoj setvi ili sadnji u toku godi-

ne, kao i svim nastalim promenama na gazdinstvu - o članovima poljoprivrednog gazdinstva, vrsti i brojom stanju stoke, kao i podatke o zemljišnom posedu ili osnovu korišćenja poljoprivrednog zemljišta. Bez obzira na to da li je došlo do promena, neophodna je obnova registracije.

Upis poljoprivrednih gazdinstava je dobrovoljan, besplatan i treba napomenuti da samo registrovana poljoprivredna gazdinstva mogu koristiti sredstva namenjena za premije, subvencije i kreditiranje koja se isplaćuju iz budžeta Republike Srbije kao i druge usluge državnih savetodavnih službi čija reforma tek predstoji. U Registar poljoprivrednih gazdinstava upisuju se : fizička lica - poljoprivrednici zajed-

no sa članovima svog porodičnog poljoprivrednog gazdinstva; preduzeća registrovana za obavljanje poljoprivredne proizvodnje; zemljoradničke zadruge; preduzetnici registrovani za obavljanje poljoprivredne proizvodnje i naučno-istraživačke organizacije iz oblasti poljoprivrede. Popunjene obrasce i potrebna dokumenta uredno spakovana u koverat potrebno je predati na šalteru Uprave za trezor na teritoriji opštine.

Što se Indije tiče, sve informacije i potrebnu dokumentaciju poljoprivrednici mogu dobiti u Agenciji za ruralni razvoj opštine Indija, Vojvode Stepe 48 ili na telefon 022/556-060.

M. Balabanović

PEĆINCI • LICITACIJA DRŽAVNE ZEMLJE

Ponuđeno 944 hektara

Rok za podnošenje prijave sa propisanom dokumentacijom ističe danas u podne, a javno nadmetanje će biti održano drugog i trećeg februara u zgradi Opštine Pećinci

Putem javnog oglasa za davanje u zakup poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini, na javnu licitaciju ponuđeno približno 944 hektara državnog poljoprivrednog zemljišta preostalog nakon prvog kruga licitacije, odnosno u 12 katastarskih opština.

Uvid u dokumentaciju - grafički pregled katastarskih parcela po katastarskim opštinama i spisak parcela po formiranim javnim nadmetanjima (kompleksima), koja su predmet izdavanja u zakup, može se izvršiti u zgradi Opštine Pećinci, u kancelariji br. 14 svakog radnog dana od 9 do 13 časova. Obilazak poljoprivrednog zemljišta je obavljeno, a formular prijave

ve i adresirane koverta mogu se preuzeti svakog radnog dana na pisarnici Opštine Pećinci. Rok za podnošenje prijave sa propisanom dokumentacijom ističe danas u podne, a javno nadmetanje će biti održano drugog i trećeg februara u zgradi Opštine Pećinci prema rasporedu datom u javnom oglasu.

Sve dodatne informacije, detalje o uslovima učestvovanja, potrebnoj dokumentaciji, kao i pravila o postupku sprovođenja javnog nadmetanja možete pogledati na stranici Javni oglasi. Osobe za kontakt su Perica Graovac (tel. 064/898-3626) i Andriana Radojčić (tel. 064/898-3609).

S. L.

NOVI SAD • PREDSEDNIK UDRUŽENJA POLJOPRIVREDNIKA "PAOR" MIROSLAV GRUBANOV

Kako nas cene, tako nas i hrane

Građani dobili loše meso iz uvoza, a srpski stočari nemaju kome da ponude domaće meso

Predsednik udruženja poljoprivrednika "Paor" iz Crepaje Miroslav Grubanov kritikovao je uvoz mesa treće kategorije, koje se koristi u ljudskoj ishrani.

Grubanov je u izjavi za RTV rekao da, kao rezultat, građani jedu loše meso iz uvoza, dok srpski poljoprivrednici nemaju kome da ponude domaće meso. On je ocenio da je u ovom slučaju reč i o neloyalnoj konkurenciji.

- Kako nas cene, tako nas i hrane. Ispada da srpski seljak ništa ne zna i lenj je, što nije tačno - rekao je Grubanov.

On je dodao i da je za rad neophodna zarada, te da nije istina da tržište određuje cenu.

- Cenu određuju interesne grupe i monopolisti - poručio je predsednik udruženja poljoprivrednika "Paor".

Grubanov je ocenio i da šansa za izvoz u Rusiju nije iskorišćena. "To je prilika za male domaće proizvođače da prežive", objasnio je on.

- Kada bi 200.000 domaćinstava utovilo barem po 10 svinja, to bi nam donelo dva miliona svinja. Ako tome dodamo i farme nije tačno da ne bismo mogli veći deo da izvezemo na rusko tržište. Mađutim, naša država je potpisala najgori Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju sa Evropskom



Miroslav Grubanov



U Evropi otpad, kod nas treća kategorija

unijom, koji nas je u gurnuo u proces u kome srpski seljak ima male šanse da opstane - rekao je Grubanov.

Upitan da komentariše način na koji bi građani mogli doći do domaćih proizvoda, Grubanov je kazao da je dobar primer za to Hrvatska u kojoj postoji koncept "kupi od poznatog proizvođača".

- Grupa zainteresovanih ljudi se poveže sa proizvođačem na selu i od njega naručuje njegove proizvode - objasnio je predsednik udruženja poljoprivrednika "Paor" iz Crepaje.

Vodeće srpske mesne industrije su tokom prošle godine iz inostranih klanica uvezle oko 35.000 tona najlošijih jestivih delova mesa najgoreg kvaliteta, prenele su Večernje Novosti, pozivajući se na podatke Uprave carina. Kako se navodi, reč je o otpadu, koji može da se koristi u ishrani i koji završava na našim trpezama kroz mesne prerađevine.

S. P.

BEOGRAD • PODRŠKE EVROPSKE UNIJE

Ruralnom sektoru u Srbiji 175 miliona evra

Grantovi za sufinansiranje odgovarajućih investicija uz maksimalan javni doprinos od 70 odsto prihvatljivih troškova

Na predlog Ministarstva poljoprivrede i zaštite životne sredine Evropska komisija usvojila je 20. januara 2015. godine, Program za ruralni razvoj u Srbiji (IPARD). Na ovaj način stvorena je osnova za podršku Evropske Unije poljoprivrednom sektoru u Srbiji, u narednih šest godina.

- Ovo je izuzetno dobra vest i predstavlja značajnu pomoć našim poljoprivrednim proizvođačima. Republika Srbija je jedina država u regionu koja je krenula u proces izrade i korišćenja pretpristupne pomoći u oblasti ruralnog razvoja kroz IPARD program - izjavila je ministarka poljoprivrede i zaštite životne sredine prof. dr **Snežana Bogosavljević Bošković** i objasnila da to podrazumeva da je Srbija preuzela obavezu akreditacije administrativne strukture za korišćenje ovih sredstava.

- Druge dve države koje su predale Evropskoj komisiji IPARD program za period 2014 - 2020, su Turska i Makedonija, koje su svoje strukture akreditovali u prethodnom finansijskom period EU 2007-2013, precizirala je ministar Bogosavljević Bošković i pojasnila da će poljoprivrednici samostalno sa

svojim projektima moći da apliciraju za ova nepovratna sredstva i na taj način pospeše proizvodnju i podignu nivo konkurentnosti svojih proizvoda, kako bi mogli da pariraju evropskim farmerima.

Glavni ciljevi Programa su povećanje bezbednosti hrane u Srbiji i unapređenje konkurentnosti sektora poljoprivredne proizvodnje i prerade, kao i pomoć Srbiji da se postepeno uskladi sa standardima EU.

Ukupan budžet u vrednosti od 175 miliona evra biće na raspolaganju srpskim poljoprivrednicima u vidu grantova za sufinansiranje odgovarajućih investicija uz maksimalan javni doprinos od 70 odsto prihvatljivih troškova. Ovo bi trebalo da dovede do ukupnih investicija u sektoru od oko 400 miliona evra.

Na osnovu detaljne i objektivne analize sektora i nakon konsultacija, odabrane su sledeće mere:

Investicije u poljoprivredna gazdinstva - grantovi će se davati proizvođačima mleka, mesa, voća i povrća i drugih useve;

Investicije vezane za preradu i plasman poljoprivrednih proizvoda - namenjene mikro, malim i srednjim preduzećima za preradu mleka, mesa, voća i povrća;

Organska proizvodnja - podrška će se pružati poljoprivrednim proizvođačima koji uvode metode organske proizvodnje;

Sprovođenje strategija lokalnog razvoja - u okviru takozvanog „lider“ programa, lokalne akcione grupe (posebno osnovana javno-privatna partnerstva) će dobiti podršku za sprovođenje lokalnih ruralnih strategija;

Diverzifikacija aktivnosti u ruralnim sredinama i poslovni razvoj - ova mera će pomoći da se razviju privatni kapaciteti za ruralni turizam, kao i tehnička pomoć - stručnjaci iz Evropske unije će pomoći domaćim vlastima u realizaciji programa.

EU će pružiti finansijsku pomoć poljoprivrednom sektoru u Srbiji kroz sistem upravljanja i kontrole koji je u skladu sa standardima dobre vladavine u savremenoj javnoj administraciji ekvivalentnoj sličnim organizacijama u zemljama članicama Evropske unije. Nadležni organi u Srbiji trenutno pripremaju ovaj sistem uz podršku Evropske unije. Ova faza mora da se završi da bi prvi pozivi za podnošenje predloga mogli da se objave.

S. P.

BOLJEVAC • SUŠA I LEDENI TALAS UGROZILI SRPSKE ŠUME

Ekonomске i druge štete

Šume u Srbiji su samo prošle godine usled suše pretrpele štetu od oko tri miliona evra, izjavio je v.d. direktor Srbijašume **Predrag Aleksić**. On kaže da je to javno preduzeće iz šuma Srbije izvuklo više od 100.000 kubika suvih stabala što je velika ekonomska, ali i ekološka šteta budući da osušena stabla predstavljaju izvor zaraze za druge zdrave biljke.

- To je velika ekonomska šteta nastala usled suša jer skupljanje pojedinačnih stabala na velikom prostoru izaziva velike posledice, a troškovi da se oštećena stabla izvuku iz šuma su veći nego što to drvo vredi - rekao je Aleksić novinarima nakon obilaska šumskog gazdinstva Boljevac na Rtnju.

Najveće suše koje su izazvale i velike posledice bile su 2012. godine kada je za krajem avgusta i početkom septembra došlo do susenja mladih šuma, koje su bile zasađene na teškim i nepristupačnim terenima, i to u Ibarskoj dolini, nedaleko od manastira Žiča.

Aleksić podseća da su temperature u tom periodu godine bile više od 30 stepeni i tokom noći pa su se "biljke predale" i polovina njih se osušila.

Istakao je i da je Javno preduzeće Srbijašume pošumilo većinu površina koje je trebalo, ali da problem ostaje na milion hektara u privatnom vlasništvu.

- Pošumljavanje površina u nadležnosti tog preduzeća podiže šumovitost za svega 1,5 odsto - kaže Aleksić i dodaje da bi zato trebalo stimulisati privatne vlasnike da to učine na površinama koje su u njihovom vlasništvu.

Srbijašume su, kaže, prošle godine poklonile oko tri miliona sadnica, a to se činilo i prethodnih godina. Ipak, šume su sve ugrožene zbog klimatskih promena, aerozagađenja i zračenja.

- Šuma u Srbiji jeste ugrožena, ali nije u prevelikoj opasnosti - kazao je Aleksić i dodao da obnavljanje zahteva velika ulaganja.

U prošlog godini šume su stradale od požara, poplava, ali i gubara za čije suzbijanje je potrošeno gotovo 250 miliona dinara, dok je sanacija šuma posle poplava koštala 280 miliona dinara.

Inače, šumsko gazdinstvo Boljevac je pretrpelo i veliku štetu od ledenog talasa krajem novembra i početkom decembra, a za sanaciju će, kako se procenjuje, biti potrebno između 20 i 25 miliona evra.

Štete su nastale na 20.000 hektara površine i iznose skoro 500.000 kubnih metara drvne zapremine koje spadaju u državne šume, dok će podaci o šteti u privatnim gazdinstvima očekuju ovih dana.

Za sanaciju će biti potrebna značajna finansijska sredstva koja Srbijašume nemaju pa se očekuje pomoć nadležnih institucija i drugih izvora, na primer, fondova EU.

Inače, najveću štetu od ledenog talasa pretrpela šumska gazdinstava "Južni Kučaj" u Despotovcu, "Severni Kučaj" u Kučevu, "Timočke šume" u Boljevcu, "Niš i Rasina" u Kruševcu.

Štete nastale od leda i snega u ovom kraju Srbije su ekološka katastrofa koja nije zabeležena u poslednja dva veka, naveo je direktor Srbijašuma.

S. P.



Šume ugrožene, ali nisu u opasnosti

ŠID • U OKVIRU PROJEKTA MINISTARSTVA POLJOPRIVREDE

Šid dobio opremu za zaštitu bilja

U okviru projekta pod nazivom „Implementacija održive primene sredstava za zaštitu bilja i uspostavljanje sistema redovne tehničke inspekcije uređaja za primenu pesticida“, koji sprovode Ministarstvo poljoprivrede i Uprava za zaštitu bilja, Šid je među tri sremska grada koji su dobili paket opreme za kontrolu uređaja koji se koriste u poljoprivrednoj proizvodnji za zaštitu bilja. Projekat traje tri

godine, a vrednost paketa iznosi 40 hiljada evra, koji se izdvajaju iz fonda Evropske unije.

Oprema koju je dobio Šid, omogućiće poljoprivrednicima da provedu i testiraju svoje agrotehničke mašine uz edukaciju o njihovom pravilnom korišćenju. Glavni cilj projekta je očuvanje okoline i izgradnja sistema proizvodnje kvalitetnije hrane i poljoprivrednih proizvoda.

S. M.

NOVI SAD • SKUP "DOBAR DAN DOMAĆINE"

Poljoprivredi više para iz vojvođanskog budžeta

Uprkos smanjenom pokrajinskom budžetu za ovu godinu, iznos namenjen poljoprivredi veći je od lanjskog za oko 200 miliona dinara

Pokrajinski sekretarijat za poljoprivredu nastojao je da sa pokrajinskim fondovima uskladi sistem podrške poljoprivrednim proizvođačima u Vojvodini, kako bi ta pomoć bila još efikasnija i doprinela bržem razvoju agrara, izjavio je prošle sedmice potpredsednik Pokrajinske vlade i resorni pokrajinski sekretar **Branislav Bogaroški** na otvaranju naučno-stručnog skupa "Dobar dan, domaćine" na Poljoprivrednom fakultetu u Novom Sadu. On je istakao da je, uprkos smanjenom pokrajinskom budžetu za ovu godinu, iznos namenjen poljoprivredi veći od lanjskog za oko 200 miliona dinara.

Budžet Pokrajinskog sekretarijata za poljoprivredu iznosi sedam milijardi dinara, što je jedanaest odsto ukupnog pokrajinskog budžeta, precizirao je Bogaroški i naglasio da se čak 97 odsto tih sredstava koristi za subvencionisanje poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva.

Na skupu "Dobar dan, domaćine", pod pokroviteljstvom Pokrajinskog sekretarijata za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo, na Poljoprivrednom fakultetu u Novom Sadu, razmatrane su mnogobrojne teme koje su predložili sami poljoprivredni proizvođači, među kojima i one koje se odnose na primenu propisa i finansiranje agrara, primenu agrotehničkih mera, povećanje prinosa ratarskih kultura i druge.



Branislav Bogaroški

Poljoprivrednicima koji su prisustvovali savetovanju "Dobar dan, domaćine" pored stručnih predavanja profesora Poljoprivrednog fakulteta, obratili su se u ime domaćina dekan Poljoprivrednog fakulteta prof. dr **Milan Popović**, v.d. rektora NU prof. dr **Radovan Pejanović** i u ime organizatora - Departmana za ratarstvo i povrtarstvo doc. dr **Dragana Latković**.

Obraćajući se na otvaranju skupa okupljenim poljoprivrednim proizvođačima, potpredsednik Pokrajinske vlade i pokrajinski sekretar za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo

Branislav Bogaroški rekao je da je apsolutno ubeđen da Poljoprivredni fakultet u Novom Sadu sve više postaje direktan zamajac razvoja poljoprivrede u Vojvodini i celoj Srbiji.

Pre nego što je predstavio nove mere i podsticaje Pokrajinskog sekretarijata za poljoprivredu u 2015. godini, Bogaroški se osvrnuo na poljoprivrednu strategiju u Republici Srbiji.

Unazad desetak ili dvadesetak godina čujete da je poljoprivreda naša razvojna šansa. I to jeste tako, jer kad pogledate učešće poljoprivrede u bruto-društvenom proizvodu, vidite da se glavni deficiti u izvozu upravo ostvaruju u poljoprivrednoj proizvodnji. Jasno je da se, stoga, država mora osloniti na poljoprivredu i prehrambenu industriju, a to naročito važi za Autonomnu pokrajinu Vojvodinu. Mi smo neostvareni potencijal - rekao je Bogaroški i objasnio zašto je to tako:

Pre svega zato što nemamo jasne i nepromenljive strategije razvoja poljoprivrede. Kod nas se strategije i osnove po kojima treba da funkcionišemo menjaju od mandata do mandata, često i po dva puta u toku jedne godine i nema onoga što je glavno za kvalitetan razvoj sela, a to je predvidivost - mogućnost da registrovana poljoprivredna gazdinstva isplaniraju svoj razvoj u nekom srednjoročnom i dugoročnom periodu", izjavio je Bogaroški i naveo najnoviji primer da se

Seljačke investicije bez novca

Bogaroški smatra da je značajni pomak plan da se sistem podrške poljoprivredi uskladi između Pokrajinskog sekretarijata za poljoprivredu i tri pokrajinska fonda: Razvojnog fonda Vojvodine, Pokrajinskog fonda za razvoj poljoprivrede i Garancijskog fonda. "Pokušaćemo da udružimo sredstva i omogućimo poljoprivrednicima koji nemaju novca da pokrenu sami investiciju, da podignu povoljne kredite kod fondova, koji su sa kamatom od 2 do 4 odsto, i da po završetku investicije kod Pokrajinskog sekretarijata za poljoprivredu kon-

kurišu za refundaciju novca. " Prema rečima Bogaroškog, stvara se faktički situacija da bez i jednog dinara sopstvenih sredstava, poljoprivredni proizvođač može da postavi sistem za navodnjavanje, protivgradnu mrežu, platenik, ili nešto drugo iz 27 konkursa Sekretarijata.

Potpredsednik Pokrajinske vlade i pokrajinski sekretar za poljoprivredu najavio je razgovore sa poljoprivrednim proizvođačima i njihovim udruženjima širom Vojvodine, kako bi se detaljno pojasnili uslovi konkursa.



Detalj sa skupa "Dobar dan domaćine"

Konkursi

Branislav Bogaroški najavio konkurse i mere Pokrajinskog sekretarijata za poljoprivredu za 2015. godinu.

Nastavljamo sa praksom finansiranja investicija po principu dinar na dinar. Investicije finansiramo u rasponu od 30 do 60 odsto - rekao je Bogaroški. - One mere Pokrajinskog sekretarijata za poljoprivredu koje su bile glavne u prethodne dve godine, zadržaćemo manje-više u nepromenjenom obliku. Tačno 985 miliona dinara će biti namenjeno registrovanim poljoprivrednim gazdinstvima i svi konkursi će početi 1. marta. Plan je da konkursi budu otvoreni minimum do kraja septembra. Po završenoj investiciji, Pokrajinski sekretarijat vraća do 50 posto uloženi sredstava - rekao je pokrajinski sekretar za poljoprivredu.

Konkurs za navodnjavanje biće otvoren od marta do septembra, za registrovana poljoprivredna gazdinstva, fizička i pravna lica, u ukupnom iznosu od 270 miliona dinara: za kopanje bunara, nabavku opreme za binare i pumpi, nabavku kišnih krila, tifona i renđera i sistema kap po kap. Refundacija je od 30 do 50 posto od vrednosti investicije.

Konkurs za protivgradne mreže traje od marta do septembra, u ukupnom iznosu od 270 miliona dinara: do 10 hektara za nabavku protivgradne mreže sa naslonom - do 800.000 dinara po hektaru. Refundacija je do 60 odsto od vrednosti investicije.

Konkurs za platenike, vredan 60 miliona dinara, raspisuje se takođe

u martu i traje do septembra, a korisnici mogu biti samo fizička lica registrovana poljoprivredna gazdinstva i povraćaj sredstava je 50 odsto od investicije.

Konkurs za opremanje farmi i preradu u stočarstvu (mini mesare i mini mlekare) traje od marta do juna. Za razvoj stočarstva planirano je 125 miliona dinara i refundacija je 50 odsto od vrednosti investicije.

Sredstva za male preradačke kapacitete u oblasti prerade voća, povrća, grožđa, pčelarskih proizvoda, planiran je u iznosu od 70 miliona dinara.

Ponoviće se i konkurs za staračka domaćinstva, za starije od 65 godina koji daju zemlju u zakup. Trajaće do juna meseca, sa iznosom od 140 miliona dinara.

krajem fiskalne godine, nakon obavljenih većina licitacija državnog zemljišta i nakon jesenje setve, menja zakon o podsticajima u poljoprivrednoj proizvodnji, što u mnogome menja "pravila igre" koja su do sada važila i što će se naročito osetiti u Vojvodini. Takva loša praksa mora se promeniti.

Bogaroški je podetio da je Pokrajina, u periodu od 2001. godine do danas, u investicije u poljoprivredi uložila više od 18,7 milijardi dinara.

Samo Pokrajinski sekretarijat za poljoprivredu je u 2013. i 2014. godine, putem konkursa za registrovana poljoprivredna gazdinstva, uložio 1,27 milijardi dinara. Zbog načina subvencionisanja dinar na dinar, uspeli smo u ove dve godine da Sekretarijat ima investicije od 2,5 milijardi dinara - rekao je Branislav Bogaroški i naveo da je tako protivgradnim mrežama zaštićeno 580 hektara voćnjaka, podignuto 402.713 kvadratnih metara platenika i navodnjava se novih 14.756 hektara oranica.

S obzirom na to da smo svesni da iznos sredstava Pokrajinskog sekretarijata nije ni blizu dovoljan da zadovolji potrebe poljoprivrede u AP Vojvodini - rekao je Bogaroški - Pokušaćemo da sa Razvojnim fondom Vojvodine, Garancijskim fondom i Pokrajinskim fondom za razvoj poljoprivrede da napravimo usklađeni sistem podrške poljoprivrednicima na teritoriji Vojvodine. Ti fondovi su i do sada imali veoma dobre kreditne linije sa ozbiljnim grejs periodom i niskim kamatama. Plan je da se sa konkursima krene usklađeno, da poljoprivredni proizvođači dobiju mogućnost da, iako nemaju sredstva za investiranje, mogu prvo da podignu povoljne kredite za ulaganje u poljoprivrednu proizvodnju, a zatim da konkuriraju kod Pokrajinskog sekretarijata i ostvare pravo na refundaciju. Faktički, sa minimalnim ulogom ili i bez njega, da mogu da plate samo pola investicije iz povoljnih kredita".

S. P.

BEOGRAD • MINISTARKA POLJOPRIVREDE SNEŽANA BOGOSAVLJEVIĆ-BOŠKOVIĆ

Veći izvoz poljoprivrednih proizvoda

Za 11 meseci 2014. godine zabeležen porast izvoza poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, a ukupna vrednost izvoza bila je 2,1 milijarda evra



Ministarka poljoprivrede Snežana Bogosavljević-Bošković

Ministarka poljoprivrede **Snežana Bogosavljević-Bošković** izjavila je da je za 11 meseci 2014. godine zabeležen porast izvoza poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda a ukupna vrednost izvoza bila je 2,1 milijarda evra.

"Obezbedili smo suficit u razmeni poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda u vrednosti od jedne milijarde evra, što je za 23 odsto više u odnosu na 2013. godinu", rekla je ministarka na TV Pink.

Prema njenim rečima ekonomski efekat bio bi i znatno bolji da se u izvoznom asortimanu našlo više mesa, mleka i proizvoda od tih sirovina.

Zbog toga je opredeljenje Vlade Srbije i Ministarstva poljoprivrede da u narednom periodu posebno stimulišu razvoj stočarstva. Mi smo zadržali sve dosadašnje a uvodimo i dve nove mere kao stimulaciju ovoj proizvodnji - istakla je Bogosavljević-Bošković.

Ministarka je naglasila da je zadovoljna ostvarenim rezultatom, kako zbog pozitivnog salda, tako i zbog činjenice da je obezbeđen suficit od jedne milijarde evra, što pokazuje da je poljoprivreda jedan od najzdravijih sektora u našoj zemlji.

Ona je podsetila da je Evropska komisija odobrila 175 miliona evra za razvoj poljoprivrede u Srbiji za narednih

nekoliko godina i da će svaki poljoprivrednik u našoj zemlji moći sa svojim projektom da konkurira za ta sredstva.

Ministarka očekuje da će ta sredstva biti na raspolaganju od kraja ove i početkom sledeće godine, program je pripremljen, prihvaćen i pozitivno ocenjen a detalje programa poljoprivrednicima na terenu će predstavljati stručne službe.

Poljoprivrednici će moći da konkuriraju za povećanje proizvodnje mesa, mleka, voća, povrća, za investicije i plasman u preradu, za mikro, mala i srednja preduzeća, za seoski turizam.

Količina hrane koju proizvedu naši poljoprivredni proizvođači nije do-

voljna da iskoristimo velika tržišta i pored izuzetno povoljnih uslova da se na tim tržištima nađu naši poljoprivredni proizvodi, ocenila je ministarka poljoprivrede.

Zato je važno da se poveća konkurentnost na tim tržištima pa je potrebno da se podigne i proizvodnja i kvalitet proizvoda, a kao jedan od načina da se to učini su investicije stranih kompanija u sektor poljoprivrede, naglasila je Bogosavljević-Bošković.

Ministarka je istakla da se zbog toga svakodnevno razgovara sa velikim svetskim kompanijama koje su izuzetno zainteresovane za ulaganja u srpsku poljoprivredu.

S. P.

VODIČ ZA ORGANSKU PROIZVODNJU SOJE

Sve veći značaj u ishrani ljudi

Zrno soje ima visoku nutritivnu vrednost i svoje važno mesto u pravilnoj ishrani - Soja proizvedena metodama organske proizvodnje bila bi namenjena pre svega za ishranu ljudi. Proizvodi od soje sastavna su komponenta mnogih prehrambenih artikala namenjenih prvenstveno deci, pa je i na proizvođaču i na prerađivaču velika odgovornost da ovi proizvodi budu kvalitetni

Autor: **Dr Jegor Miladinović, Institut za ratarstvo i povrtarstvo, Novi Sad**
 Uz podršku: **Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH**
Program for Private Sector Development in Serbia – ACCESS

Značaj soje proizilazi iz izuzetno povoljnog hemijskog sastava zrna. Sadržaj proteina u zrnu od oko 40% i oko 20% ulja, čine soju ne samo izuzetno korisnom, već i veoma ekonomičnom biljnom vrstom. U našoj zemlji soja se prvenstveno koristi u industriji stočne hrane, gde se postupkom prerade dobija sojina sačma, kvalitetno, visokoproteinsko stočno hranivo. U ishrani ljudi soja se kod nas još uvek ne koristi dovoljno, uglavnom zbog toga što je prilikom uvođenja u proizvodnju i ishranu reklamirana kao zamena za meso, što je potpuno pogrešno. Najpre, proteini soje su bogati esencijalnim aminokiselinama, kojih nema u belančevinama životinjskog porekla. Zatim, soja sadrži vitamine B kompleksa, beta karoten, bogata je mineralima, najviše kalcijumom, gvožđem i kalijumom. Zbog toga se u razvijenim zemljama povećava upotreba proteinskih proizvoda od soje u ljudskoj hrani, kako direktno kod individualnih proizvođača, tako i indirektno putem upotrebe industrijskih proizvoda.



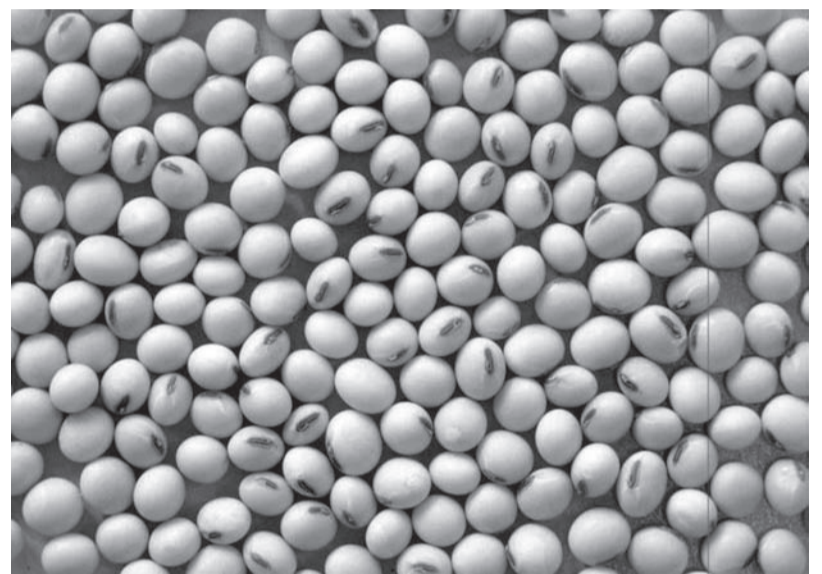
Dr Jegor Miladinović

Soja proizvedena metodama organske proizvodnje bila bi namenjena pre svega za ishranu ljudi. Proizvodi od soje sastavna su komponenta mnogih prehrambenih artikala namenjenih prvenstveno deci (čokolade, keks, paštete, viršle), pa je i na proizvođaču i na prerađivaču velika odgovornost da ovi proizvodi budu kvalitetni.

Preduslovi

Očuvanje prirodnog agroekosistema - Tehnologija gajenja soje u našoj zemlji bila je predmet brojnih studija i može se reći da u redovnoj setvi nije naročito zahtevna. Poštovanjem osnovnih principa tehnologije gajenja soje, kao što su pravilan izbor parcele i sorte, pravilan plodored, blagovremena i odgovarajuća obrada zemljišta, pravilna setva uz poštovanje preporučene gustine setve, pravilna nega i pravovremena žetva uz pravilnu podešenost kombajna, istovremeno se poštuju i osnovni zahtevi organske proizvodnje. Gajenje soje u organskoj proizvodnji ima nekoliko veoma bitnih prednosti u odnosu na druge ratarske biljke. Kada govorimo o plodoredu, soja je značajna zbog azotifikacije i značajnih količina lakopristupačnog azota koji ostavlja u zemljištu, jer azot je najvažniji među biogenim elementima, odnosno nosilac prinosa. Međutim, azotna đubriva su veliki zagađivači životne sredine - zemljišta, vode, a pri većoj akumulaciji u biljnim proizvodima i stočne i ljudske hrane. Zatim, seme soje nije tretirano pesticidima protiv bolesti i štetočina. Ni tokom vegetacije kod nas nije uobičajena primena fungicida ili insekticida, jer bolesti i štetočine koje se javljaju na soji još uvek nemaju ekonomski značaj. U našim uslovima preporučuje se đubrenje soje mikrobiološkim đubrivom, preparatom Nitragin, koji se dobija uz seme i koji je apsolutno najzdraviji moguć oblik đubriva. Najveći problem koji se javlja u proizvodnji soje jesu korovi, posebno u organskoj proizvodnji u kojoj nije dozvoljena upotreba herbicida. Međutim, pravilno i pravovremeno izvedenim agrotehničkim merama, pre svega pripremom zemljišta i negom useva, možemo zadržati korovsku floru na nivou na kojem neće značajnije smanjiti prinos soje. Jer, jedna od bitnih

dužine dana. Ova zavisnost uslova je podelu sorti soje u 13 grupa zrenja. Oznake za grupe zrenja su 000, 00, 0 i rimski brojevi od I do X. Sorte soje označene sa 000 adaptirane su na uslove dužeg dana, imaju dug kritični fotoperiod ili su fotoperiodski neosetljive i uspevaju na većim geografskim širinama, dok su sorte označene brojem X adaptirane na uslove kraćeg dana i uspevaju na manjim geografskim širinama. Razlike između grupa zrenja uslovljene su fotoperiodskim zahtevima sorti i ukoliko se gaje na istoj geografskoj širini, razlike u sazrevanju kreću se u proseku od 10 do 18 dana. Kritični fotoperiod progresivno opada od većih ka manjim geografskim širinama. Zahtevi prema fotoperiodu, tako, ograničavaju rasprostranjenost sorti na uzak pojas geografske širine za koju je određena sorta adaptirana. Gajena na većoj geografskoj širini u odnosu na područje gde je adaptirana, ona će cvetati i sazrevati kasnije ili čak neće dostići punu zrelost do pojave prvog mraza. Gajena na manjoj geografskoj širini u odnosu na to područje cvetaće ranije, imati manju vegetativnu masu, sazreti ranije, a samim tim doći će i do smanjenja prinosa. Za svako područje gajenja soje postoji jedna "optimalna" grupa zrenja; sorte iz prethodne grupe su rane, a iz naredne grupe kasne za dato područje. U našim uslovima sorte I grupe zrenja predstavljaju osnovu sortimenta, sorte iz grupe zrenja 0 su rane, a iz II grupe zrenja su kasne: Pri agroekološkim uslovima uobičajenim za naše područje i pri optimalnom roku setve (u prvoj polovini aprila meseca), dužina vegetacije (nicanje - zrenje) za sorte I grupe iznosi 120 do 135 dana. Sorte iz grupe zrenja 0 svojoj vegetaciji završe za 110 do 120 dok je sortama iz II grupe zrenja za punu vegetaciju potrebno 135 do 145 dana. Zbog stresnih uslova (neobičajeno visoke ili niske temperature, dug period suše i sl.), period vegetacije može biti kraći ili duži od navedenog. U pogledu temperature, soja se obično smatra toploljubivom biljkom sa bioklimatskim minimumom na 10°C. Optimalne temperature za klijanje i nicanje kreću se od 20-22°C, za formiranje reproduktivnih organa od 22-25°C, a za formiranje i nalivanje zrna od 21-23°C. Međutim, temperature iznad 40°C deluju veoma nepovoljno na rast i razvoj



Sadržaj proteina u zrnu, čine soju ne samo izuzetno korisnom, već i veoma ekonomičnom biljnom vrstom

soje. Potrebne količine vode za soju tokom vegetacionog perioda u našim uslovima kreću se od 450mm do 480mm. Međutim, biljkama soje voda nije potrebna stalno u istim količinama. Zahtevi soje za vodom variraju tokom vegetacije u zavisnosti od faze razvoja i od srednjih dnevnih temperatura tokom vegetacionog perioda. U vreme klijanja i nicanja soji je neophodna dovoljna količina vode da bi seme moglo da nabubri i sklija. U kasnijim fazama, od nicanja do cvetanja, biljke soje su otporne na nedostatak vode. U proizvodnim uslovima nedostatak vode u ovom periodu može se čak pozitivno odraziti na prinos, jer biljke u uslovima suše formiraju manju nadzemnu masu i dublji korenov sistem koji ide u potrazi za vodom. Ukoliko u ovoj fazi ima previše vode, biljke formiraju veliku nadzemnu biomasu i plići korenov sistem, što umanjuje otpornost biljaka na sušu. Ako nakon kišnog perioda u ranijim fazama nastupi suša u fazi cvetanja i nalivanja zrna to se drastično odražava na smanjenje prinosa. U fazi cvetanja soja je osetljiva na nedostatak zemljišne vlage, ali i na malu relativnu vlažnost vazduha, naročito ako je suša u tom periodu prisutna istovremeno sa visokim temperaturama vazduha. U našim uslovima, međutim, kritična je faza nalivanja zrna, koja se poklapa sa najsušnijim periodom tokom vegetacionog perioda, a to je poslednja dekada jula i prva dekada avgusta meseca i prinos soje u najvećoj meri zavisi od količine padavina u ovom periodu.

Izbor i priprema lokacije

Kako odabrati lokaciju - Za proizvodnju soje potrebno je odabrati lokaciju sa plodnim zemljištem, bogatim humusom, neutralne reakcije i povoljnim vodnovazдушnim osobinama. Osim toga, Pravilnikom o metodama organske biljne proizvodnje donetim od strane Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i poljoprivrede Republike Srbije, propisano je da proizvodna jedinica, odnosno katastarska parcela na kojoj se primenjuje metoda organske proizvodnje, mora biti udaljena od mogućih izvora zagađenja i sa sadržajem štetnih materija ispod propisanih maksimi-

malno dozvoljenih količina. Pre zasnivanja organske proizvodnje, proizvođač ovlašćenoj organizaciji daje sledeće podatke: osnov korišćenja poljoprivrednog zemljišta (vlasnički list, list nepokretnosti, ugovor o zakupu i drugo), skicu gazdinstva, broj katastarske parcele, plan proizvodnje, potvrdu o izvršenoj analizi zemljišta i vode, kao i planirane mere za sprečavanje kontaminacije vode i zemljišta. Analize plodnosti zemljišta, kao i analize zagađenja zemljišta, vode i biljnog materijala vrši laboratorija koja je akreditovana prema standardu SRPS/ISO 17025:2006. Ako proizvođač istovremeno primenjuje konvencionalnu proizvodnju i metode organske proizvodnje, mora obezbediti prostorno razgraničenje između zemljišnih parcela sa konvencionalnom proizvodnjom i zemljišnih parcela sa organskom proizvodnjom, odnosno živi pojas ili drugu fizičku prepreku kojom se obezbeđuje razgraničenje, uz saglasnost ovlašćene organizacije i odvojeno vođenje evidencija za obe vrste proizvodnje. 3.2 Priprema zemljišta U organskoj proizvodnji soje kvalitet zemljišta je najvažniji preduslov za kvalitetan usev. Pre zasnivanja proizvodnje potrebno je stvoriti rastresit oranični sloj sa povoljnim vodnim i vazдушnim osobinama, optimalnim za razvoj korenovog sistema i zemljišnih mikroorganizama. Zemljišni mikroorganizmi imaju važnu ulogu u proizvodnji soje budući da soja, kao i druge leguminozne biljke, stupa u simbiotski odnos sa bakterijama - azotofiksatorima iz roda Bradyrhizobium koje žive na korenu u kvržicama (nodulama) i stoga se nazivaju i kvržične bakterije. Ove bakterije uzimaju od biljke ugljene hidrate, a snabdevaju je azotom tako što neorganski azot (N₂) iz atmosfere pretvaraju u amonijačni oblik (NH₃) pristupačan za biljku. Za soju je karakteristična vrsta Bradyrhizobium japonicum. Ovih bakterija u našim zemljištima obično nema dovoljno, pa se one u zemljište unose inokulacijom semena. Visok sadržaj organske materije i upotreba efikasnog inokulanta rezultiraju visokim nivoom azotifikacije, što doprinosi formiranju zrna sa visokim sadržajem proteina.

(Nastaviće se)



Soja uspeva u različitim klimatskim uslovima

Klimatski uslovi

Soja ima veoma širok areal rasprostranjenosti - Uspeva u različitim klimatskim uslovima, od kontinentalnih do tropskih i gaji se od pedesetog stepena geografske širine, pa sve do ekvatora. Biljka soje je fotoperiodski veoma osetljiva, što znači da je prelazak iz vegetativnog u reproduktivni stadijum u direktnoj zavisnosti od

VODIČ ZA ORGANSKU PROIZVODNJU KUKURUZA

Još uvek na malim površinama

Dobro organizovan sistem organske poljoprivrede može obezbediti proizvođaču zadovoljavajuću ekonomsku dobit uz istovremeno očuvanje plodnosti zemljišta i zaštitu životne sredine

Autor: **Dr Goran Bekavac**

GIZ - Nemačka organizacija za internacionalnu saradnju GmbH;

Novi Sad: Institut za ratarstvo i povrtarstvo

Rastuća potreba za hranom dovela je do razvoja poljoprivrede uz prevashodno oslanjanje na primenu hemijskih sredstava i mehanizacije. Pokazalo se da prekomerna, nekontrolisana i nestručna upotreba inputa sintetičkog porekla u konvencionalnoj proizvodnji, pre svega mineralnih đubriva i pesticida, negativno utiče na prirodne resurse (kvalitet i plodnost zemljišta, kvalitet voda i aerozagađenje) i snižava kvalitet i bezbednost hrane, što se u krajnjem reflektuje na zdravlje ljudi i životinja. Organska poljoprivreda se definiše kao sistem upravljanja poljoprivredom koji podržava i obogaćuje prirodni biodiverzitet, koristi procese i tehnologije bazirane na biološkim zakonitostima bez učešća veštačkih inputa, odnosno genetički modifikovanih organizama. Nasuprot konvencionalnoj, organska poljoprivreda se više bazira na preventivnim nego na korektivnim merama. Umesto oslanjanja na sintetičke inpute (insekticide, fungicide i herbicide), organski proizvođači primenjuju mere integralne zaštite (Integrated Pest Management). Umesto đubrenja zemljišta sintetičkim mineralnim đubrivima, organski proizvođači obezbeđuju plodnost zemljišta korišćenjem prirodnih produkata kao što su pokrovni usevi, stajnjak ili kompost. Kukuruz je najznačajnija ratarska biljna vrsta u Srbiji. U poslednjih nekoliko godina predstavlja glavni izvozni artikl naše zemlje i shodno tome obezbeđuje značajne devizne prilive. Gaji se na preko 1.2 miliona hektara, i godišnje proizvede 4.5 – 6.5 miliona tona zrna. Prosečni prinosi značajno variraju i uslovljeni su uglavnom količinom i rasporedom padavina tokom vegetacionog perioda. Kukuruz se prvenstveno koristi u ishrani stoke (kao zrno ili silaža), kao sirovina za industrijsku preradu ali i kao povrće, dodatak jelima, za spravljanje salata, itd. Sadrži malo kalorija, a sa druge strane dosta korisnih materija (belančevine, beta karoten, biljna vlakna, masti, ulja, biflavonoidi, vitamin A, B1, B5, B12, C, E, K, gvožđe, eterična ulja, kalijum, kalcijum, magnezijum, mangan, fosfor, cink, nezasićene masne kiseline, skrob, itd.). Proizvodnja organskog kuku-



Dr Goran Bekavac

ruza u Srbiji je novijeg datuma i još uvek zauzima male površine. Ipak, dobro organizovan sistem organske poljoprivrede može obezbediti proizvođaču zadovoljavajuću ekonomsku dobit uz istovremeno očuvanje plodnosti zemljišta i zaštitu životne sredine.

Preduslovi za zasnivanje proizvodnje

Osnovni postulati sistema organske proizvodnje su upotreba isključivo prirodnih inputa, odnosno sprovođenje agrotehničkih mera koje čuvaju prirodne resurse i obogaćuju biodiverzitet. Da bi otpočeli organsku biljnu proizvodnju moramo imati na raspolaganju kvalitetno poljoprivredno zemljište nezagađeno teškim metalima i pesticidima, pogodne klimatske prilike, mogućnost obezbeđivanja prostorne izolacije, dostupnost dovoljnih količina kvalitetne vode, izbalansiran razvoj biljne i stočarske proizvodnje, neophodnu mehanizaciju i tržište. Zbog limitiranih inputa u sistemima organske proizvodnje, edukacija, informisanost i kreativnost farmera dolazi do punog izražaja.

Očuvanje prirodnog agroekosistema - Bavljavanje organskom poljoprivredom danas je kao "bavljenje starim zanatom u novom okruženju, uz primenu novih materijala, znanja i alata". Proizvođači u organskoj poljoprivredni naučno fundiranim, multifunkcionalnim pristupom streme postizanju visokih prinosa uz istovremenu brigu o ograničenim prirodnim resursima, smanjenju

utroška energije i implementaciji visokih standarda u zaštiti i očuvanju životne sredine. Imajući u vidu štetnost inputa u konvencionalnoj poljoprivredni (pesticidi, mineralna đubriva, itd.), razrađeni su brojni sistemi koji umanjuju ili potpuno anuliraju negativne uticaje konvencionalne poljoprivrede. U organskoj proizvodnji se koriste obnovljivi izvori energije, održava biodiverzitet, čuva i obogaćuje plodnost zemljišta i smanjuju svi oblici zagađenja sa ciljem dobijanja visoko kvalitetnog proizvoda, namenjenog upotrebi na farmi, odnosno plasmanu na tržište. Organska poljoprivreda predstavlja visokoorganizovani sistem koji funkcioniše u skladu sa propisanim standardima, koji precizno definišu sve karike proizvodnje uz kontrolu celog procesa od strane ovlašćenih sertifikacionih tela. Kukuruz ima visoke zahteve prema zemljištu, hranivima i vodi, tim je i negativni uticaj na resurse i agroekosistem u celini izraženiji. Ovde posebno treba imati u vidu činjenicu da je konvencionalna proizvodnja kukuruza gotovo potpuno industrijalizovana i da je primena mineralnih đubriva, pesticida i energije za sprovođenje neophodnih agrotehničkih operacija izuzetno visoka.

Osobine zemljišta - Zemljište ima ulogu supstrata koji treba da obezbedi dobro ukorenjavanje biljaka, akumuliranje odgovarajuće količine vode i u njoj rastvorenih hraniva i nesmetano snabdevanje biljaka istim tokom vegetacionog perioda. Kukuruz je biološki visoko produktivna vrsta, pa su i zahtevi po pitanju zemljišta prilično visoki. Odgovaraju mu duboka, plodna i rastresita zemljišta dobrih fizičkih i hemijskih svojstava. Tekstura zemljišta, koja reguliše kapacitet zemljišta za vodu i hranjive materije, u velikoj meri determiniše kvalitet zemljišta za proizvodnju kukuruza. Peskovita zemljišta koja su pogodna sa aspekta primene intenzivnih agrotehničkih mera, pre svega vode i hranjivih materija, mogu biti problematična u uslovima suše ili neadekvatne primene hraniva (pre svega azotnih). Sa druge strane, glinovita zemljišta imaju veći kapacitet za vodu, organske materije i nutrijente, ali mogu imati problem sa formiranjem pokorice, drenažom ili aeracijom. Svakako da je najoptimalniji tip zemljišta onaj koji na izbalansirani način zadovoljava što veći broj kriterijuma.

Kukuruz najbolje uspeva na zemljištima blago kisele do blago alkalne reakcije (pH 6.7-7.3). Zemljišta koja imaju pH vrednost ispod 5 nisu pogodna za gajenje kukuruza i potrebno je primeniti mere za ublažavanje kiselosti (kalcijaciju). Može se gajiti i na parcelama koje su tokom letnjih meseci pod uticajem podzemnih voda (na dubini 1.5-2m), ukoliko mu je najvažniji deo korenovog sistema (na dubini 60-90cm) dobro aerisan. U našim agroekološkim uslovima, najpogodniji tipovi zemljišta za gajenje kukuruza su černozem, livadska i ritska crnica (lakšeg mehaničkog sastava), plodne gajnjače i plodni aluvijumi.

Karakteristike klime - Zbog veoma širokog dijapazona klimatskih uslova u kojima se kukuruz može gajiti, teško je odrediti precizne klimatske limite uspešne proizvodnje. Iako se glavno proizvodno područje proteže između 30 stepeni i 55



Kukuruz ima visoke zahteve prema zemljištu, hranivima i vodi

stepeni, relativno malo kukuruza se gaji iznad 47 stepeni. Glavni limitirajući faktor su niske temperature, odnosno kombinacija niskih temperatura i dužine bezmraznog perioda. Gajenje kukuruza je praktično nemoguće u rejonima gde je srednja letnja temperatura ispod 19 stepeni Celzijusa, odnosno gde prosečna noćna temperatura tokom letnjih meseci pada ispod 13 stepeni C. Najznačajnija proizvodnja odvija se u oblastima gde se izoterme najtoplijeg meseca kreću u intervalu od 21-27 stepeni Celzijusa i bezmrazni period traje 120-180 dana. Kukuruz je toploljubiva biljna vrsta koja za normalan rast i razvoj zahteva relativno visoke temperature zemljišta i vazduha. Po pitanju temperature, u našoj zemlji postoje dobri uslovi za proizvodnju kukuruza. Setva počinje kada se temperatura setvenog sloja na dubini od 5-7cm ustali na 10-12 stepeni Celzijusa. U najvećem broju godina, setva počinje prve nedelje aprila a završava se krajem aprila. I po pitanju padavina kukuruz je veoma fleksibilna biljna vrsta. Gaji se u oblastima gde se prosečne godišnje količine padavina kreću u dijapazonu od 250mm do 5000mm, ali se generalno može reći da 200 mm padavina tokom letnjeg perioda predstavlja donji nivo za rentabilnu proizvodnju u suvom ratarenju. Ovo je svakako samo orijentaciona vrednost jer pristupačnost vode za biljke zavisi od fizičko-hemijskih svojstava zemljišta. Naša zemlja se karakteriše kontinentalnom, semiaridnom klimom, gde količina padavina često ne predstavlja toliko problem koliko nepovoljna distribucija padavina tokom godine.

Izbor i priprema lokacije

Kukuruz najbolje uspeva na rastresitim, dobro propusnim i zemljištima sa dobrim kapacitetom za vodu. Zemljišta teškog mehaničkog sastava, zbijena, slabo aerisana, zaslanjena, preterano vlažna kao i zemljišta sa niskom pH vrednošću, nisu pogodna za gajenje kukuruza. Ovakva zemljišta se određenim agrotehničkim merama (duboka obrada, podriavanje, unošenje organske materije ili stajnjaka, ali i gajenje višegodišnjih leguminoza npr. lucerke) mogu privesti kulturi. Pravilna priprema parcele i rotacija useva u sistemima organske poljoprivrede su od suštinskog značaja,

pogotovo u prvoj godini organske proizvodnje, a kvalitet pripremnog (tranzicionog) perioda od konvencionalne ka organskoj poljoprivredni u velikoj meri određuje uspešnost organske proizvodnje. Ključni faktor je kako obezbediti dovoljno hraniva (pre svega azotnih) neophodnih za normalan razvoj biljaka. Korišćenje krmnih leguminoza, posebno višegodišnjih značajno popravljaju ne samo bilans azota u zemljištu, nego i fizičko-hemijska svojstva zemljišta, aeraciju i mikrobiološku aktivnost. Samo parcele na kojima nema zabranjenih supstanci (sintetički pesticidi i veštačka đubriva) u periodu od najmanje tri godine mogu biti sertifikovane za organsku proizvodnju. U svakom slučaju, treba izbegavati parcele na kojima su prisutni agresivni višegodišnji korovi, biljne bolesti i štetocine kao i preterano suva, odnosno zemljišta teškog mehaničkog sastava.

Sortiment

Organska proizvodnja zahteva korišćenje sertifikovanog, organski proizvedenog semena koje nije tretirano sintetičkim preparatima. Korišćenje genetički modifikovanih hibrida je strogo zabranjeno. Gajenje hibrida dobro adaptiranih na specifične uslove lokaliteta predstavlja jednu od osnovnih pretpostavki uspešne proizvodnje. Za proizvođače organskog kukuruza je posebno važno da koriste hibride koji su tolerantni na što veći broj abiotičkih, odnosno biotičkih faktora stresa i da poseduju dobru adaptabilnost i stabilnost za gajenje u određenom rejonu. U tom smislu, dugogodišnje iskustvo proizvođača može biti od velike koristi, a hibridi stvoreni u okruženju (hibridi domaćih oplemenjivačkih kuća) pogodan sortiment za organsku proizvodnju kukuruza. Institut za ratarstvo i povrtarstvo iz Novog Sada raspolaže širokom paletom hibrida različitih dužina vegetacije, odličnih agronomskih svojstava, izuzetne adaptabilnosti i stabilnosti prinosa i visoke tolerantnosti prema stresnim faktorima. Za organsku proizvodnju kukuruza, preporučujemo hibride različite dužine vegetacije i različitih proizvodnih karakteristika: NS300, NS3014, NS444, NS4023, NS4030, NS4051, NS5043, NS5051, NS640, NS6010, NS6030, NS6102 i NS7020, Tisa, NS609b i NS620k.

(Nastaviće se)



Korišćenje genetički modifikovanih hibrida je strogo zabranjeno

LAČARAK • U POSETI KOD SRĐANA SIMUNOVIĆA, MLADOG POLJOPRIVREDNIKA

Ima načina da država pomogne seljaku

Umesto subvencija država bi trebala da nam da pomogne kroz sigurne cene naše robe, da znamo koliko će koštati kukuruz, koliko stoka. Ne moraju te cene da budu tačno određene, već da budu minimalne, one od kojih nećemo imati manje. Tako će svako videti da li mu se isplati ili ne da radi i živi od poljoprivrede, smatra Srđan Simunović

Kada se posle srednje škole opredeljavao da li da ostane na selu ili ne prevagnulo je ovo prvo, jer je, objašnjava **Srđan Simunović**, mladi poljoprivrednik iz Lačarka, seljak bio i njegov otac, a porodica je dobro živela. Ta vremena jesu davno prošla, zaraditi i opstati u poljoprivredi sve je teže, ali se Simeunovići i dalje bave - poljoprivredom.

Ovaj tridesetogodišnjak sa ostalim članovima porodice obrađuje blizu 47 jutara zemlje - 27 jutara je njihovo vlasništvo, a 22 jutra uzimaju u arendu. Bave se stočarstvom, njihovi obori i staje su puni bikova i bravaca, ali su krajnji efekat rada i zarada uvek neizvesni.

Kako tata - tako sin

- Da se opredelim za ostanak na selu i život od poljoprivrede odlučio sam još u vreme kada sam upisivao srednju školu. Tu odluku sam ostvari iako sam završio za mašinbravara, a da ostanem na imanju presudno je bilo to što sam želeo da živim kao i njegov tata. Radilo se u njegovo vreme mnogo, solidno se živelo, pa mi je bilo sasvim logično da ostanem na svom posedu i da apokuzam da ostvarim isti takav život, priča o sebi i svojoj profesiji Srđan Simunović.

U međuvremenu je Srđan postao porodični čovek, suprug, otac dvoje dece. U kući žive sa njegovim roditeljima koji mu mnogo pomažu oko imanja i rada.

- Imamo 28 bikova, osam krmača, a družimo uvek od 120 do 150 bravaca u oborima. Pitate kako se živi od stočarstva i ratarstva? Katastrofa! Mi seljaci dodjemo državi kao neki najniži sloj društva. Niko nas ništa ne pita i ne uvažava. Evo ove godine su kukuruzi bili jeftini, žito nije rodilo pa je bio mali prinos, ali i niska otkupna cena.



Srđan Simunović

Šta vredi što je sad sve skuplje kad smo mi naše proizvode prodali jeftino, pita odgovor Srđan Simunović.

Njiva ne ostaje u parlogu

Mnogi se seljaci hvale da su im kukuruzi jesenas rodili, a Simunović, jer uz Srđana radi na njivi i njegov otac **Andelko**, vide kakvo je stanje na terenu, jer se bave poljoprivrednim uslugama. Bilo je onih, vele Simunovići, koji su imali rod od četiri tone po jutru. Šta ćeš sa tim uraditi ne znaju, jer novac od tolikog roda ne može da pokrije ni prosečnu godišnju arendu.

- U poljoprivredi se radi, jer se mora. Njiva ne sme ostati neobrađena, a i od nečeg se mora živeti. Na svinjama, takodje, mi gubimo. Dajemo ih za 130 dinara, a nas koštaju 150 dinara po kilogramu. Bikove držimo od kako znam za sebe, kad sam se oženio imali smo 70 komada, ali prinuđeni smo da smanjujem broj, jer godinu dana treba ih hraniti, služiti i ulagati u

njih, a na kraju čeka neizvesna cena, kaže Simunović.

Radni dan ovog poljoprivrednika počinje u sedam sati. Supruga ode na posao, deca u školu ili u predškolsko, a Srđan sa roditeljima popije jutarnju kafu i kreće u namirivanje stoke. Sledi čišćenje obora što radi zajedno sa ocem. Kad završe doručkuju. Nakon toga melju kukuruz i spremaju hranu za stoku. Zimi imaju nekog predaha, a leti nemaju. Bude dana da i ne ručaju kod kuće, jednu usput dok idu na njivu. Jer, kad je sezona posao ne sme propustiti.

Subvencije ili nešto drugo

- Lično mislim da su subvencije greška države. Zašto nam daju subvencije kada bi mogli da nam pomognu na drugi način. Ljudi koji imaju 100 hektara zemlje, poznato je, da su se obogatili od tih subvencija. Mnogi su uzimali državnu zemlju zbog toga. Dobar deo ljudi je odskočio na takav način u odnosu na druge, ocenjuje ovaj mladi poljoprivrednik. Zato on podržava najnovije mere Vlade Srbije oko subvencija poljoprivrednicima koji obrađuju do 20 hektara zemlje. Takvima država treba da pomogne. Bolje bi bilo da su proizvođaču odredili cenu a on neka vidi da li mu se to isplati ili ne.

- Sta meni vredi što su dali subvenciju za stoku kad ja za prošlu godinu nisam dobio ništa, a predao sam dokumente za to. Ostaje da čekam i da vidi kada ću dobiti i koliko. Znam da nisam jedini koji je u toj situaciji, da nas ima nas ima još ovakvih. Sada se spremam za novu godišnju registraciju gazdinstva, a novac od stoke čekam, priča nam Srđan Simunović, dodajući kako za arendu plaća 250 evra po jutru, ali da je ta cena visoka i da bi realna bila 200 evra, a upravu subvencije su podigne i cenu zakupnine.



Srđan sa ocem Andjeklom u dvorištu kuće

Šta treba menjati

Simunović smatra da bi seljaku trebalo dati sigurne cene njegovog proizvoda kako bi unapred znao koliko će dobiti u kukuruz, koliko za stoku. Ne moraju da to budu tačne brojke, već neke minimalne, one od kojih seljak neće dobiti manje kada prodaje svoju robu.

- O tome se kod nas ne govori, već o davanju kredita, a krediti se moraju da vrate. Ljudi treba da poseju i ako uzmu kredit moraju da ga vrate i da ponovo ulažu a to je onda začarani krug. Ja sam nedavno digao kredit i uložio sam u bravce, a sad gledam kako ću vratiti, navodi Srđan.

On podseća kako je njegov otac podizao setveni repromaterijal na osnovu pariteta, a sada ako jedan ugovor ne ispoštuješ - tuže

te. Ide nova setva, za nju ništa nije pripremio, a mnogo toga je poskupelo: urea je bila 4.500 dinara za 100 kilograma, uskoro će ići na 4.700 dinara. Seme kukuruza nije gledao koliko košta, ali zna da je nešto pojeftinilo gorivo i da to u masi troškova ne znači mnogo. Ovaj seljak planira da seje 20 jutara kukuruza, 15 jutara soje, ima posejano 10 jutara pšenice, a ostalo će biti pod licerkom i drugim biljem. Iako imaju sve neophodne mašine kombajn i nekoliko traktora Simunovići su svesni da su mašine stare. Ali, kakve planove možeš imati, pita naš agovornik, kad za mesečne redovne troškove za domaćinstvo treba vrednost tone kukuruza i ona nije dovoljna. Zato će obnova sačekati neka bolja vremena, jer pare je lako potrošiti, a mnogo teže zaraditi.

S. Đaković

STARA PAZOVA • STANJE OZIMIH USEVA

Prihrana useva i suzbijanje glodara

Pšenica i ozimi ječam u staropazovačkoj opštini nisu pretripeli veća oštećenja zbog mrazeva s kraja prošle i početkom ove godine, kaže Jan Đurčik, sekretar staropazovačkog Udruženja poljoprivrednika

Ratari u staropazovačkoj opštini posejali su pšenicu na 5.480 hektara, nešto manje od planiranih površina, a ozimi ječam su zasejali na 1.045 hektara.

- Pšenica je sada u relativno dobrom stanju nakon mrazeva koji su je pogodili krajem prošle i početkom ove godine - kaže **Jan Đurčik**, sekretar staropazovačkog Udruženja poljoprivrednika i naglašava da hlebno žito nije pretrpelo veća oštećenja jer je bilo pod snegom. Zbog jakih mrazeva bilo je oštećenja vrhova biljaka, ali pšenica se brzo oporavlja jer joj pogoduju trenutne vremenske prilike s temperaturom u plusu.

- Pšenica ima dosta vlage i pomalo je žučkasta, posebno ona koja je koja je zasejana u roku i ranije. Trebao bi joj jedan period sunčanog vremena da se okrepi, ali i prihrana bi joj dobro došla krajem ovog meseca ili početkom februara. Sada bi je trebalo prihraniti većom dozom ureje, recimo, ja na svoje žito bacam 150 kg po jutru, a u drugoj prihrani za jedno mesec ipo dana dodajem 100 kg ana po jutru. Međutim, ono što nas poljoprivrednike brine i o čemu smo međusobno razgovarali je pojava glodara. Trovanje glodara bi trebalo izvršiti čim se smrzne, ili njihove prosuše - preporučuje Đurčik,



Na pšenici oštećeni vrhovi biljaka

podsetivši da je većina ratara jesenas izvršila trovanje glodara koji mogu da naprave velike štete na hlebnom žitu. Poljski miševi i voluharice predstavljaju opasnost za pšenicu i poljoprivrednici bi trebali, pojedinačno da pregledaju svoje parcele pod hlebnim žitom i izvrše trovanje poljskih glodara. Razvoju glodara pogodovali su povoljni vremenski uslovi tokom jeseni i relativno, do sada blaga zima - navodi Đurčik i ističe da posebnu pažnju treba obratiti na parcele pod pšenicom gde su prethodni predusevi bili lucerka, šećerna repa i slično.

G. M.

INDIJA • U POSETI PORODIČNOM GAZDINSTVU KOVAČEVIĆA

Stočari od davnina

Nije neuobičajeno u Sremu da se poljoprivredna delatnost prenosi sa generacije na generaciju i da sinovi naslede očevinu ili dedovinu. Poljoprivreda kao porodični biznis i razvojna šansa zastupljena je, ponajviše u seoskim sredinama. Međutim za **Milenka Kovačevića**, mladog poljoprivrednika koji živi u gradu, druga opcija nije postojala. Više od deset godina on se bavi proizvodnjom stočne hrane i mlečnim govedarstvom, a kako sa ponosom ističe, dobru tradiciju koju je započeli njegov čukundeda i deda Milenko u to vreme poznatiji kao Bata, uspeo je da nastavi, sa nadom da će i njegov sin krenuti njihovim stopama.

- Zaista se ta porodična tradicija bavljenja govedarstvom prenosila sa kolena na koleno od mog čukundede, pa sam tako i ja krenuo pre 12 godina. Kada su baba i deda ostarili i ni-

su više mogli da drže goveda, bilo je ili rasprodati ili nastaviti posao. Tako smo počeli sa jednom, pa po logici kad imaš jednu kravu i ujutru ustaješ da je nahraniš, ustaješ i za njih više - počinje priču 31-godišnji mladić iz Indije i kaže da je u jednom periodu imao 34 goveda ali se pomalo razočarao u proizvodnju, pa sada ima ukupno osam.

Kako je naglasio jedno vreme je imao i pomoćnog radnika, ali se pokazalo kao potpuno neisplativo, tako da mu sada otac pomaže, jer u govedarstvu posla ima 365 dana.

- Otprilike, od 30 do 50 litara mleka bude u toku dana i to se sve rasproda, a žena je počela i sir da pravi, tako da smo proširili delatnost. Porudžbine uglavnom dobijamo unapred tako da smo se dobro organizovali i imamo kućnu proizvodnju - kaže Milenko.- S obzirom da nemam puno krava, onda ne mogu da dobijem subvencije, pa



Milenko Kovačević

mi se više isplati da prodajem u svojoj režiji.

U toku zime posla nema previše, krave se namire ujutru i uveče, obavi se čišćenje i muža. Kada počne prolećni period, Milenko tada dobar deo dana provodi na njivi gde proizvodi hranu za ishranu stoke.

- Ne smem da se žalim na prošlu godinu, s obzirom koliko je bilo kiše, odlično je rodilo. Možda sam malo imao i sreće, jer su nas neke bolesti zaobišle, neke sam na vreme sprečio bar što se tiče žita, tako da su prinosi bili više nego dobri. Sećam se da je 2012. godine cena bila nikad bolja, čini mi se da više neće biti takva, ali nisi imao šta da prodaš tako da smo bili u problemu da prehranimo goveda. Prošle godine je prinos bio odličan, a cena mala. Sa detelinom smo imali problema zbog kiše i vlage, ali je zato kukuruza bilo u izobilju za silaže. U žetvi je kukuruz bio ispod cene oko



Uložio u mehanizaciju

100 evra po toni, odnosno 12,50 dinara, pa smo bili prinuđeni da dosta i prodamo, sad cena polako skače - kaže on i izražava nadu da će do proleća dostići maksimalnu cenu.

Kada govori o aktuelnim radovima u poljoprivredi, Milenko ističe da je januar mesec mirovanja, ali da od februara počinju prvi radovi prihrane žita, spremanje za detelinu i zatvaranje vlage. A temu smanjenja subvencija države, ovaj poljoprivrednik kaže da ga ova odluka direktno ne pogađa jer ima malo gazdinstvo do 20 hektara:

- Iako su aktuelne i subvencije za stočnu proizvodnju, za sada ih ne koristim, jer kad se radi o matičnim grlima jako je dug period koji treba da prođe da bi ih umatičio i to je veliki rizik. Imam druge planove za ovu go-

dinu, tako da ukoliko se pojavi prilika za neke dobre kredite sa malom kamatom možda ću promeniti goveda i uzeti simentalke. Sada imam holštajn krave, koje i nisu baš na ceni a ni njihova telad, tako da ću razmisliti o promeni.

Iako je poljoprivredna proizvodnja iz godine u godinu sve neizvesnija, Milenko tvrdi da bar ima slobodu i vreme koje može da provede sa svojom porodicom, a to je neprocenjivo. Kako na kraju ističe, najviše vremena provodi sa trogodišnjim sinom, koji se ne odvaja od traktora i hrani krave, pa se nada da će kad poraste nastaviti stogodišnju porodičnu tradiciju, od čukun dede pa na dalje...

M. Balabanović



Naslednik Mihajlo



Vaše umeće. KWS seme. Pouzdan uspeh u Vašem polju.

KWS – proizvođač semenskog kukuruza sa najbržim rastom.
Rastimo zajedno!

Pouzdana obećanja: korisni i iskreni saveti kvalifikovanih stručnjaka
Posvećeni selekciji: jedan od najvećih selekcionih programa u Evropi
Proveren rezultat: proizvođači su nam već poklonili poverenje na 2,6 mil ha u Evropi

www.kws.rs

KWS Srbija d.o.o. Milutina Milankovića 136 a/1, 11070 Novi Beograd, Tel: 011 301 69 65, 011 301 69 66, Fax: 011 711 08 80

Sejemo budućnost
od 1856



OBIČAJI KOD SRBA

"Zdravo svanuli, dragi gosti"

Peškir je u tradiciji Srba bio, ne samo opšte prisutan upotrebnim predmet u svakom domaćinstvu, već i metafora i obeležje u svadbenim i pogrebnim običajima, vrednost koja se darivala i razmenjivala i važan ukras svakog doma

Među predmetima za svakodnevnu upotrebu koji su imali važnu ulogu u komunikaciji između članova zajednice važno mesto zauzimao je peškir. Zato je on u tradiciji Srba bio, ne samo opšte prisutan upotrebnim predmet u svakom domaćinstvu, već i metafora i obeležje u svadbenim i pogrebnim običajima, vrednost koja se darivala i razmenjivala i važan ukras svakog doma. U želji da se što bolje upoznamo sa porukama koje su naši preci razmenjivali između sebe putem ovog predmeta narodnog stvaralaštva, podsetićemo se vremena kada je peškir značio mnogo više od onoga što predstavlja danas.

Laneni ubrus za žito ili zlato

Poreklo peškira najverovatnije treba tražiti u zajedničkoj slovenskoj kulturi i postojbini. O tome svedoči i slovenska reč ubrus, korišćena i u srpskom jeziku, koja se javlja i drugim slovenskim jezicima i označava komad platna četvrtastog oblika različite veličine, koji je korišćen prvenstveno za brisanje, ubrisanje.

U vreme života u postojbini, ili nešto kasnije, verovatno su ustanovljene i vrednosti bitne za peškir i drugo platneno tekstilno pokucstvo. Naime, platno, kao najznačajniji tekstilni proizvod kod Slovena, zajedno sa trudom potrebnim za njegovu izradu, imao je svoju ekonomsku vrednost.

U istorijskim dokumentima iz IX veka je zabeleženo da je laneno platno služilo kao sredstvo za plaćanje u svakodnevnoj trgovini. To je potvrdio i arapski putopisac Ibrahim ibn Jakub u X veku koji je zabeležio da su stanovnici Praga platnom kupovali žito, brašno, konje, zlato i srebro. Poznato je da su u srednjovekovnoj Srbiji nameti u lanenon predivu bili redovna praksa, a ovakav vrednosni odnos prema platnenim predmetima postojali su i nekoliko vekova kasnije.

Da je peškir predstavljao materijalnu vrednost potvrđuju i arhivski dokumenti srednjovekovnog Dubrovnika. U zapisima koji potiču s kraja XIII veka pominje se naziv ubrus koji označava tekstilne predmete upotrebne i ukrasne namene. Tkani su od lana, svile, a ređe od pamuka, i ukrašavani u tkanju, ili kasnije vezom i čipkom. Dubrovčani su za ubruse koristili još dva naziva facoli i tovalje koji potiču iz latinskog jezika. Facoli se upotrebljavaju kao ukras u kući i crkvi,

a nošeni su i zakačeni o pojas kao deo odeće i muškaraca i žena. Žene su još njima pokrivala glavu ili ih nosile u ruci, ali su i pomoću facola prale glavu ili brisale ruke. Facoli su bili različitih veličina sa dužinom od 1,5 do 5,5 m.

Istu namenu imali su i ubrusi zvani tovalje. U dubrovačkim izvorima uz facole i tovalje pominje se i nacionalno određenje, pa se tako u zapisima iz XV veka javljaju srpski i bosanski facoli i srpske tovalje, kao i tovalje iz Prizrena. Srpske tovalje najverovatnije je više koristio običan svet u Dubrovniku i okolini, a otmenniji građanski sloj koristio ubruse proizvedene u Dubrovniku, koji su bili vezani zlatom i svilom, a ponekad i oslikavani. U arhivskim izvorima se takođe pominje da su se u Srbiji, kao uvozna roba, prodavale i koristile dubrovačke tovalje.

Kako si uzgledali peškiri ili ubrusi u srednjem veku korišćeni u Srbiji saznajemo jedino putem fresaka i ikona iz srpskih crkava i manastira. Predstave ovih predmeta se javljaju u scenama gozbi kao dugi peškiri postavljeni oko stolova koji su najverovatnije služili za brisanje. Peškir je obavezan predmet i u scenama krštenja Hrista i Bogorodice, a manji komadi tekstila koji po formi podsećaju na peškire, prikazani su kao deo nošnje zakačeni o pojas.

Peškir kao lebarnik ili pendžeraš

Reč ubrus se u Srbiji vremenom gubi iz upotrebe, a zamenjuje je naziv peškir koji je persijskog porekla. U Srbiji se za taj predmet koriste i lokalni nazivi kao kanavac, brisaljka, krpica, maramče, krpče, mahrama. Međutim, bez obzira na promenu naziva peškir zadržava funkciju i značaj koji je imao u prošlosti. Korišćen je u svakodnevnom životu za brisanje, imao je vrednost koju su određivali materijal i izrada, korišćen je kao ukras, kao dar i bio je važno obeležje na odeći i u običajima.

U Srbiji su peškiri tkani od kudelnog, pamučnog, lanenog ili svilenog platna. Ukrašavani su tkanim ili vezenim šarama raspoređenim na užim stranama. Materijal od koga je tkan peškir i njegov izgled i veličina zavisili su od njegove funkcije. Ukrasni peškiri kao i oni koji



U starim srpskim kućama ukrasni peškir obavezno je stajao i na umivaoniku

su se darivali bili su najčešće pamučni, svileni ili kombinacija pamuka i svile. Peškiri su bili obavezan deo devojačke spreme, tkali su se i vezli za tu priliku, ali i nasleđivali.

Peškiri korišćeni u svakodnevnoj upotrebi pre svega su služili za brisanje tela. Tkani su od kudelnje, lana ili pamuka, uglavnom bez ukrasa ili jednostavno ukrašeni utkanom prugom, ponekad uz dodatak čipke ili resa po ivicama. Osim brisanja oni su korišćeni i u poslovima oko pripremanja hrane i pokrivanja posuđa. U Vojvodini su peškiri pod nazivom lebarica ili lebarnik kod Srba i Hljebovka kod Rusina služili za stavljanje i pokrivanje hleba odnosno jela u korpi koje je nošeno u polje ili njivu. Ukrašenim peškiriom pokrivala se i korpa sa hranom koja se nosila na osvećenje za Uskrs. Peškir je takođe korišćen prilikom obedovanja. Imao je veću dužinu jer je bio namenjen za više osoba koje su ga držale na krilu i njime brisale usta i ruke prilikom jela. Poreklo peškira za krilo je veoma staro o čemu svedoče predstave tog predmeta prebačenog preko ivice stola u sr-

pskom srednjovekovnom slikarstvu. Takav peškir je prikazan u sceni večere na fresci iz XV veka u manastiru Kalenić.

Peškiri su predstavljali i važan dekor u kući. Njima je ukrašavan dom, a način na koji je izrađen, ukrašen, ali i uklopljen uz ostale predmete, oslikavao je maštovitost domaćice, ali i duh vremena. Običaj je bio da se peškiri ukrase ogledalo i ikona u gostinjskoj sobi. Oni su visili nad porodičnim fotografijama, stajali si kao ukras u uglovima soba ili su visili na posebno za njih izrađenim ramovima ili vešalicama. U starim srpskim kućama ukrasni peškir obavezno je stajao i na umivaoniku, da ulepša prostor, ali je služio i gotima za brisanje. Takvi ukrasni peškiri za brisanje imali su utkani ukras u različitim bojama ili izvezen monogram i tekst »zdravo svanuli«, ili « dobro jutro», a ponekad su na njima bili izvezeni i poznati stihovi srpskih pesnika.

U Vojvodini se peškir od tankog platna i sa vezom stavljao i na unutrašnju stranu vrata ormara. Običaj u Sremu je bio da se peškiri - pendžerašima ukrašavaju prozori u sobi. Ukrašavanje unutrašnjosti kuća peškiri-ima trajalo je do sredine XX veka.

Dar i uzdarje

Peškir je u prošlosti bio neizostavan pratilac mnogih običaja, posebno onih koji su u vezi za životnim ciklusom, rođenjem, venčanjem i smrću. On je u tim prilikama bio čest predmet koji se davao na poklon za "spomen i dugo sećanje" ili je služio za obavljanje pojedinih rituala. Za razliku od današnjeg vremena principi zajedničkog života ljudi u prošlosti su striktno određivali vrstu dara koji je trebalo predati u određenoj situaciji i određenoj osobi. Tako se i peškir poklanjao u tačno utvrđenom trenutku, određenoj osobi na strogo utvrđen način.

U nizu običaja koji su u vezi sa rođenjem deteta poznatim kao krvavaja, povojnica, babine i na kraju krštenje, peškir bio uzdarje važnim članovima zajednice koji su donosili poklon novorođenčetu od strane porodice deteta. U okolini Leskovca susetke i bliže rođake su prilikom rođenja dete darivale novcem i odevnim predmetima, a porodilja im je zauzvrat poklanjala peškir. U užičkom, požeškom i kosjeričkom kraju su za babine majka i sestre porodilje donosile poklone njenim ukućanima, među kojima je pored rukavica, priglavaka, čarapa i pojaseva obavezan bio i peškir.

Peškir je bio i važan element svadbe i sastavni deo devojačke spreme kojom se prikazivalo umeće i talenat devojke koja se udaje, ali i materijano stanje porodice iz koje potiče. Peškire za devojačku spremu devojka je sama tkala i vezla ili nasleđivala. Broj peškira je bio različit i kretao se od šest do sto primeraka kod bogatijih porodica. Čin svadbe predstavlja uspostavljanje veza između dve porodice i uopšte uspostavljanje veza u društvenoj zajednici u kojoj se svadba odvija, a poklon je imao ulogu da tu vezu učvrsti. U tom smislu veličina peškira, kvalitet materijala i

izrade zavisili su od toga kome je peškir namenjen. Onaj sa kim bi trebalo uspostaviti bližu vezu i čija je uloga u svadbi bila značajna dobio je vredniji poklon.

U mnogim oblastima Srbije prilikom pozivanja svatova peškir je bio čest dar. Osim što je služio kao ukras oko čitave za rakiju i buklije za vino, peškir se poklanjao i onima koji su pozivali svatove. U knjaževačkom kraju, nekoliko dana pre svadbe, sa čuturom i buklijom okićenim venčićem od cveća, kućinom, peškiriom i parom, devojke - zvanice su pozivale goste. Običaj je bio da se kum i stari svat posebno pozivaju i to je radio momek otac koji je u bisagama, pored buklije i kondira, kumu nosio poklon uvijen u peškir. Kum je zauzvrat kito bukliju cvećem, parama i peškiriom.

Peškiri, kao najčešća vrsta dara i uzdarja prilikom pozivanja svatova, razmenjivali su se na vrlo sličan način u mnogim krajevima Srbije. Korišćeni su tokom čitave svadbe, a često su od dara postajali ukras ili oznaka. Tako su se u Rađevini peškiri sa čitave raspoređivali za kicenje konja, kola i barjaka, a neki se darivali kumu, starom svatu i svešteniku. Ovi svadbeni peškiri služili su i u samom činu venčanja za vezivanje ruku mladenaca, što je simbolično označavalo trajnu povezanost.

U običaju koji je poznat u svim oblastima Srbije da se mladoj pri dolasku u mladoženjin dom predaje muško dete, nakonjče, koje je ona tri puta podizala uvis takođe je ovcen darivanjem peškira. Važan događaj u svadbenom obredu je i darivanje „deverskog peškira“ bratu mladoženje - deveru, od strane neveste, koji se izdava po izradi i načinu na koji se predaje.

U sjeničko-peštarskom kraju običaj je bio da mlada daruje gostima peškir na kraju svadbe. Tada se igralo „šareno kolo“, posle koga je započinjao odlazak gostiju. Najpre su se svečano ispraćali najugledniji gosti, kum i stari svat, a potom i ostali. Pri ispraćanju mlada je svakog pojedinačno darivala košuljom, peškiriom i maramicom. Peškir je u pogrebnom običaju kod Srba takođe imao funkciju dara. Pogreb se sastojao od niza elemenata koji su bili strogo poštovani, a peškir se kao dar često i danas javlja u ovom sistemu pravila. Peškir su kao dar dobijali na poklon učesnici u sahrani, stavljan je na krst koji je nošen ispred pogrebne povorke, a taj predmet je, pored čilima i belog čaršava, obavezno stavljan u kovčeg pokojnika. U vezi sa onostranim javljaju se i običaji darivanja peškira crkvi, kao spomen na preminulu osobu ili kao zalag za zdravlje.

U narodnoj tradiciji Srba peškir je imao izuzetno važnu ulogu. S obzirom da su rođenje, svadba i smrt bili događaji koji su predstavljali prekretnicu u životu svakog pojedinca, pokloni su, između ostalog, služili da se uspostavi red i društvena ravnoteža. Darovanjem peškira uspostavljala se društvena veza i kontakt među pojedincima i porodicama a takođe se izražavala i zahvalnost za određenu uslugu i obavljeni posao. Zato svaki primerak tog predmeta koji je sačuvan do danas ima svoju individualnu priču. U nih su utkana i lična osećanja, nadanja, očekivanja, radosti, ali i razočaranja i gubici koji ostaju da žive sa predmetom.

Olivera Milovanović

PODSETNIK NA PROŠLA VREMENA

Naćve

Naćve su slične karlici, samo su dosta veće. Služe isključivo za držanje brašna i za mešenje hleba. Nekat se u seoskim kućama hleb nije mesio i pekao svakog dana, već jednom nedeljno i to obično subotom. Zato subotom "mešaja" (žena koja mesi hleb) zamasi pune naćve testa i napravi toliko hleba koliko je potrebno celoj porodici za nedelju dana. Hlebovi su pečeni u hleboj furuni.



Subotom pune naćve testa

STOČARSTVO SRBIJE

Strategija – loš udžbenik

Pravi pokolj stoke bio je 2012. godine. To je bila nepovoljna godina i zbog suše, aflatoksina, nedostatka stočne hrane, što se sve odrazilo na dalje pražnjenje staja i obora. Ocena je, da je dobra mera bila donošenje novog Zakona o podsticajima u poljoprivredi i ruralnom razvoju. Na predlog PKS po prvi put su uvedeni i podsticaji za proizvodnju živinskog mesa i jaja. To je značajan privredna grana, koja zapošljava veliki broj ljudi, a meso se sve više koristi u ishrani zbog cena i lakoće pripreme



Piše: **Branislav Gulan**, član Odbora za selo SANU

Zbog svinjske kuge Srbija ne može da izvozi u EU svinjsko meso, već samo proizvode termički obrađene, a to su niže kategorije. Kada govorimo o „bebi bifur“ to je najkvalitetnije meso koje se dobija od teladi težine od 110 do 120 kilograma. Odnos stoke koja je zaklana u klanicama i van njih postepeno se smanjuje i dobro je da polako ulazimo u kolosek zakonske regulative. Taj odnos nekada je bio 1:3, a sada je 1:2. Razlog za to je prvenstveno zakonska regulativa, a drugi razlog je što se polako napušta tradicionalni način pripremanja mesa i proizvoda od mesa zbog načina i tempa života, pa se potrošači opredeljuju za trgovinske lance koji u ponudi imaju polupripremljene proizvode. I u ovoj godini imamo pad broja grla. Inače, pravi pokolj stoke bio je 2012. godine. To je bila nepovoljna godina i zbog suše, aflatoksina, nedostatka stočne hrane, što se sve odrazilo na dalje pražnjenje staja i obora. Ocena je, da je dobra mera bila donošenje novog Zakona o podsticajima u poljoprivredi i ruralnom razvoju. Na predlog PKS po prvi put su uvedeni i podsticaji za proizvodnju živinskog mesa i jaja. To je značajan privredna grana, koja zapošljava veliki broj ljudi, a meso se sve više koristi u ishrani zbog cena i lakoće pripreme. Živinska proizvodnja u Srbiji je premašila proizvodnju goveđeg mesa i kreće se oko 100.000 tona na godišnjem nivou, a u Srbiji se godišnje proizvede oko 1,2 milijarde komada jaja.

Kapacitete jedva koristimo

U Srbiji postoji i oko 40 većih industrijskih klanica za klanje goveda i veliki broj malih klanica, a kapaciteti za klanje su oko milion grla, ali se u klanicama zakolje manje od 200.000 grla goveda svih kategorija. Mi danas u Srbiji proizvodimo godišnje 80.000 do 100.000 tona junećeg i oko 280.000 tona svinjskog mesa. U 2012. godini je ukupna vrednost realizovane stočarske proizvodnje u Srbiji procenjena na oko 1,8 milijardi dolara, što je predstavljalo pa od svega 0,81 odsto u odnosu na 2011. godinu. Učešće stočarske proizvodnje u bruto ostvarenoj vrednosti ukupne poljoprivredne proizvodnje iznosila je 37,9 odsto. Vrednost govedarske proizvodnje iznosila je 796 miliona dolara. Inače, u Srbiji kontrolisani uzgoj goveda zauzima svega pet odsto učešća, a u ovčarstvu samo jedna farma ima organizovani i kontrolisani uzgoj ovaca. Jedna od

najvećih farmi u nekadašnjoj Jugoslaviji, ali i poslednja velika farma u Srbiji, koja se nalazi u Vlasini Stojkovićevoj na Vlasinskom jezeru ove godine će prestati da radi. Jer, nema hrane za stoku. Proteklih godina se održavala zahvaljujući tome što je bila u sastavu „SIMPA“. Iako ima sve objekte infrastrukturu i livade i pašnjake, niko u Srbiji nema interes da je zadrži... Slično je i na Pešteru, na kome je pre četiri decenije bilo 200.000 ovaca, a sad ih ima jedva nešto više od 10.000! Zahvaljujući neadekvatnim merama države, sve je uništivano postepeno. Jer, lakše je bilo i korisnije za uvoznike da se sve to kupuje u svetu!

Milomir Tošović, direktor „Kotlenik“ prometa iz Lađevaca ističe da država mora da omogući tov junadi da bi proizvodnja junećeg mesa postala profitabilna i opredeli jasna podsticajna sredstva koja će ciljano usmeravati. Potrebno je obezbediti novac i njegovo ciljano usmeravanje, ali i kontrolisati trošenje subvencija. To je i jedini put da se zaustavi nelegalna trgovina Jer, iz Srbije se izvoze živa telad. Ponajviše preko Drine, gde ode oko 5.000 grla, ali i u Izrael i druge zemlje, što niko u svetu ne radi. Stočarstvo ima spor obrt, posebno u govedarstvu i uzgoju goveđeg mesa pa je trebalo da se strategijom poljoprivrede koja obuhvata stočarstvo, trebalo da se reguliše ta proizvodnja. Samo tako su se mogla i očekivati poboljšanja. Međutim, strategija je doneta, i ona predstavlja loš udžbenik. U nju nisu uključene naše specifičnosti, sadrži i niz netačnih podataka. Mnogo je koštala njena izrada, nisu doneta ni prateća dokumenta, i eto sad se već traži, da se ona povuče. To znači da se uradi nova, na osnovu prakse i onih koji treba da je sprovede, a ne na osnovu želja EU kroz kabinetski rad u Srbiji. Vlada Srbije ju je usvojila bez mnogo razmatranja i javne rasprave, a do Skupštine Srbije nije još stigla. Validna će biti samo ona koju usvoji Parlament i koja će da obaveže sve vlade i ministre u budućnosti da je sprovede. Kod nas to nije slučaj.

"Čerupaju" srpske živinare

Proizvodnja pilećeg mesa u Srbiji nalazi se u veoma teškoj položaju, možda nikad gore, kaže vlasnik farme brojlera i ćuraka u Bagrdanu kod Jagodine, **Zoran Milanović**.

Visoke državne takse, rascepanost proizvodnje, nedostatak subvencija i kredita, dispariteti cena hrane i gotovog proizvoda, slaba kupovna moć stanovništva, dugotrajna naplata, nelegalan uvoz "čerupaju" srpske živinare, precizirao je on.



Uvozimo batak kojima je u inostranstvu istekao rok trajanja



U planinskim selima osnivaju udruženja odgajivača ovaca i koza

"U Srbiji se proizvede oko 100 miliona tovljenih pilića, državna taksa po piletu je četiri dinara, a to je u ukupnom iznosu 400 miliona dinara koje živinari daju državi, a da od te takse ne dobiju ni dinara", rekao je **Milano**vić.

U selima pod Zlatarom osnovano je prvo Udruženje odgajivača ovaca i koza, koje će nastaviti tradiciju čuvenih stočara, prekinutu 70-ih godina prošlog veka, kada su ovdašnja stada brojala i nekoliko hiljada grla.

Na oko 1.000 hektara, uz nevelika početna ulaganja, i relativno brzo uvećanje stada, jer se koze i ovce jare i jagnje i dva puta godišnje, u Draževićima, Čelicima i Bistrici su shvatili da je od besposlice i besparice spas u stočarstvu.

Radenko Boranijašević iz Draževića kaže da se gajenje koza i ovaca isplati i da on proda sira onoliko koliko proizvede.

Dejan Mladenović je ostao u Bistrici kako bi se bavio stočarstvom i navodi da je mnolo lakše raditi sa Udruženjem nego samostalno.

U ova tri sela, na nadmorskoj visini do 1.300 metara, za sada se uzgaja oko 2.000 ovaca i do 300 koza, a među odgajivačima je sve više onih koji su obnovili dedovska imanja, kada su ovdašnje fabrike završile u stečaju.

"Ja sam ostao bez posla, sa pola staža, nisam imao ni radnu ni staračku penziju, a sada se bavim stočarstvom. Planiram da povećam proizvodnju ako bih uspeo da dobijem neki kredit", kaže **Stevan Rajić** iz Bistrice.

"Subvencije Vlade Srbije su 5.000 po ovci 2.000 po jagnjetu. Očekujemo preko udruženja nabavku jednog matičnog stada, koje će morati da uplati meštanima", kaže **Dragan Divac**, potpredsednik Udruženja uzgajivača ovaca i koza.

Do proleća, Udruženje bi trebalo da okupi oko 100 stočara. Seoski putevi su dobri, grad blizu, a kako je u poslednje dve decenije broj proizvodnih radnika u Novoj Varoši smanjen čak 12 puta – ne čudi što se stare seoske kuće obnavljaju i krče imanja zarasla u korov.

Skup krajnji proizvoda

Na zapadu poljoprivreda je dotirana, a "mi se ponašamo tako da muzemo kravu, koju ne hranimo, dok ne lipše", ilustrovao je **Milano**vić.

"Naša proizvodnja je rascepana, nezaokružena, neplanska, svako radi za sebe - fabrike stočne hrane za sebe, inkubatorske stanice za sebe, tovljači rade samostalno, maloprodaje za sebe... i svako traži svoju zaradu i zato je krajnji proizvoda skup i nekonkurentan na Zapadu", rekao je **Milano**vić. On tvrdi da živinari nisu dizali cene, "jer ljudi ne mogu da kupe ni po sadašnjim, da pada promet, kod nekih i totalno, ali da većina pokušava da održi posao". Pad proizvodnje u živinarstvu je u poslednjih pet godina, tvrdi on, ističući da će proizvođači bez nekog velikog investicionog plana teško opstati. Nemamo para za osnovnu proizvodnju i sve je teže raditi, dodao je on i istakao da je "vreme takvo da se ne zna cena maltene do momenta prodaje". Za svaku proizvodnju je važna sigurna cena, ko će i koliko kupiti toga što proizvodim, cena imputa i finalnog proizvoda, "mi to nemamo, radimo kako se ko snađe", istakao je **Milano**vić. Država mora da kaže, kolika je proizvodnja potrebna za nas, kolika za izvoz.

Živinarstvo rizično za banke

Milanović je inženjer agronomije, živinarstvom se bavi 26 godina, tovi oko 200.000 pilića, 30.000 po turnusu u kooperantskim odnosima. Imao je nameru da proizvodnju širi, ali je u ovom trenutku perspektiva, kaže, vrlo loša. On ocenjuje da je živinarska proizvodnja dovoljna za domaće tržište, ali kada je u pitanju izvoz, bez jakih subvencija i objedinjavanja velikih, srednjih, malih proizvođača, i objektivno ne možem da ponudi ozbiljnu proizvodnju. Podseća da je čureće meso iz Jagodine izvoženo u Nemačku i Švajcarsku u vreme najvećeg embarga. "Srbija je to imala, imala velike kombinatne sa farmama junadi, svinja, ćuraka, klanice sa izvoznim brojem, to više nemamo", navodi **Milano**vić. Kada je reč o kreditiranju živinarske proizvodnje od starije komercijalnih banaka, **Milano**vić, ocenjuje da njega praktično i nema. "Spremite gomilu papira za kredit, dođete u banku, a oni kažu živinarstvo rizična kategorija, ne možemo vam odobriti kredit", ilustruje on.

Živinari su razočarani što nema poljoprivrednih kredita, osim, kako kaže, u pojedinačnim slučajevima po sistemu "znam nekoga pa će me preporučiti", a to, dodaje, iritira.

Rusija zasad samo šansa!

Većih količina izvoza svinjskog mesa u Rusiju u narednih nekoliko godina neće biti, jer, tog mesa u Srbiji u tim količinama za sad nema. Pored toga što mesa nemamo razlog je i što se svinje u Srbiji vakcinišu protiv kuge. Dakle, potrebno je prvo da prestanemo sa vakcinacijom zatim da bi ga izvozili treba da prodje tri godine. Odnosno, kada bi hteli da izvozimo ovo meso, i da ga transportujemo preko Rumunije i Bugarske, koje su članice, EU, to je nemoguće, jer nije dozvoljeno. Ako bi želeli da ga otpremimo preko luke Bar, i utovarimo ga u brodove, da bi stiglo do gradova u Rusiji, potrebno je da prođe 35 do 40 dana! A, to je suviše dug period...

Dakle, priče o ovom izvozu za sada su samo želje. Prvo je potrebno obnoviti stočni fond, prestati sa vakcinacijom, a za to vreme dogovoriti izvoz i tek onda krenuti u prodaju. Da bi se to stiglo potrebno je da prodje tri do pet godina! Dakle sadašnja, priča liči na predizbornu.

Istekao rok batcima

Problem domaćeg živinarstva je i nekontrolisan uvoz: bataci iz Argentine, Brazila, ali i iz zapadnih zemlja, gde je rok trajanja mesu šest meseci, a kod nas 12 meseci, i kada taj rok u njihovim zemljama istekne, uvozi ga lobi, koga nije briga koliko košta proizvodnja u Srbiji", istakao je **Milano**vić. On u idućoj godini ne očekuje povećanje cena živinskog mesu, jer ne očekuje povećanje cene hrane, "koja u troškovima tova učestvuje sa 60 do 65 odsto".

Dobro su rodili kukuruz, pšenica, soja, "ali ne očekujem ni povećanje tova", dodao je on i istakao da su i "veliki marketi prešli na galantnije snabdevanje, niko neće da ponese rizik tova, uginuća i svega drugog što ga prati", zaključio je **Milano**vić.

(Nastaviće se)

Živina

Izvoz živinskog mesa iznosio je 2.755 tona ili 7.218.000 dolara. Izvoz jaja je vrednosno je iznosio 1.300.000 dolara

Uvoz živinskog mesa iznosio je 7.922 tona ili 6.312.500 dolara.

Uvoz jaja je vrednosno iznosio 905.461 dolara

Proizvodnja mesa je oko 98.000 tona godišnje, a potrošnja, prema najnovijim podacima, po stanovniku oko 18 kilograma.

Preventivom izbegavati bolesti

Autor: **Dr Alerksandra Bulajić**
Poljoprivredni fakultet Beograd - Zemun
 (Preuzeto iz časopisa „Savremeni povrtar“)

Širom sveta, pa i u našoj zemlji, organska proizvodnja pojedinih useva u značajnom je porastu, naročito na malim farmama koje iznose svoje proizvode na tržište direktno, bez posrednika. Za svakog proizvođača, odluka da preorijentise svoju proizvodnju na sistem organske proizvodnje obično predstavlja odluku u vezi s idealističkim uverenjima o proizvodnji zdrave hrane sa jedne strane ali, sa druge strane, to je odluka za povećan profit, koji se ostvaruje na tržištu prilikom prodaje organski proizvedenih proizvoda.

Organska proizvodnja podrazumeva jedan složen prilaz organizaciji proizvodnje, tako da je biljkama potrebno obezbediti optimalne količine hranljivih elemenata, potom kontrolu korova i da se u isto vreme spreči pojava i razvoj štetočina i biljnih bolesti. Sve je to neophodno postići bez korišćenja hemijskih i veštački proizvedenih jedinjenja. Usled ovako velikih zahteva, proizvođači se susreću sa potrebom stalnog obrazovanja i praćenja svih raspoloživih izvora informacija. U seriji članaka koji se bave organskom proizvodnjom i pre svega problemom kontrole prouzrokovala najznačajnijih bolesti biljaka u uslovima organske proizvodnje, "Savremeni povrtar" daje doprinos pokušavajući da što više raspoloživih izvora informacija stavi na raspolaganje proizvođačima i time pomogne u ostvarivanju upešne proizvodnje.

Danas, možda više nego bilo kada u prošlosti, postoji obilje informacija kao i širok opseg različitih proizvoda koji mogu da odgovore na neke probleme koji mogu da se jave u organskoj proizvodnji. Međutim, mnogi izazovi i danas nisu rešeni i proizvođači se redovno susreću sa brojnim problemima, često u vezi sa kontrolom prouzrokovala biljnih bolesti. Najveće nedoumice su kada je reč o problemu efikasnosti pojedinih proizvoda namenjenih primeni u organskoj proizvodnji, a najkarakterističnije je da su najčešće ti proizvodi višestruko skuplji od hemijskog prilaza kontroli biljnih patogeni, ili štetnih organizama uopšte. Svuda u svetu, proizvođači u sistemu organske proizvodnje nadaju se da će visoka cena raspoloživih proizvoda za primenu biti nadoknađena kroz višu cenu organski proizvedenih biljnih proizvoda.

Najznačajniji faktor koji odvaja organsku od konvencionalne proizvodnje jeste postojanje standarda u proizvodnji i preradi dobijenih useva,



Dr Alerksandra Bulajić

kao i primena procedure sertifikacije. Standarde koje je neophodno primenjivati u proizvodnji razvijaju privatna udruženja proizvođača i potrošača, različite kompanije i sertifikaciona tela, kao i direktno svaka država kroz aktivnosti zakonodavnih i izvršnih tela. Širom sveta, do danas je razvijeno više stotina različitih regionalnih, nacionalnih i internacionalnih standarda. Evropska unija u saradnji sa nekoliko zemalja kao što su SAD, Švajcarska, Japan, Argentina i Indija formulisale su i usvojile pravila i zakone u organskoj proizvodnji i preradi kroz sertifikaciju proizvoda. Većina zakona zahteva da proizvodi koji su označeni kao organski budu sertifikovani od nezavisnog tela ili komisije, obezbeđujući na taj način garanciju, odnosno osiguranje da su proizvedeni tako da zadovoljavaju standard za organsku proizvodnju. Stroga kontrola i sertifikacija sprovode se u cilju zaštite proizvođača, potrošača, pa čak i trgovaca od mogućih prevara ili pogrešnog korišćenja oznaka na proizvodima. Sertifikacija u organskoj proizvodnji takođe je važna garancija u trgovini, međunarodnoj i unutrašnjoj, a proizvođačima obezbeđuje da na tržištu postignu maksimalne, premijum cene i na taj način obezbede profit koji im pripada, usled višeg nivoa kvaliteta koji obezbeđuju u svojim proizvodima. Pored toga, proces sertifikacije obezbeđuje transparentnost u proizvodnji i trgovini, jer su oznake na proizvodima garancija da javnost ima uvid u stvarni kvalitet ponuđenih proizvoda.

Pre procesa sertifikacije, u svakoj farmi ili objektu koji pretenduje da pređe u sistem organske proizvodnje ili se već bavi ovakvom proizvodnjom, obavlja se detaljna inspekcija od ovlašćene agencije radi verifikacije da se proces proizvodnje i rukovanja sa proizvodima obavlja u skladu sa potrebnim i propisanim standardima. Procedure sertifikacije obezbeđuju da se prati i kontroliše ceo proces proizvodnje i kretanje proizvoda od polja, kroz svaku fazu prerade ili rukovanja, pa sve do završnog proizvoda koji dospeva do potrošača. To je moguće upravo zbog toga što se sertifikacija zasniva na seriji procedura, koje je obavezno primenjivati i poštovati bez bilo kakvih izuzetaka. Proizvođači, pretraživači i trgovci, kao i svi oni koji dolaze u kontakt i rukuju organskim proizvodima obavezni su da potpišu ugovor s ovlašćenim sertifikacionim telom. Farmeri su obavezni da sertifikacionom telu obezbede pristup osnovnim informacijama o farmi, kao što su lokacija i veličina polja, usevi koji su gajeni, usevi koji su uključeni u plodored koji je primenljiv, primenjene agrotehničke

mere, primenjene mere kontrole štetočina i patogeni, mere primenjene tokom prerade i slično. Sa druge strane, sertifikaciono telo mora biti potpuno uvereno u ispravnost dostavljenih podataka i to ne samo usmeno, nego i kroz različite inspekcije, zapise, pregled dokumentata, ugovora i knjiga, koje je proizvođač dužan da ima. Sertifikacija nije jednokratni postupak, nego je to proces koji se kontinuirano primenjuje na bazi stalnog monitoringa, pregleda i inspekcija i to kako same farme, tako i objekata za preradu.

Organska paprika za izvoz

U Srbiji, organska proizvodnja niza biljnih proizvoda postaje sve značajniji izvor prihoda i mnogi proizvođači se u nizu organskih proizvoda odlučuju i za proizvodnju paprika (slika 1). Organska proizvodnja u Srbiji ima dugu tradiciju, jer kod naših ne samo potrošača nego i proizvođača postoji svest o očuvanju kvaliteta zemljišta i uopšte prirodnih resursa. Tako je Srbija jedna od zemalja sa najnižim količinama prosečne primene pesticida u Evropi (prosečno 40 kg/ha), što olakšava preorijentaciju i prebacivanje u sistem organske proizvodnje.



Raznovrsnost sorti paprika

Paprika po svom značaju ubraja se u takozvane značajnije useve (eng. major crops) u Srbiji i prema podacima Zavoda za statistiku Republike Srbije u toku 2013. godine proizvodila se na ukupnoj površini od 17.179 ha, s ukupnim prinosom od 147.287 t i prosečnim prinosom od 8.574 kg/ha. Sve veći udeo u ovakvoj proizvodnji čini organska proizvodnja, jer je cena koju na tržištu postižu organski proizvodi značajno viša u poređenju sa konvencionalno proizvedenom paprikom. Tako, u Srbiji organska paprika postiže cenu od oko dva evra, pa i više u zavisnosti od kvaliteta, dok se konvencionalno proizvedena paprika u sezoni može da proda za oko 0,5 eura po kilogramu. Pored toga, oko 90 odsto organski proizvedene paprike se izveze i tako doprinosi uspehu poljoprivredne proizvodnje u našoj zemlji.

Gde god da se paprika gaji kao pojedinačni usev na farmi, celokupna proizvodnja se bez preteranih problema i relativno lako može da prevedu na sistem organske proizvodnje, naravno u zavisnosti od toga kakva se praksa primenjuje na farmi. Međutim, kad se na farmi gaji više useva, neophodno je da svi usevi budu prevedeni na organski način proizvodnje. Prilikom planiranja proizvodnje organske paprike, pre svega, treba obratiti pažnju na izbor sorti. Pored svih ostalih zahteva kao što su vreme sazrevanja ili specifične potrebe tržišta u pogledu izgleda i kvaliteta ploda, neophodno je izabrati sorte i varijetete, koji su otporni ili najmanje tolerantni na prouzrokovala bolesti. Takođe, sve



Oko 90 odsto organski proizvedene paprike se izveze

biljne ostatke neophodno je reciklirati na samoj farmi uglavnom kroz kompostiranje, tako da se obezbedi očuvanje osobina i plodnosti zemljišta na ekološki najbolji i najefikasniji način.

Nivo bolesti prilikom gajenja organskog useva paprike mora da se izbegava primenom preventivnih mera što je više moguće. Mada korišćenje komercijalnih hemijskih fungicida ili drugih pesticida nije dozvoljeno, mnoge zemlje dozvoljavaju primenu bordovske čorbe za kontrolu gljiva, dok pojedine zemlje ograničavaju količinu primene na 3 kg/ha po jednoj godini. U svakom slučaju pre odluke da se primeni bordovska čorba u organskoj paprici neophodno je konsultovati sertifikacionu komisiju koja je odgovorna za proizvodnju, a ukoliko se paprika gaji za izvoz dobro je proveriti i lokalne zahteve i propise zemlje uvoznika.

Prirodni neprijatelji protiv bolesti

Prilikom proizvodnje organske paprike najbolje je organizovati zaštitni, izolacioni pojas oko celog useva. U slučaju da postoji veći broj susednih useva organske paprike na jednom mestu, izolacioni pojas treba da bude na spoljnoj periferiji oko čitave grupe polja, odnosno pojedinačnih useva. Proizvodi koji se eventualno gaje u tom izolacionom pojasu ne mogu biti smatrani organskim. Naročitu pažnju treba obratiti da se spreči ulazak slobodne vode ili koja bi se mogla slivati iz okolnih farmi i bilo kakvog drifta pesticida ili hemikalija ukoliko te farme nisu u sistemu organske proizvodnje. Kada se neka farma preorijentise sa konvencionalne na organsku proizvodnju, minimalni period od tri godine je neophodan za prihvatanje organskog statusa dobijenih proizvoda. Period konverzije eventualno može biti skraćen ukoliko se organska farma za proizvodnju paprike formira na zemljištu na kojem se ranije nisu koristile bilo kakve hemikalije, naravno pod uslovom da se obezbede čvrsti dokazi za tako nešto. Proizvodnja organske paprike, pre svega, zahteva korišćenje prirodnih neprijatelja za kontrolu prouzrokovala biljnih bolesti. Najčešći prirodni neprijatelji koji mogu da obave supresiju razvoja bolesti su pojedine vrste gljiva i bakterija. Oni se često označavaju kao biofungicidi. Mogu da se koriste i takozvani botanički fungicidi, odnosno to su najčešće jedinjenja koja sadrže pojedine biljke, a koja su toksična za pro-

uzrokovala bolesti. Najčešće se delovi biljaka koje sadrže takva aktivna jedinjenja miksiraju, a dobijeni ekstrakti kao aktivne supstance se koriste za prskanje ili zalivanje biljaka paprike. Najpoznatiji botanički pesticidi su piretrini (izdvajaju se iz nekih biljaka iz roda *Chrysanthemum* spp.), rotenoni (iz *Derris* spp.), nikotin-sulfat (iz duvana, *Nicotiana tabacum*), azadiraktin (iz biljke *Azadiracta indica*) i drugi. Međutim, upotreba svih botaničkih fungicida nije dozvoljena u sistemu organske proizvodnje. Tako na primer, nije dozvoljena primena nikotin-sulfata, jer duvan spada u grupu biljaka sa narkotičkim delovanjem. Još neke biljke kao što su ljute papricice, kadifca, beli luk i druge takođe su biljke čiji ekstrakti ispoljavaju fungicidno delovanje. Delovanje botaničkih pesticida nije selektivno tako da i mnogi korisni organizmi mogu biti ugroženi prilikom primene. Međutim, najčešća mana botaničkih fungicida koja je primećena odnosi se na to da uglavnom njihova toksičnost nije dovoljno visoka da obezbedi zaustavljanje negativnih efekata, koje imaju prouzrokovala bolesti paprike. Ono što je, manje više, zajedničko za sve prouzrokovala biljnih bolesti jeste da je najefikasnija strategija za njihovu kontrolu - primena plodoreda i gajenje otpornih sorti.

Velika većina bolesti u proizvodnji organske paprike može da se minimizira ili čak i da se spreči njihova pojava, ukoliko se poštuju pravila dobre fitosanitarne prakse kao što su održavanje dobrog stanja i pravilne pH vrednosti zemljišta, kompostiranje ili spaljivanje biljnih ostataka, korišćenje "kap po kap" navodnjavanja, umesto zalivanja biljaka sa visine, održavanje dobrog provetranja biljaka u usevu i primena najmanje trogodišnjeg plodoreda sa biljkama koje nisu srodne (izbegavati paradajz, krompir i druge biljke iz familije Solanaceae). U plodoredu u proizvodnji paprike najefikasnije je korišćenje žitarica. Brojne, pre svega, fitopatogene gljive i drugi prouzrokovala mogu da ugroze proizvodnju organske paprike. U tekstu koji sledi biće diskutovani najznačajniji patogeni organske paprike, simptomi koje izazivaju, značaj kao i epidemiologija, a posebna pažnja biće posvećena razmatranju načina suzbijanja sa mogućnostima koje su dozvoljene u organskoj proizvodnji.

(Nastaviće se)



Mnoge zemlje dozvoljavaju primenu bordovske čorbe za kontrolu gljiva

CELOGODIŠNJA PROIZVODNJA PARADAJZA U SRBIJI

Uvek kvalitetan proizvod

U zapadnoj i centralnoj Evropi celogodišnja proizvodnja se zasniva uglavnom u staklenicima visine oko 6 metara, a u našoj zemlji zastupljeni su i staklenici, ali visoki plastenici

Piše: **Dip. ing. Aleksandar Rafajlović**
(Preuzeto iz časopisa "Savremeni povrtar")

Celogodišnja proizvodnja paradajza značajno se razlikuje od klasične pošto podrazumeva visokoprofesionalni pristup kao i visoka ulaganja. Tu se pre svega misli na: objekte, opremu, hibride i na stručnu radnu snagu.

Objekti u kojima se ovakva proizvodnja može zasnovati moraju ispuniti stroge kriterijume, koji podrazumevaju materijale od kojih je objekat izgrađen, visinu objekta, obavezno grejanje, kompjuterski način prihrane, materijale u kojima se odvija proizvodnja, veštačko osvetljenje i specifične hibride.

U zapadnoj i centralnoj Evropi celogodišnja proizvodnja se zasniva uglavnom u staklenicima visine oko 6 metara. U našoj zemlji (iako je ova proizvodnja zasnovana na maloj površini), zastupljeni su i staklenici, ali visoki plastenici. Prednost staklenika je u tome što se lakše ugriju i što u njima do biljaka dođe svaki zrak sunca. Nedostatak je što je u letnjim mesecima gotovo nemoguće rashladiti ovu vrstu objekta, pored toga visoka je i cena koštanja takvih objekata po metru kvadratnom. Plastenici su finansijski povoljniji, lakše se rashlade tokom leta, ali se zato zimi teže zagreju.

Kompjuterski način prihrane je neophodnost kod ovakve proizvodnje. Jedinica za navodnjavanje se sastoji iz:

- rezervoara za čistu vodu;
- A i B tanka;
- tanka za kiselinu;



Aleksandar Rafajlović

- senzora za merenje količine sunčeve radijacije;
- dve pumpe i same jedinice na kojoj se nalazi rezervoar za mešanje đubriva (mixing tank) i vode, 2 filtera i elektro ventila, po jedan elektro ventil za A i B tank i jedan za kiselinu tank;
- Rezervoar za čistu vodu je potreban zato što u njemu stoji voda koja je potrebna za jedan dan navodnjavanja. Ujedno se ta voda u rezervoaru čisti od svih mehaničkih nečistoća, tako što te nečistoće padaju na dno rezervoara i smanjuje se mogućnost da iste dospeju u pumpu.

A i B tankovi služe za mešanje đubriva i to tako što u A idu sva nitratna

đubriva i helatni oblik gvođa, dok u B se stavljaju sulfatna đubriva, azotna kiselina i mikroelementi. U tanku za kiselinu stoji azotna kiselina, razblažena po potrebi. Ovaj rastvor kiseline služi radi fine regulacije pH. Senzor za merenje radijacije je vitalan deo ove jedinice, iz razloga što strategija navodnjavanja se određuje na osnovu sume radijacije, a taj podatak dobijamo upravo od svetlosnog senzora.

Sama jedinica za prihranu ima funkciju da na osnovu parametara koji se prethodno u nju unose izvrši mešanje đubriva iz A i B tankova sa čistom vodom. Ovo mešanje se dešava u mixing tanku i to tako da preko elektro ventila jedinica povlači jedan deo đubriva iz A i B tanka i 99 delova vode iz rezervoara za vodu. Kada se đubrivo i voda pomešaju i dostignu željeni EC i pH, jedinica pomoću sistemske pumpe ovaj rastvor šalje na kapljače.

Materijal ili medijum kome se proizvodi su sledeći: vreće sa supstratom, kokosova vlakna i kocke kamene vune.

Vreće sa supstratom su, kako im samo ime kaže, takav medijum za proizvodnju kod koga su vreće, obično zapremine 15 litara, napunjene mešavinom crnog i belog treseta sa dodatkom perlita. U takve vreće se stavljaju 2 biljke (ako su kalemljene), ili 4 nekalemljene. Ovakva podloga se smatra najkvalitetnijom za celogodišnju proizvodnju pošto je kod nje najteže kontrolisati vrednosti pH i EC kao i količinu hrane.

Kokosova vlakna su popularnija u centralnoj i zapadnoj Evropi nego kod nas, ali je to u svakom slučaju izvanredna podloga na kojoj se uz malo prakse postižu izuzetni rezultati.

Kocke kamene vune su ustvari upredena vlakna prethodno samlevenih bazaltnih stena. Ova podloga se ističe time da je potpuno dezinfikovana i bez imalo hranljivih materija u sebi, čime pruža mogućnost osobi koja sa njom radi da ubacuje hranjive materije po želji. Jedini problem je odlaganje iskorišćenih kocki.

Hidroponski način gajenja podrazumeva proizvodnju povrća na veštačkim podlogama, bez prisustva zemljišta, tako da se đubrenje i primena receptura za đubrenje zasniva na hemijskoj analizi vode koju koristimo za navodnjavanje povrća.

Na osnovu hemijske analize vode, dobijaju se i recepture za prihranu (fertigaciju) povrća. Kako voda koja se koristi za navodnjavanje nije u svim regionima ista i hemijski sastav vode se menja u zavisnosti od dubine sa koje se uzima, tako da i recepture koje se primenjuju nisu iste. Iz ovoga dolazimo do zaključka da svaka voda ima svoju recepturu, te ne možemo govoriti o nekoj standardnoj recepturi. Ove recepture se mogu manje ili više razlikovati od regiona do regiona ili od proizvođača do proizvođača, ali nikako nisu iste.

Kada govorimo o hidroponiji i upotrebi receptura za fertirigaciju moramo



Hibridi donose plod preko cele godine, bez promene u veličini i kvalitetu

uzeti u obzir i to da koju cemo recepturu koristiti zavisi i od vrste veštačke podloge koju koristimo i stadijuma u kojem se povrće koje gajimo nalazi. Hidroponski način uzgoja uglavnom podrazumeva celogodišnju proizvodnju povrća, npr. paradajza, tako da se koristi i više različitih receptura. Tako imamo recepture za:

- start proizvodnje - od rasadivanja do prvog cvetanja;
- od 1-2 cvetne grane;
- 3-4 cvetne grane;
- 5,6,7,8 i 9 cvetna grana;
- 10-11 cvetna grana;
- 12 cvetna grana pa do kraja proizvodnje.

Naravno da ove recepture moramo korigovati, što opet zavisi od vremenskih uslova i mikroklimata unutar objekta u kojem se vrši proizvodnja. Svakodnevnim proverom EC i pH ocedenog rastvora dolazimo do zaključka da li nam je strategija navodnjavanja ispravna ili ne. Takođe se vrši periodična hemijska analiza ocedenog rastvora da bi smo ustanovili da li nam je sadržaj makro i mikroelemenata onaj koji želimo ili treba korigovati recepturu koju koristimo.

Kada se ispune svi navedeni uslovi i u potpunosti opremi objekat, tada treba misliti na hibride.

Hibridi za celogodišnju proizvodnju

Specifičnost ovih hibrida je što su sposobni da donose plod preko cele godine i to bez promene u veličini i kvalitetu. U praksi to znači da je velicina ploda

ista od prve do poslednje berbe, boja i ukus takođe. U našim agroekološkim uslovima setva ovakvih hibrida počinje u decembru, rasadivanje tokom januara, a prva berba krajem aprila. Tokom vegetacije ovi hibridi prolaze hladan period u početku, zatim ulaze u letnji period sa visokim temperaturama i kraj ciklusa ponovo dočekuju u hladnom periodu. Za sve ovo vreme biljka mora da ima normalnu oplodnju, plodonošenje, da proizvodi zdrave i kvalitetne plodove. Zbog dužine perioda berbe, biljke se u nekoliko navrata odvezuju sa gornje žice i „spuštaju“ na posebno napravljene metalne nosače. U pojedinim godinama kada berba dugo traje, plodovi se skidaju i sa 40-tog sprata, a stablo je dugačko između 8 i 9 metara. Informacija koja najviše interesuje proizvođače je koliki ovi hibridi mogu da daju prinos. U zemljama sa dugom tradicijom ovakve proizvodnje (Holandija, Belgija, Nemačka), prinos je izuzetno visok i ide i do 60kg/m². Kod nas je ta brojka nešto manja i iznosi oko 40kg/m².

Firma Syngenta, odnosno S&G brend za povrtarska semena ima u svom asortimanu velik broj upravo ovakvih hibrida. Za potrebe tržišta Srbije najbolje su se pokazali sledeći hibridi:

MAKARENA F1 - Hibrid u beef (izuzetno krupnih paradajza) tipu. Odluku je ga izuzetan ukus i namenjen je za tržišta koja zahtevaju veliku krupnoću ploda, naime njegova masa je oko 250-280gr. Sledeća karakteristika ovog hibrida je izuzetan ukus.

ZOUKF1 - Ovo je najraniji hibrid od svih celogodišnjih paradajza. Mase je oko 170gr i izuzetno atraktivne, tamnocrvene boje ploda.

EUPHORIA F1 - Hibrid relativno krupnih plodova, mase oko 180-190gr. Pogodan za naše proizvodne uslove pošto tokom letnjeg perioda gotovo da ne gubi na težini. **EVOLUTION F1** - Već ranije je pomenuto da zbog dužine proizvodnog ciklusa ovi hibridi prolaze kroz period hladnog vremena na početku, zatim kroz visoke letnje i na kraju ciklusa ponovo dolaze u period godine sa nižim temperaturama. Ono što nije rečeno je da ovakvi nagli temperaturni prelazi imaju za posledicu otežanu oplodnju, omekšavanje plodova, gubitak boje i gubitak gramaže ploda. Upravo je EVOLUTION F1 hibrid koji najbolje podnosi ove i ovakve stresne uslove.

TYTY F1 - Hibrid u tzv. koktel tipu težine ploda 30-35g. Cvetna grana kod ovog koja je tipično grozdasta pa se može brati u tzv. klasteru ali i kao pojedinačni plodovi. Veoma otporan na bolesti.

Za ovakvu proizvodnju morate imati stručnu radnu snagu, ali i želju da konstatno pratite inovacije (novi hibridi, đubriva, specifična zaštita itd). Ali i pored svega ovakav vid proizvodnje izgleda da ima perspektivu. Nije to tako teško ni zamisliti, s obzirom da dobijamo kvalitetan proizvod u vreme kada ga klasičnom proizvodnjom nije moguće dobiti.

VREMENSKA PROGNOZA ZA FEBRUAR

Blaži i prosečno vlažan mesec

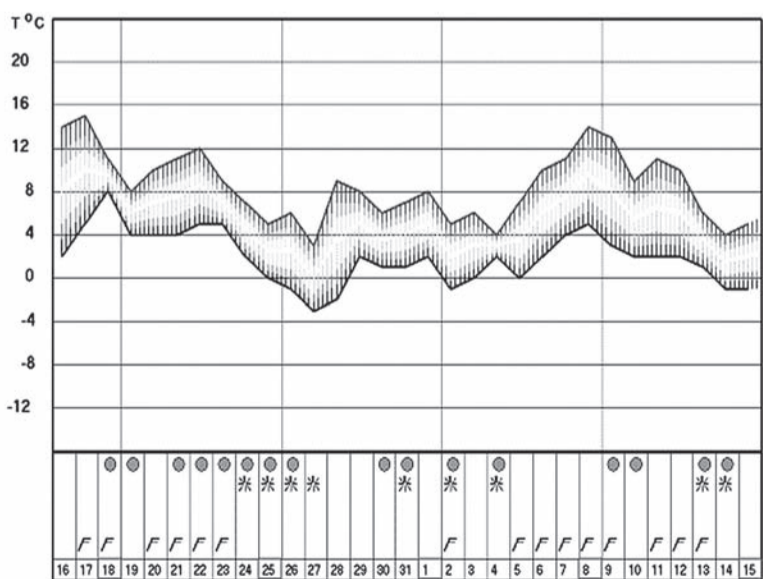
Srednja minimalna temperatura vazduha u februaru imaće vrednosti iznad višegodišnjeg proseka, pri čemu će njena vrednost u proseku biti viša za oko 1.5°C u odnosu na višegodišnji prosek. U Beogradu i široj okolini predviđa se vrednost februarске srednje minimalne temperature vazduha od 1.3°C.

Srednja maksimalna temperatura vazduha u februaru biće iznad višegodišnjeg proseka, sa vredno-

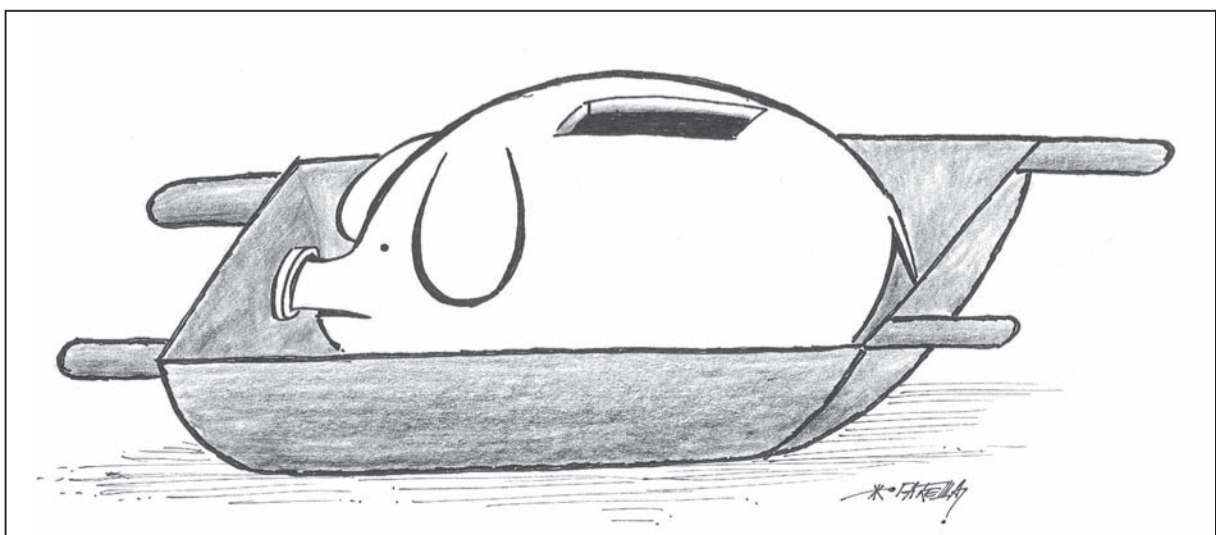
stima u proseku višim za oko 0.9°C u odnosu na višegodišnji prosek. U Beogradu i široj okolini srednja maksimalna temperatura vazduha tokom februara biće oko 7.4°C.

Srednja količina padavina tokom februara biće u granicama višegodišnjeg proseka sa vrednostima u proseku višim za oko 2 mm u odnosu na višegodišnji prosek. U Beogradu i široj okolini srednja februarска količina padavina iznosiće oko 34 mm.

Prognoza vremena do 15. februara



☉ ГРМЉАВИНА ☉ КИША ☉ МАГЛА ☉ СНЕГ / ВЕТАР - МАКСИМАЛНА ТЕМП. - МИНИМАЛНА ТЕМП.



Promet roba na Produktnoj berzi

od 19. do 23. januara 2015.

Najvažnije iz protekle nedelje:

- Rast cene kukuruza
- Rast cene soje
- Dešavanja na svetskim berzama



Stanje na deviznom tržištu postaje dominantni faktor koji kreira ukupnu atmosferu na robnom tržištu. Veoma agresivan rast dolara koji je od početka godine porastao za čitavih 8,35% u odnosu na dinar, sve tržišne aktere je u velikoj meri primorao na apstinenciju dok se ovo tržište konačno ne stabilizuje, ili bar malo primiri. Tržišna strategija veli-

kih izvoznika neposredno zavisi od ovog faktora, pa nije iznenađenje što je u periodu 19.01.-24.01. na novosadskoj berzi zabeležen promet od 1.137 tona robe, što je za 46,27% manje nego prethodne nedelje. Finansijska vrednost prometa ja iznosila 25.654.700 dinara, odnosno 36,79% manje u odnosu na prethodni nedeljni izveštajni period.

Pregled zaključenih i ponuđenih količina, kao i dijapazon zaključenih i ponuđenih cena poljoprivrednih proizvoda tokom protekle nedelje, dati su u sledećoj tabeli:

ROBA	PONUĐENA KOLIČINA (t)	CENA PONUDE DIN/KG SA PDV-OM	ZAKLJUČENA KOLIČINA (t)	ZAKLJUČENA CENA DIN/KG SA PDV-OM	PROMENA U ODNOSU NA PRETHODNU NEDELJU
Kukuruz, rod 2014.	950	16,17-16,94	900	16,72-16,94	+1,28%
Kukuruz, rod 2104. vlaga do 19%	50	14,63	50	14,63	-
Soja, rod 2014.	112	47,85	112	47,85	+1,41%
Sojina sačma 44%	50	64,80	50	64,80	-0,92%
UREA, fco-kupac	25	43,78	25	43,78	-
Pšenica, rod 2014.	50	23,87	-	-	-

PRODEX

Prepolovljen obim ovonedeljnog prometa na "Produktnoj berzi", u odnosu na prethodnu nedelju, doneo je, sa aspekta cenovnih dešavanja, promene samo na dva tržišna segmenta. I dok je tržište pšenice tokom nedelje potpuno zamrlo, cene su oscilirale jedino na tržištu kukuruza i soje.

Početkom nedelje cena kukuruza je dostigla obećavajućih 15,50 din/kg, bez PDV-a, da bi sredinom nedelje u nedostatku tražnje pala na 15,20 din/kg, bez PDV-a. Ipak do kraja nedelje, kao posledica rasta kursa dolara, izvoznici su bili spremni da plate za "žuto zrno" cenu od 15,40 din/kg, bez PDV-a, što je za 0,10 din/kg više nego prošlog petka. Soja je tokom nedelje poskupela za 0,50 din/kg, bez PDV-a, dostižući aktuelnu cenu od 43,50 din/kg, bez PDV-a.

Indeksna vrednost PRODEX-a je tokom nedelje varirala u zavisnosti od cenovnih oscilacija kukuruza. Nešto veće cene kukuruza i soje, na današnji dan, u odnosu na prošli petak, uticale su na porast in-

deksne vrednosti ovog pokazatelja, koji je danas, beležeći vrednost od 210,19 indeksnih poena, veći za 0,48 poena, u odnosu na kraj prošle nedelje.

Ipak, u analizi kretanja ovog berzanskog indeksa treba uzeti u obzir da se isti objavljuje sa aspekta nominalnih dinarskih cena poljoprivrednih proizvoda, koji čine njegovu vrednosnu korpu. Kako Berza upoređo analizira i vrednost ovog pokazatelja revalorizovanu kako u EUR, tako i u USD, bitno je istaći da je tokom prethodne dve nedelje dinarski PRODEX, kao i PRODEX revalorizovan u EUR, bio u porastu, dok je kao posledica enormnog rasta deviznog kursa američkog dolara, PRODEX revalorizovan u ovu valutu pretrpeo značajan pad i to sa 124,31 indeksnih poena registrovanih 09.01., na današnjih 120,40 indeksnih poena. Koliko je bitna i ova uporedna analiza govori podatak da je poslednji put ovako niska revalorizovana vrednost PRODEX-a u USD, zabeležena još 05.07.2010.godine.

Kukuruz je uobičajeno najprisutnija roba na organizovanom berzanskom tržištu. Preko 80% ukupnog prometa se odnosi na ovu robu. Prosečna cena trgovanja kukuruza u SRPS kvalitetu je iznosila 16,92 din/kg (15,38 bez PDV), što predstavlja rast u odnosu na prosečnu cenu iz prethodne nedelje od 1,28%. Tokom nedelje cena se kretala u rasponu od 15,20 din/kg bez PDV, pa do 15,40 din/kg što je ujedno i cena na zatvaranju trgovanja u nedelji za nama.

Kuriozitet protekle nedelje je što na tržištu pšenice nije zaključen nijedan kupoprodajni ugovor preko berze. Ovo ne znači da nije bilo dinamke na ovom tržištu. Naprotiv, i ponuda i tražnja su kandidovale svoju nameru da trguju, ali su razlike u kotiranim cenama u naložima prodaje i kupovine bile suviše velike da bi se zaključio ugovor.

Posle konstantnog višenedeljnog pada, cena soje drugu nedelju za redom beleži porast. U protekloj nedelji na bazi

tri zaključena kupoprodajna ugovora, revalorizovana je prosečna cena od 47,85 din/kg (43,50 bez PDV). U odnosu na cenu iz prethodnog nedeljnog perioda ovo je porast od 1,41%. Sojina sačma sa 44% proteina iz roba tzv soja kompleksa je takođe bila predmet trgovanja. Revalorizovana je cena od 64,80 din/kg (54,00 bez PDV).

Od ostalih roba svoje mesto u berzanskoj trgovini našlo je i mineralno đubrivo UREA i to po ceni od 43,78 din/kg.

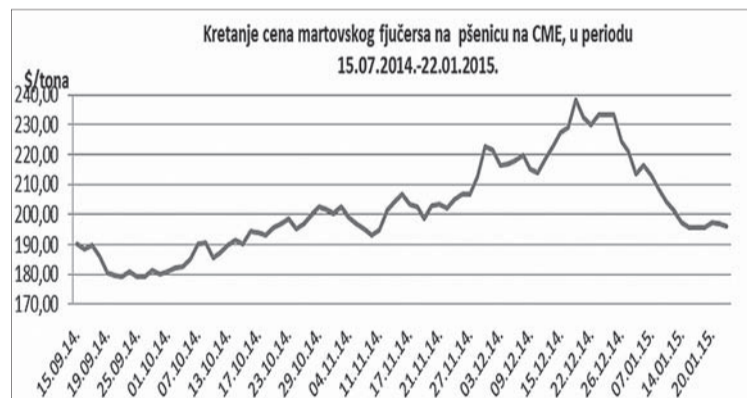


Cene poljoprivrednih proizvoda u protekloj nedelji na vodećim robnim berzama su bile sledeće:

PREGLED DNEVNIH PROMENA CENA NA CME GROUP MART 2015.					
	ponedeljak	utorak	sreda	četvrtak	petak
Pšenica	195,70 \$/t	195,70 \$/t	197,32 \$/t	197,17 \$/t	196,07 \$/t
Kukuruz	152,36 \$/t	152,36 \$/t	153,62 \$/t	152,75 \$/t	151,02 \$/t

BUDIMPEŠTA	
PŠENICA	KUKURUZ
176,31 EUR/t (futures mar 15)	135,75 EUR/t (futures mar 15)

EURONEXT PARIZ	
PŠENICA	KUKURUZ
198,00 EUR/t (futures mar 15)	158,25 EUR/t (futures mar 15)



Nakon praznika je u SAD-u usledio kratkotrajni cenovni skok kukuruza i pšenice, a zatim i pad cena ovih žitarica. Jačanje dola-

ra i špekulacije o mogućem padu proizvodnje etanola, odnosno pad potražnje za kukuruzom od strane industrije biogoriva su povukli

cenu fjučersa na dole.

U odnosu na kraj prošle nedelje pšenica je poskupela za 0,19%, a kukuruz za 0,95%.

PREGLED DNEVNIH PROMENA CENA NA CME GROUP					
	ponedeljak	utorak	sreda	četvrtak	petak
Soja, zrno, jan 14	364,36 \$/t	364,36 \$/t	360,83 \$/t	361,34 \$/t	364,14 \$/t
Sojina sačma, jan 14	326,20 \$/t	326,20 \$/t	326,50 \$/t	330,50 \$/t	326,70 \$/t

Procene da će žetva soje u Brazilu biti odlična, pad obima prerade u Americi, kako i otkazivanje određenog broja porudžbi iz Kine, uticali su na pad cene soje i sojine sačme.

Martovski fjučers na soju je pojeftinio za 1,45%, dok je sojina sačma skuplja za 1,04%.

*Objavljeni nedeljni ponderi cena nisu zvaničan podatak, usled činjenice da su obuhvaćeni podaci o trgovanju do trenutka štampanja informatora.

U Budimpešti su cene fjučersa zabeležile rast u odnosu na prošlu nedelju. Pšenica je skuplja za 5,86%, a kukuruz za 1,19%. U Parizu je pšenica takođe poskupela i to za 2,99%, dok je cena kukuruza imala neznatan rast od svega 0,16%.



E-mail: nsberza@eunet.rs,
internet sajt: www.proberza.co.rs
INFO SLUŽBA
021/443-413 od 7³⁰ do 14³⁰

SPONZOR
Francuski hibridi kukuruza i suncokreta
Limagrain d.o.o.
21000 Novi Sad, Radnička 30a
Tel: 021/4750-788; Fax: 021/4750-789
miroslav.sidor@limagrain.com
branimir.alivjovic@limagrain.com
www.limagrain.rs



VOĆE 19.1.2015.-26.1.2015.

Mesto prikupljanja cena: Beograd - kvantaška pijaca

R.B.	Proizvod	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
				min	max	dom		
1	Ananas (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	140.00	150.00	150.00	bez promene	vrlo slaba
2	Banana (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	100.00	105.00	105.00	bez promene	dobra
3	Grejpfrut (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	90.00	95.00	95.00	bez promene	slaba
4	Grožđe (belo ostale)	Uvoz(uvoz)	kg	220.00	320.00	230.00	rast	vrlo slaba
5	Grožđe (crno ostale)	Uvoz(uvoz)	kg	320.00	320.00	320.00	-	vrlo slaba
6	Jabuka (Ajdared)	Domaće	kg	40.00	50.00	45.00	bez promene	dobra
7	Jabuka (Delišes ruž.)	Domaće	kg	60.00	65.00	65.00	bez promene	vrlo slaba
8	Jabuka (Delišes ruž.)	Uvoz(uvoz)	kg	85.00	90.00	85.00	pad	vrlo slaba
9	Jabuka (Delišes zlatni)	Domaće	kg	55.00	70.00	60.00	bez promene	prosečna
10	Jabuka (Greni Smit)	Domaće	kg	55.00	65.00	60.00	rast	prosečna
11	Jabuka (Jonagold)	Domaće	kg	45.00	55.00	55.00	rast	prosečna
12	Jabuka (ostale)	Domaće	kg	55.00	70.00	65.00	rast	slaba
13	Kivi (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	85.00	85.00	85.00	rast	vrlo slaba
14	Kivi (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	110.00	130.00	120.00	pad	vrlo slaba
15	Kruška (Viljamovka)	Domaće	kg	85.00	100.00	100.00	bez promene	slaba
16	Kruška (ostale)	Domaće	kg	100.00	100.00	100.00	bez promene	slaba
17	Kruška (ostale)	Uvoz(uvoz)	kg	160.00	170.00	160.00	bez promene	slaba
18	Lešnik (očišćen)	Uvoz(uvoz)	kg	1600.00	1600.00	1600.00	rast	vrlo slaba
19	Limun (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	100.00	110.00	100.00	pad	dobra

POVRĆE 19.1.2015.-26.1.2015.

Mesto prikupljanja cena: Beograd - kvantaška pijaca

R.B.	Proizvod	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
				min	max	dom		
1	Blitva (sve sorte)	Domaće	veza	30.00	32.00	30.00	bez promene	vrlo slaba
2	Brokola (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	170.00	180.00	180.00	pad	vrlo slaba
3	Celer (sve sorte)	Domaće	kg	110.00	130.00	120.00	rast	slaba
4	Cvekla (sve sorte)	Domaće	kg	35.00	40.00	40.00	bez promene	slaba
5	Karfiol (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	165.00	185.00	185.00	pad	vrlo slaba
6	Kelj (sve sorte)	Domaće	kg	70.00	80.00	80.00	rast	vrlo slaba
7	Kelj pupčar (sve sorte)	Domaće	kg	140.00	150.00	150.00	bez promene	vrlo slaba
8	Krastavac (salatar)	Uvoz(uvoz)	kg	150.00	160.00	150.00	pad	vrlo slaba
9	Krastavac (salatar)	Domaće	kg	140.00	150.00	145.00	rast	slaba
10	Krompir (beli)	Domaće	kg	30.00	35.00	35.00	bez promene	dobra
11	Krompir (crveni)	Domaće	kg	30.00	35.00	35.00	bez promene	dobra
12	Kupus (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	65.00	65.00	65.00	bez promene	vrlo slaba
13	Luk beli (sve sorte)	Domaće	kg	250.00	250.00	250.00	bez promene	prosečna
14	Luk crni (mladi)	Domaće	veza	22.00	23.00	22.00	bez promene	vrlo slaba
15	Luk crni (sve sorte)	Domaće	kg	25.00	30.00	28.00	rast	dobra
16	Paprika (Babura)	Uvoz(uvoz)	kg	160.00	200.00	190.00	pad	vrlo slaba
17	Paprika (ljuta)	Uvoz(uvoz)	kg	300.00	400.00	350.00	pad	vrlo slaba
18	Paprika (ostala)	Uvoz(uvoz)	kg	190.00	200.00	200.00	bez promene	vrlo slaba
19	Paprika (šilja)	Uvoz(uvoz)	kg	190.00	200.00	200.00	rast	vrlo slaba
20	Paradajz (chery)	Uvoz(uvoz)	kg	260.00	280.00	280.00	bez promene	vrlo slaba
21	Paradajz (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	180.00	200.00	180.00	rast	vrlo slaba
22	Pasulj (beli gradištanac)	Uvoz(uvoz)	kg	240.00	250.00	240.00	bez promene	prosečna
23	Pasulj (beli tetovac)	Uvoz(uvoz)	kg	300.00	370.00	300.00	bez promene	slaba
24	Pasulj (beli)	Domaće	kg	220.00	230.00	220.00	bez promene	prosečna
25	Pasulj (šareni)	Uvoz(uvoz)	kg	240.00	250.00	250.00	bez promene	prosečna
26	Pasulj (žuti)	Uvoz(uvoz)	kg	300.00	300.00	300.00	bez promene	vrlo slaba
27	Patlidžan (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	280.00	280.00	280.00	rast	vrlo slaba
28	Paškanat (sve sorte)	Domaće	kg	150.00	150.00	150.00	bez promene	slaba
29	Peršun (korenaš)	Domaće	kg	150.00	150.00	150.00	bez promene	prosečna
30	Peršun (lišćar)	Domaće	veza	15.00	20.00	18.00	pad	slaba

IZVEŠTAJ ZA ŽITARICE, ULJANE KULTURE I KRMNO BILJE

* Kvalitet proizvoda je prema JUS standardima ukoliko drugačije nije naznačeno

GAZDINSTVO Mesto prikupljanja cena: Pančevo

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Lucerka (seno u balama)	bala 12-25kg	Domaće	kg	20.00	20.00	20.00	bez promene	dobra

MALOPRODAJA Mesto prikupljanja cena: Loznica

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	džak 50kg	Domaće	kg	17.00	19.00	18.00	bez promene	slaba
2	Lucerino brašno (min 15% proteina)	džak 25kg	Domaće	kg	40.00	50.00	45.00	bez promene	slaba
3	Pšenica	džak 50kg	Domaće	kg	24.00	26.00	25.00	bez promene	prosečna
4	Sojina sačma (44% proteina)	džak 33kg	Domaće	kg	75.00	80.00	77.00	bez promene	prosečna
5	Stočno brašno	džak 33kg	Domaće	kg	16.00	18.00	17.00	bez promene	dobra
6	Suncokretova sačma (33% proteina)	džak 33kg	Domaće	kg	40.00	45.00	43.00	bez promene	prosečna

PIJACA Mesto prikupljanja cena: Loznica

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	džak 50kg	Domaće	kg	17.00	19.00	18.00	bez promene	dobra
2	Lucerka (seno u balama)	bala 12-25kg	Domaće	kg	18.00	20.00	19.00	bez promene	prosečna
3	Pšenica	džak 50kg	Domaće	kg	24.00	26.00	25.00	bez promene	slaba
4	Sojino zrno	džak 50kg	Domaće	kg	50.00	60.00	55.00	bez promene	slaba
5	Stočni ječam	džak 50kg	Domaće	kg	24.00	26.00	25.00	bez promene	prosečna

SILOS Mesto prikupljanja cena: Pančevo

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	rinfuz	Domaće	kg	14.00	15.20	15.20	bez promene	prosečna
2	Kukuruz (okrunjen, veštački sušen)	rinfuz	Domaće	kg	14.00	15.20	15.20	-	prosečna
3	Pšenica	rinfuz	Domaće	kg	19.70	21.50	21.50	bez promene	prosečna

CENE ŽIVE STOKE

Mesto prikupljanja cena: Južno-banatski okrug

* Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

R.B.	Naziv živ.	Težina/uzrast	Rasa	Cena (din)			Trend	Ponuda, broj grla
				min	max	dom		
1	Junad	>480kg	sve rase	200.00	230.00	215.00	bez promene	slaba
2	Krmače za klanje	>130kg	sve rase	120.00	120.00	120.00	-	vrlo slaba
3	Prasad	<=15kg	sve rase	250.00	250.00	250.00	-	slaba
4	Tovljenici	80-120kg	sve rase	145.00	150.00	150.00	pad	prosečna

IZVEŠTAJ O CENAMA ŽIVE I ZAKLANE STOKE U KLANICAMA

Mesto prikupljanja cena: Pančevo stočna pijaca

* Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

R.B.	Naziv živ.	Težina/uzrast	Rasa	Jed. mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Jagnjad	sve težine	sve rase	kg	300.00	300.00	300.00	bez promene	vrlo slaba
2	Ovca	sve težine	sve rase	kg	120.00	130.00	130.00	-	vrlo slaba
3	Prasad	16-25kg	sve rase	kg	250.00	250.00	250.00	bez promene	slaba
4	Prasad	<=15kg	sve rase	kg	250.00	250.00	250.00	pad	vrlo slaba
5	Tovljenici	80-120kg	sve rase	kg	150.00	160.00	150.00	pad	vrlo slaba

MALI OGLASI

POLJOPRIVREDNA MEHANIZACIJA

• Ursus 335. Traktor u dobrom stanju, pali na ključ ima solidne gume, ima nov akumulator, moguća zamena za neispravan traktor uz doplatu po dogovoru... Tel:064/444-28-78.

• Traktor Same Silver u dobrom stanju, godište 2004., 105 KS. Cena 7.000 evra. Tel:065/900-72-72.

• Silazni kombajn Zmaj 121 u radnom stanju. Može zamena za prikolicu Dubrava Ki-Kinda. 1.000 EUR, nije fiksno. Tel:060/071-440.

• Massey Ferguson 3090, cena 10.700 evra, 1988. god, u odličnom stanju, registrovan, može zamena. Tel:063/531-155.

• Dvoredi berač Zmaj 222. Cena 3.500 evra. Tel:022/453-029.

• Traktor Zetor 5011, 4200 evra, snaga motora: 72kW, crvena boja, trajna registracija. Godina proizvodnje 1986. Cena nije fiksna. Tel:069/207-20-11.

• Prodajem traktor IMT 539 sa 1920 radnih sati. Proizveden 1992. godine, sa kabinom i kompresorom i sve 4 nove gume. Tel:063/522-406.

• Traktor Massey 115 konja 2.1000 evra, MF 4370, 2003. godište, 3980 sati, klima itd...Tel:065/250-66-25.

• Zetor 4718 1974. godište, cena 2.100 evra. Traktor u ispravnom stanju, ima papire. Tel:064/239-08-35.

• Motokultivator "Garlatt", 3KS, sa brig-sovim motorom u kompletu - sa svim priključcima, zahvata 95cm, pogon napred nazad, benzinac mali potrošač, u korisno dobrom stanju! Tel:064/218-74-00.

• Traktor u dobrom stanju i ima papire. Tel:015/450-144

• Potpuno ispravna Rakovica, 76 godište. Tel:063/250-356.

• Traktor Volvo BM 814 u dobrom stanju...zarena za manji traktor i doplata.... kamion preko 7.5 t...cena nije fiksna. Tel:060/471-47-88.

• IMT 560 1985 god. Hidraulični volan. Tel:064/276-15-63.

• Traktor John Deere 6200, 85KS, 1994. god, 7700rc, gume sve 4 su skoro nove, ima reverzer, u odličnom stanju, iz uvoza. Tel:065/282-30-70.

• Prikolica za razbacivanje stajskog đubriva. Cena po dogovoru. Lokacija - Besenovo (između Sr. Mitrovice i Rume). Tel:064/178-29-17.

• Zmajevka, tip 470. Svetlosna signalizacija, vazdušne kočnice, kipuže, ima i ručnu kipu. Pod-lim 3mm, ojačana, široke gume, registrovana. Tel:022/265-61-11.

• Motokultivator F 300 sa dvotaktnim rotaks motorom,125 kubika. Ispravan. U dobrom stanju. Cena je 220 eura, nije fiksna. Tel:064/282-13-50.

• Zmaj 142 u besprekornom stanju, sa zitnom varijantom i nadogradnjom za sun-cokret. Gume odlične, motor odličan, redovno održavan, kombajn od prvog dana garžiran, poseduje i kolica za zitni heder, ima urađen reduktor na kosi. Nikada nije radio kukuruz, radio je samo pšenicu. Tel:069/453-97-45.

• Dva Belarus traktora 1979 godiste, u odličnom stanju. U potpunosti ispravni, spremni za rad. Prvi vlasnik. Tel:069/453-97-45.

• Berač za kukuruz Berko, može zamena za prikolicu Zmajevku. Tel:069/115-70-73.

• Belarus T-40 dva komada. Bez kabine je 1.300 EUR a sa kabinom je 2100 EUR. Oba imaju papire i 1973. su godište. Tel:015/450-144.

• Traktorska prikolica Zmajevka od 7 tona. Tel:063/800-93-62.

• Massey 4370,2003 godiste, 3.980 sati, odlican, klima, običan menjač, odličan traktor, može rakovica 65, 76, uz doplatu. Tel:065/250-66-25.

• IMT 5100 Dobar traktor, registrovan na moje ime, 86. god. Cena po dogovoru, moguć prevoz do kupca. Tel:060/545-75-56.

• Motokultivator imt 506 slix model sa rikercom, jacinie od 6,5 ks. U kompletu sa frezom. Radila svega par sezona u plasteniku. Tel:064/246-56-93.

• Motokultivator Mio standard 4KS, sa priključcima (većina je samogradnja), benzin, gumeni točkovi, cena dogovor. Tel:062/819-04-39.

• Deutz Fahr 6.50, 1985. god, u odličnom stanju, može zamena za manji traktor. Tel:063/531-155.

• Prodajem berač 222 i traktor IMT 5136. Tel:064/911-29-49.

• Menjam Belorusa 82 za IMT 577 ili IMT 560. Tel: 062/463-601.

• Prodajem traktor Ferguson sa jednoosovinkom prikolicom, moguća registracija. Tel: 061/16-15-189.

• Prodajem traktor IMT 578, plug 755. Tel: 063/660-748.

• Prodajem traktor IMT 578, plug 755. Tel: 063/660-748.

• Traktor IMT 539, 1990. god. u odličnom stanju. Tel:063/531-155.

• Traktor kosačica tek donesen iz inostranstva. Ispravan, očuvan i u odličnom stanju. Pogoni ga motor Briggs od 8 konja i ima 1 kosu zahvata 80cm. Veoma pogodan je za košenje veće trave zbog samog oblika kučišta a isto tako je veoma okretan. Zimska cena, veoma povoljno! Tel:061/171-50-38.

• Traktor Massey Ferguson 3650. 150 konja, 2670 radnih sati, još su na njemu fabričke gume. Tel:065/250-66-25.

• Traktor Ursus C 355. Boja 71 naradžasta, snaga motora 36kW, prva registracija 1980. Zvati posle 17h. Tel:022/650-429.

OPREMA

• Kupujem prskalicu za ratarstvo do 440 litara. Tel:064/079-72-82.

• Plug marke OLT dvobrazni, za Ferguson i manje traktore, ove godine stavljeni novi ravnici, u ispravnom stanju bez ulaganja, Cena 170 evra. Tel:022/361-551.

• Freza prikolica.Tel:063/854-16-38.

• Dvobrazni plug IMT-757/2, cena 500 evra. Tel:022/476-092.

Prodajem John Deere kombajn 1075 H4; širina hedera 4,9 metara, bunker 5 tona, 5 slamotresa, hidropogon, sečka, klima. Cena: dogovor. Tel: 064/700-58-75

• Prodajem traktorsku frezu IMT. Tel: 064/161-55-09.

• Motokultivator Mio Standard 200, Cena 150 evra, u dobrom stanju. Tel:063/736-40-06.

• Točak za špartač. 3.000 din. Ispravan. Tel:064/233-15-31.

• Nova korpa za traktor dimenzije 180, 100, 100. Cena 190 evra. Tel:062/462-697.

• Prikolica jednoosovinka, kiper, 4 tone nosivosti, 1989. god. Cena 1.200 evra. Tel:063/531-155.

• Rotori za drljaču u dobrom stanju, možda 2-3 ležaja zamenuti. Kupljeni zbog nadogradnje i tako ostali. Tel:064/249-17-02.

Prodajem krunjač ručni, tučani. Tel: 022/685-081, 064/4615-799

• Kosačica na monofaznu struju, radi kao sat. Tel:064/232-1994

• TurboMist Sistem prskalica za rashlađivanje dvorišta, terasa, vikendica. Nisko pritiski sistem sa običnim diznama bez filtera. Nije predviđen za konstantni rad, nego za povremenu kućnu upotrebu. Tel:060/607-01-00.

• Atomizer za voće Mio -Standard Osjek. Malo korišćen, dobar. Tel:061/273-59-30.

• Duvaljke za sve vrste žitarica, od 2.2-7.5kW, kompletne, sa cevima, krivinama i ciklonom na kraju, odlično očuvane, uvoz iz Nemačke. Tel:1063/886-97-17.

• Rastrešivač za brže sušenje deteline, trave, marke Claas, sa kardanom 4.5 metara radnog zahvata, odlično očuvan. Tel:063/886-97-17.

• Polovan atomizer 440l Slovenačka pumpa. Tel:063/897-91-48.

• Sejalica za žito, ječam, detelinu marke Amazone - Specijal sa 19 lula, radnog zahvata 2,5 metra, odlično očuvana, uvezena iz Nemačke. Tel:063/886-97-17.

• Ekstra kosačica Partner 1.8kW, 46cm mač, 3200 obrtaja u minuti. Motor je Briggs & Stratton. Pet nivoa košenja. Kosačica je uvoz iz Austrije i u ekstra je stanju, radi odlično. Kosačica je u stvari samohodna ali nedostaju neki delovi što se toga tiče. Tel:065/852-21-17.

• Električna pumpa za pretakanje goriva derivata pumpa je bešumna, monofazna i profesionalna, kao nova je, uvoz Nemačka T.I.P. Multioil 35M pumpentehnick 74919 helmastadt-Germany Rp28500max2100l-h Hmah 35m, uz pumpu ide i korpa i pištolj za točenje sa sigurnosnim ventilima. Tel:061/200-32-17.

• Pneumatska sejalica za kukuruz 4 reda. Široka creva, kompletno remontovana, iz uvoza. Tel:064/510-98-66.

• Vinogradarski plug sa 2 brazde, na pomezanje. Tel:064/224-61-03.

**VOĐENJE KNJIGOVODSTVA
POLJOPRIVREDNIM GAZDINSTVIMA
KNJIGOVODSTVENA AGENCIJA
"BILANS VM"
Trg Vojvođanskih brigada BB
Sremska Mitrovica, Tel: 064/06-06-450**

• Sejačica za kukuruz SKPT-4 "OLT Osjek", mehanička četvororedna. Tel:022/476-092.

• Mlin čekićar-krunjač Lifam Ideal 80, 1.5 kW, u dobrom stanju, Beška. Tel:063/736-40-06.

• Motokultivator Mio standard 4KS, sa priključcima (većina je samogradnja), benzin, gumeni točkovi, cena dogovor. Tel:062/819-04-39.

• Tomas pumpa za navodnjavane, 350 l/min. Tel:062/819-04-39.

• Prskalica Empas 660 litara. Uvoz Holandija godina proizvodnje 1999 zapremina 660 l raspon grana 12 m. Tel:060/545-7556

• Špartač imt (dvoredni). Sve je u extra stanju i korišćen samo za lične potrebe. Tel:060/825-89-09.

• Četvorokriline, petokriline masivne drljače za traktore preko 60KS i trokriline proširene za traktore ispod 60KS. Tel:064/233-15-31.

• Zapremine 660L, pumpa Komet BP 105/20, širina grana 10m. Stanje odlično. Tel:064/296-37-99.

• Polovna osmoredna bekerica za sejanje kukuruza sa monitorom za praćenje setve i senzorima na setvenim aparatima. Tel:063/267-494.

• Polovan atomizer 440l Slovenačka pumpa. Tel:063/897-91-48.

• Plug cevasti Češki četvorobrazni 4x30 zahvat, visina gredera 75cm, razmak između glava 80cm. Tel:061/200-32-17.

• Traktorska prskalica, 440 litara, setvospremač IMT-FOP 616.4.i krunjač za kukuruz, trofazni 3kW, bubanj širine 400mm Tel:022/476-092.

• Rotori za drljaču u dobrom stanju, možda 2-3 ležaja zamenuti. Kupljeni zbog nadogradnje i tako ostali. Tel:064/249-17-02.

• Prodajem Oltov dvobrazni plug. Tel: 668-790.

• Agro-an plug tri brazde po licenci Vogel-not 3x35cm, visina 70cm.Tel:060/545-75-56.

• Špartač imt (dvoredni). Sve je u extra stanju i korišćen samo za lične potrebe. Tel:060/825-89-09.

• Berač za kukuruz Berko, može zamena za prikolicu Zmajevku. Tel:069/115-70-73.

• Tomas pumpa za navodnjavane, 350 l/min, Tel:062/819-04-39.

• Plugovi - dva pluga obrtača Lemken dvobrazni i trobrazni, obrtač Frost, nemački trobrazni, ravnjak OLT- jednobrazni, i vadilica za repu, mehanička, sve je u odličnom očuvanom stanju i imam kardan od prednje vuče od traktora Torpeda devedesetke. Tel:061/200-32-17.

**Prodajemo univerzalni selektor za čišćenje zrna i semena svih poljoprivrednih kultura, cveća i ukrasnog bilja.
Tel: 063/8334-064 i 063/589-780**

• Rasipač mineralnog đubriva marke Vicon-602. Sa kardanom, 600 litara odlično očuvan. Uvoz iz Nemačke. Tel:063/886-97-17.

• Puzni transporter marke Kongskilde i Neuro, mobilan i fiksni jačine motora 2,2kw i 4kw. Prečnik mobilnog transportera je FI-100mm a prečnik drugog FI-150mm. Jačina puza od 4kW je 20t na sat! Dužina puževa 6.5 metara. Odlično očuvani, kao novi. Uvoz iz Nemačke. Tel:063/886-97-17.

• Prodajem plug IMT jednobrazni, špartač dvoredni i drljaču malu dvokrillnu, povoljno. Tel: 022/268-0081 i 064/403-18-32.

• Izdajem stan učenicama sa upotrebom kuhinje i kupatila u Matije Huđi. Tel: 061/246-33-89.

• Izdajem dvorišni stan u Lačarku poseban ulaz, grejanje na gas ili čvrsto gorivo. Tel: Tel: 064/233-93-26.

• Izdajem jednosoban namešten stan u Beogradu - Karaburma, ekstra lokacija, CG,KTV prvi sprat. Tel: 064/1233310

• Izdajem dvorišni namešten stan, poseban ulaz ulica Uroša Stojšića18. Tel: 060/6240620 i 624-062

• Izdajem namešten stan u Kamenjaru 100m2, CG, Tel: 062/154-29-10.

• Izdajem jednoiposoban nenamešten stan, 42m2 sa CG ulica Vodna, Sremska Mitrovica. Tel: 625-741 i 063/655-741

Prodajem vikendicu sa šljivikom u Krčedinu sa pogledom na Dunav (vikend zona). Plac 42 ara, 220 stabala šljiva 12 godina stare, asfaltni put, trofazna struja. Cena 20.000 evra.
Mob: 063/592-235

• Prodajem njivu u Lačarku potes mala strana između nasipa i Kostinog kanala, prva klasa površina 3,14 jutra. Cena 15000 evra po jutru. Tel: 061/207-80-32.

• Prodajem noviju kuću sa jednosobnim stanom ili lokalom na odličnoj lokaciji. Tel: 064/442-04-12.

• Prodajem kuću u Martincima, Železnička 74, na placu pola jutra, vlasnik 1/1, cena povoljna. Tel: 063/888-10-23.

• Prodajem plac u Stejanovcima, grobljanska ulica, 7,7 ari izliven temelj, uvedena voda ulaz sa obe strane. Tel: 064/902-45-15.

• Menjam kuću u Sremskoj Mitrovici za stan u Novom Sadu, Beogradu ili na moru u Crnoj Gori.Tel:064/474-15-13.

• Izdajem u centru Sremske Mitrovice poslovni prostor za školu stranih jezika. Tel:022/621-309.

• Izdajem manji lokal, pešačka zona. Tel: 064/135-69-71.

• Prodajem njivu od 45 ari kod Carskih vinograda (Šuljamačke glavice) i voćnjak od 43 ara sa strujom i vodom, potez Gložanj- Grgurevci. Tel: 022/680-081 ili 064/403-18-32.

• Prodajem jedno jutro zemlje na Radinačkom putu, između Grgurevaca i Vrbare uz asfalt, leva strana idući od Grgurevaca. Tel: 064/127-29-23, šifra 5.500

• Izdajem kuću sa dvorištem bez gazde, strogi centar grada. Tel: 063/509494

• Prodajem novu ekstra sređenu kuću naselje Nikola Tesla, garaža, 3 šupe, zemljište privatna svojina. Tel:060/615-04-15.

• Prodajem 4 jutra zemlje u Žarkovcima pored sela uz asfalt. Tel: 061/288-31-03.

• Prodajem kuću 80m2, pomoćni objekti naselje Blok B. Tel: 640-821 i 064/581-47-20.

• Prodajem kuću sa lokalom na 4,5 ara placu kod Higijenskog zavoda ili menjam za stan uz doplatu, Stari šor41. Tel: 069/233-13-00 i 069/170-79-65.

POLJOPRIVREDNI PROIZVODI

• Žito, 30 tona, rod 2014. Tel:065/282-30-70.

• Prodajem domaću rakiju šljivovicu, povoljno. Tel: 661-312 i 069/388-83-99.

• Polen izuzetnog kvaliteta. Godina proizvodnje 2014. Količina oko 100kg. Cena 8€. Tel:060/711-25-55.

• Lucerka, rol bale, deteline dobrog kvaliteta, težine do 200kg, cena 4.000 din bala. Tel:061/202-66-53.

• Sveć plod aronije, prva klasa, berba 2014, 350 din/kg. Na veće količine dogovor.Tel:062/966-55-35.

SREMSKA POLJOPRIVREDA

PRETPLATITE SE!!!

Godišnja pretplata 1.500,00 dinara

Svakog drugog petka na Vašu adresu

Novine za savremenu poljoprivredu

Nazovite smesta **615-200**

• Balirana detelina. 1.000 bala.
Tel:062/890-47-59. Tel:022/497-238.

• Prodajem sadnice, reznice švedskog energetskeg drveta, seče se posle tri godine, Gojko. Tel: 063/109-88-99.

• Pasulj zeleni, rod 2014 ručno prebran, imam količinu od 350kg. Cena 3eur/kg. Tel:063/742-69-44.

• Prvoklasne stalnoradajuće sadnice maline, sorte polana koje daju rod od jula do decembra. Nisu potrebni direci niti vezivanja. Tel:061/515-24-60.

• Sojina pogača, cena je 57din/kg, takode vršim zamenu soje za pogaču, na 100kg soje, dobijate 82kg pogače. Tel:066/644-17-25.

• Brane kruške viljamovke i šljive čačanka rodna. Tel:1065/865-49-99.

• Balirana detelina. Nije kisla, skladištena pod šupom. 900 kom. Tel:062/890-47-59.

• 400kg proso sorte Alba, mađarsko belo proso, selektirano, upakovano po 25kg... 55 d/kg. Maradić. Tel:063/829-75-85.

• Krupan suncokret za grickanje sorte Kolos, selektiran, pakovan po 25kg. 100 din na veliko. Tel:063/829-75-85.

• Prvoklasni lešnik u ljusci. Tel:015/438-177.

• Prodajem oko 2.5t raži. Tel:064/211-45-17.

• Korova metla za čišćenje dvorišta, gradilišta, hala...Tel:021/878-136.

• Brane kruške viljamovke. Tel:063/882-08-62.

• Med od lipe 250kg, pakavano u kantama 25kg. Tel:064/652-24-53.

USLUGE, POSLOVI

• Lijem tegove, za traktore sa ili bez prednjeg hidraulika. Tel:065/250-66-25.

• Negovala bi starije osobe 24 sata uz obezbeđen smeštaj. Tel:061/365-06-52.

• Vršim usluge selidbe sa kombijem. Tel: 065/63-111-22.

• Jesenje oranje bašti sa malim traktorom T Vinković u SM i okolini. Tel:022/631- 495 i 066/403-677.

• Uslužno molerski radovi -krečenje, gletovanje, izolacija. Popust za penzionere 30 posto. Tel: 022/613-245 i 061/681-62-32.

• Vršim usluge selidbe svih vrsta. Tel: 064/154-75-48.

• Časovi srpskog jezika za osnove. Tel: 061/206-40-55.

• Časovi nemačkog jezika za sve uzraste i priprema za odlazak u inostranstvo. Tel: 069/636-252.

• Vodoinstalaterski radovi, kvalitetno i povoljno. Tel: 064/22-42-197.

DOMAĆE ŽIVOTINJE

• Krmača mangulica i 3 muška nazimčeta. Tel:064/319-72-46.

• Ženke kunića starosti od 3 do 6 meseci (5-10 EUR komad), kao i skotne ženke (12.5 EUR komad). Tel:065/956-95-64.

• Steone krave, omatičene. Tel:064/256-44-24.

• Tri ovce i dva jagnjeta rase virtemberg, u prvom krugu matičenja. Tel:061/274-70-90.

• Krava steona, sa drugim teletom 7,5 meseci. Tel:063/734-53-73.

• Prodajem hajkom kuniće na veliko i malo svih uzrasta, od mesec dana pa do skotnih ženki. Prodajem i meso kunica po dogovoru. Cena 500 dinara po mesecu starosti. Tel: 063/564-166.

• Suprasna krmača, Cena 300 evra, teška oko 150 kilograma. Tel:064/233-83-22.

• Svinje 100-140kg. Cena 150din/kg. Okolina Rume. Mogućnost dogovora oko klanja i odnošenja gotovih polutki, bez dodatnog plaćanja. Tel:066/644-17-25.

• Kobila, cena 700 evra, 8 Godina, vuče i sa leve i sa desne, u glibu i na suvom, mirna poslušna, radna. Tel:064/128-10-72.

• Žensko ždrebe lipicanera, staro 8 meseci, cena 450 evra. Tel:065/956-95-64.

• Hajkom, 10 komada starosti mesec dana po ceni 500 dinara po mesecu i dve ženke 3.5 meseca. Može zamena za živinu. Tel:061/623-90-24.

• Prodajem jagance za tov ili klanje, 2 muška i 3 ženska, od 24-26kg (uslužno klanje). Cena 3 eura/kg. Tel:065/956-95-64.

• Visokosteone junice, crno beli holštajn umatičene, 10 komada. Tel:064/585-39-76.

• Junice visoko steone, crno-beli holštajn i krave umatičene. Tel:063/873-65-04.

• Visoko mlečne ovce, šarene (mešovita vitemberg i pramenke). Ovce su sjajne sve i debele. Teške su oko 60-80 kg. Nisu umatičene. Cena 150-180e. Tel:065/956-95-64.

SREMSKA POLJOPRIVREDA

• Sa "Sremskom poljoprivredom" na sremskim poljima, farmama i vašim gazdinstvima

• „Sremska poljoprivreda“ svakog drugog petka na kioscima i u pretplati na vašu adresu

• Kako da unapredite sopstveni agrobiznis – kako do boljih prinosa na vašim poljima, kako do profitabilnog uzgoja na vašim farmama...

• Dragoceni saveti eminentnih stručnjaka, samo u vašoj „Sremskoj poljoprivredi“

MARKETING
Tel/fax 022/610-496
Mob:063/8526-021
E-mail:poljoprivreda@sremskenovine.co.rs

• Favory Monteaure od majke14 Monteaure i oca 9Favory CanissaVII-I oždrebljen 07.03.2006. Izuzetno miran pastuv ide udvoje i usamo. Tel:1011/865-11-11.

• Konj lipicaner, star 2 godine i 5 meseci, sa papirima, može menjanje za neki jeftiniji auto ili domaće životinje. Krčedin. Tel:064/228-13-93.

OSIGURAJTE VAŠE USEVE I PLODOVE u kompaniji sa tradicijom dugom 200 godina! Tel: 064/4615-799

• Virtemberg, ovnovi matičeni za priplod i ovce, 2 ovna i 7 ovaca. Cena ovnova sa matičnim listom 200 eura/grlu, a ovaca 220 eura/grlu. Tel:065/956-95-64.

• Menjam ovna rase il de france,umatičenog, star tri godine za ovna iste rase takodje umatičenog. Tel:064/819-30-12.

• Svinje 80-120kg. Mogućnost dogovora oko klanja i odnošenja gotovih polutki, bez dodatnog plaćanja. Tel:066/644-17-25.

• Debele svinje, težine od 110-140 kg, mesnate. Nisu obeležene, rase mešane (majka landras a otac stavor), 170din/kg. Tel:065/956-95-64.

• Sve vrste pčelarskih ramova od suve lipe bez čvora. Cena 25din. Tel:065/247-44-98.

• Košnice LR i DB i ramovi za košnice sa američkim razmakom, postoji mogućnost i pojedinačno delovi.Cena ramova 30din rifuzno a ukovani 40din.U ponudi su i podnjace za sakupljanje polena. Tel:064/915-77-42.

KUĆNI LJUBIMCI

• Na prodaju 4 mužjaka pauna starih 2 godine. Tel:064/281-12-12 i 064/371-73-90.

• Prodajem odrasle japanske guske. Tel:022/325-232.

• Poklanjam mačku i mačiće sijamskog porekla. Tel: 641-193 i 062/641-193.

• Prodajem bele puline. Tel: 060/441-4055

• Prodajem štence bišona i pulina. Tel: 022/710-400, 063/8251-526

• Prodajem štence kratkodlakog ptičara. Tel: 022/716-200

• Kupujem štene rotfajlera. Tel: 022/472-155

• Sibirski haski, ekstra štenad. Tel: 065/6573-857

• Prodajem štence Labradora. Tel: 060/010-19-71

VOĐENJE KNJIGOVODSTVA POLJOPRIVREDNIM GAZDINSTVIMA

KNJIGOVODSTVENA AGENCIJA "KURIR-2"

Trg Vojvođanskih brigada BB Sremska Mitrovica, Tel: 063/404-950

• Prodajem ili menjam poni konje. Tel:060/036-31-41.

• Alpske koze dve po 120 EUR, rasne sjarene sa jarcem, izuzetno krupnim i umatičenicim. Tel:1064/431-79-21.

• Steona junica simentalne rase, 7 meseci steona, visokomlečna. Tel:064/968-02-95.

• Guske. Tel:063/244-265.

• Ženke kunića starosti od 3 do 6 meseci (5-10 EUR komad), kao i skotne ženke (12.5 EUR komad). Tel:065/956-95-64.

• Žensko tele simentalne rase, austrijskog porekla, staro tri meseca, težine oko 120kg, majka ima 27l mleka, umatičena. Tel:065/600-68-98.

PLASTENICI, STAKLENICI

• Staklenik površine 8x4m, sa policama duž celog staklenika u 3 reda. Debeljina cevi je 3x4cm. Staklenik je iz 10 delova. Ima 4 prozora sa strana i vrata. Tel:022/326-715.

• Izrada i montaža svih vrsta plastenika po želji kupca po principu ključ u ruke. Uz plastenik idu folije domaćeg i uvoznog proizvođača vrhunskog kvaliteta, trake ili creva za zalivanje kap po kap,orosisivaci,agril folija,mrežica za zasenu i sve ostalo sto je potrebno. Tel:064/197-26-25.

PČELARSTVO

• Precizni termometar-sklopka. Cena 50 evra. Termometar sa sklopkom, prvenstveno namenjen za pčelare, za kontrolu topljenja meda. Tel:022/310-545.

• Uređaj za prikupljanje pčelinjeg otrova, Cena 150 evra. Pčelinji otrov je najskuplji pčelinji proizvod. Koriste ga farmaceutske industrije širom sveta. Može se priključiti 5 ramova na jedan uređaj. Tel:022/310-545.

• Paviljon za košnice. Metalna konstrukcija paviljona sa elementima za sastavljanje. Tel:064/686-06-70.

• Za Peglicu, novi auto delovi. Tel: 063/771-85-27.

• Prodajem Opel Askonu , registrovana. Tel: 064/432-5869

• Prodajem Ladu Rivu u dobrom stanju registrovana, plinzijske i letnje gume. Tel: 065/832-09-35.

• Prodajem Škodu Oktaviju godina proizvodnje 1998, 1,6 benzin, može zamena za manji auto. Tel 069/133-21-32.

• Prodajem kamion Turbo Zetu u viđenom stanju, cena 1.350 evra. Tel: 064/39-99-737.

RAZNO

• Prodajem Euro kuku za Astru G. Tel: 060/661-21-81.

• Prodajem sadnice, reznice švedskog energetskeg drveta, seče se posle tri godine, Gojko. Tel: 063/109-88-99.

• Krunjač prekrupač Poljostroj Odžaci, trofazni, malo korišćen. Tel:064/145-44-30.

• Krckalica za lešnik, ručna ili na elektromotor. Tel:063/580-819.

• Prekrupač, melje 20m kukuruza na sat, jačina motora 11kW. Može i zamena za kazan, uz svoju doplatu. Cena 400 evra. Tel:063/183-91-89.

• Kazan za rakiju 120l kao nov, cena 850 evra, kazan 120l, u extra stanju, veoma malo korišćen. Nije prevrtač. Ima mešač. Tel:064/501-83-57.

• Inkubator za leženje pilića, kapaciteta 12.000 jaja + valionik kapaciteta 4.000 jaja. Polovan, ispravan. Tel:063/875-08-75.

• Prodajem kazan za pečenje rakije, 80 litara. Cena 1.200 evra. Tel: 069/615-782.

• Mandarin krastavac 20 semenki 150 din. Gaji se kao i običan krastavac ima veoma lep ukus, a oblikom liči na manju dinju. Sem je organsko. Tel:061/146-30-36.

• Agregat benzinski, 4 takta, generator severov 2 kva, motor tecumsehengine italijanski HBP40G. Cena 150 evra. Tel:065/472-27-65.

Prodajem Opel Kadet, kocka 1,2, godište '83., benzin-plin, povoljno. Tel: 064/14-69-263

• Prohromski sud-kotlić zapremine 350 lit, proizvedeno u Švajcarskoj, prečnik 1.000mm, dubina 400mm, sa blagim ispučenjem na dole gde se na sredini nalazi klapna za ispušt koja može da se blindirira. Tel:063/514-133.

• Horizontalni transporter. Cena 1.000 evra, trofazni motor sa 3 ks sa zaštitom, korišćen dve sezone. Tel:064/397-30-67.

• Veliki krunjač za kukuruz marke Čakovac, u odličnom stanju, očuvan, potpuno ispravan! Cena 5000 evra. Tel:063/811-29-11.

• Mašina za sečenje lekovitog bilja i suvog lista na električni pogin, kapacitet 2.5kg na sat, sitno seckanje ili krupnije za 30min. Tel:064/915-77-42.

• Ventilni za pojilice krupne stoke napravljeni od izuzetno kvalitetnih materijala najboljeg kvaliteta, otpornih na habanje, ugrađene prohromske opruge konstruisane su za dugotrajno korišćenje. Cena 250din. Tel:065/227-18-90.

• Kavez za ptice, ručna izrada, stabilan, točkovi ugrađeni zbog lakšeg pomeranja. Tel:063/823-02-14.

• Mešalica sa obrtnim magnetnim poljem, pogodna za mešanje hemikalija. Tel:022/310-545.

• Kolica na dva točka nosivost 300kg. Ručno pravljena, u odličnom stanju. Tel:063/823-02-14.

• Sinhron za IMT 577. Sinhron je nov. Tel:064/232-18-80.

• Mašina za čerupanje pilića, točiri za klanje i rezervoar za grejanje vode. Tel:064/381-16-71

• Oprema za svinjokolj: rem metalni i drveni, korito, oraniju i kante za mast. Tel:065/578-91-65.

• Drvena burad za vino i rakiju, zapremine 350 i 70l. Tel:065/578-91-65.

• Kazan za pečenje rakije, od 100l. Kao nov, prevrtač. Tel:063/404-079.

• Gorionici, 2 kom, u dobrom stanju. Od goriva mogu da koriste naftu, lož ulje i mazut. Italijanske su proizvodnje i imaju snagu od 89 do 172kW. Tel:064/426-00-01.

• Čerupači za piliće. Čerupači su izrađeni od milimetarskog pocinkovanog lima debljine 1mm. Nisu farbanii tako da nema opasnosti od tragova farbe na mesu. Cena čerupača bez el.motora 100 EUR, cena sa monofaznim el. motorom 170 EUR. Tel:063/151-41-61.

• Povoljno, creva za peskarenje sa diznama 8 i 10mm, kondenz boce i peskare. Tel:022/673-526.

• LED reflektor 20W 12V, 40W 12V, 60W 12V, pogodni za poljoprivredne mašine - traktore, kombajne. Tel:069/151-78-91.

• Plastični rezervoari-bazeni, u dve dimenzije 5x2 metra od 10.000 litara i 2x2 metra od 4.000 litara, dubina bazena je 1.2 metra. Tel:064/115-36-05.

• Gume 18.4.R34 Firestone i dve unutrašnje. Tel:064/193-69-97.

• Ukrasni bunari i mostići i drvena kolica, vrlo povoljno, vrlo lep ukras za dvorište. Tel:061/616-28-00.

• Mašine-rotative,remontovane, za vađenje koštice iz voća (višnja, šljiva, kajsiya, breskva), kapacitet do pet tona na sat.Cena od 6-10.000e. Tel:063/514-133.

• Cisterna veličine oko 100l, korišćena je za zalivanje kap po kap. Uz cisternu ide i sistem za punjenje vodom i sistem za puštavanje vode sa filterom. Tel:064/249-45-22.

• Dva prohromska bureta od 500 litara sa prohromskim postoljem. Tel:063/882-08-62.

• Hrastova burad od 500 litara i prohromske cisterne od 4000 litara, 25.000 i 50.000 litara. Tel:065/865-49-99.

• Prohromska cisterna od 4000 litara, vrhunске izrade i kvaliteta. Tel:063/882-08-62.

• Vezovi i ramovi za bikove i krave! Povoljno! Tel:064/233-15-31.

• Žardinjere od biber crepa. Rustičan izgled. Velika žardinjera visine 38cm, dimenzije u gornjoj zoni 35 x 35cm. Unutrašnja zapremina oko 9 litara. 3.200,00 dinara. Mala žardinjera visina 28cm, dimenzije u gornjoj zoni oko 28 x 31cm. Unutrašnja zapremina oko 5.5 litara. 2.500 dinara. Tel:065/955-84-66.

• Kompletan lanac za vezivanje stoke. Tel:015/778-6963

• Perkins dizel motor, četiri cilindra, 75KS, generalno sreden. Povoljno. Tel:060/055-10-43.

• Obradena radilica za Belorusa T-40 na prvjoj specijali. Tel:064/032-37-01.

• Felna 36 coli za Torpedo 75 ili IMT 577-560. Tel:060/545-75-56.

• Prednja maska sa Saturnus farovima za IMT 5100-5106-5136. Može slanje brzom poštom.Cena po dogovoru. Tel:060/545-75-56.

• Ručni inkubator za 500 komada jaja. Polovan, korišćen jednu sezonu, u odličnom stanju. Zvatzi posle 18h. Tel:069/457-56-00.

LIČNI OGLASI

• Tražim ozbiljnu devojkju radi druženja i braka, prvo sms. Tel: 063/893-32-80.

• Želeo bih da upoznam žensku osobu oko 45 godina starosti, ozbiljna veza moguć brak, vredi pokušati Srem, Banat i Bačka. Tel: 061/668-43-79.

• Udruženje „Moja sreća“ iz Gornjeg Milanovca može da upriliči da se devojke iz Rusije udaju u Srbiju. Zainteresovani javite se na 065/552-43-11.

• Udovac traži ženu za brak do 48 godina. Tel:064/485-31-62.

• Povučeni, antialkoholičar, momak, upoznao bih devojkju, damu do 48god. radi druženja,mogućć brak. Tel:065/653-81-93.

• Udovac 57 godina traži ženu nepušača do 50 godina radi braka. Tel: 066/9741-654.


• Za slobodne usamnjene slobodne ženske osobe koje su za druženje sa slobodnim muškarcem, prvo sms. Tel:064/034-29-61.

• Želim da upoznam dobru i slobodnu ženu do 50 godina. Tel:063/870-30-14.

• Upoznao bih slobodnu damu do 53 godine. Isključivo radi braka, usamljen i bez dece. Tel.: 061/61-93-552.

• Slobodna žena traži situiranog slobodnog gospodina bez obaveza starosti od 60-75 godina isključivo radi braka u obzir dolaze plavi i smeđi. Tel: 064/546-82-63.

SREMSKA POLJOPRIVREDA



BESPLATNI MALI OGLASI SMS 063/8526-021

ŠID • DUŠAN MAUKOVIĆ, PROIZVOĐAČ LEŠNIKA

Posao samo za strpljive

Iako Srbija ima dobre uslove za gajenje lešnika podaci Ministarstva poljoprivrede govore da je samo u 2013. godini Srbija uvezla 90 odsto lešnika u vrednosti od oko sedam miliona evra. Najčešći razlog zapostavljenog intenzivnog gajenja lešnika u našoj zemlji je dug period ulaganja i taj što puna rodnost ovog košunjavog voća nastupa kasno. Prema proceni Ministarstva, trenutno se u Srbiji pod zasadom leske nalazi između 1.000 i 1.200 hektara, starih u proseku četiri do pet godina. Najveći proizvođači leske u svetu su Turska, koja snabdeva oko 70 odsto svetskog tržišta, zatim Italija, Azerbejdžan, SAD i Španija.

Jedan od većih zasada u Sremu, na površini od oko 50 hektara, čiji je vlasnik **Dušan Mauković**, nalazi se u neposrednoj blizini Šida, na putu između Kukujevaca i Erdevika, a drugi, od istog vlasnika, u blizini Ilinaca.



Dušan Mauković iz Šida

- Lešnike sam počeo da sadim 2002. godine, a prvi ozbiljniji rod dobio sam 2010. godine. Za ovaj posao treba jako puno uloženi

sredstava, a zarada je relativno mala, s obzirom da kada je u punom rodu lešnik ima prinos u proseku od 700 do 800 kilograma po hektaru. Kada se to pomnoži sa pet evra kolika je cena očišćenog ploda po kilogramu i kada se odbiju troškovi koji iznose od 1.500 do 2.000 evra po hektaru, dolazi se do toga da po hektaru ostane zarada od oko 1.500 evra. Istina je da to nisu mali novci, ali morate imati barem pet hektara da biste nešto osetno i zaradili. Svi misle da u lešnicima leže velike pare, jer im je sada visoka cena i da je svako onaj ko se time bavi bogat čovek, što je skroz pogrešno, jer niko neće da shvati koliko godina u lešnike treba da se ulaže i da se radi da bi se ostvarila neka dobit. Prvi rod počinje tek u osmoj godini, a visoki prinosi se mogu očekivati između dvanaeste i petnaeste godine i to je ono što je bitno da znaju svi koji imaju nameru da započnu ovaj biznis, da su lešnici investicija za duži period i da je to posao samo za strpljive. Godišnje je za održavanje zasada neophodno uložiti od 300 do 500 evra po hektaru, a to neće niko da kaže onome koji tek kreće u taj posao – priča o uzgajanju lešnika Dušan Mauković iz Šida, dodajući da je za ovaj posao koristio subvencije države koje su mu mnogo pomogle, a kredite nije jer su oni neisplativi i mnogo skupi.

Od problema koji prate ovu vrstu proizvodnje, osim učestalih krađa, Dušan još napominje i da muku muči sa glodarima koji jedu plodove, a problem predstavlja i to što zasadi leske traže navodnja-



Bogat prošlogodišnji rod

vanje koje je kod nas jako skupo. Prema njegovim rečima, ukoliko se lešnik izvozi na evropsko tržište, neophodno je priložiti broju dokumentaciju, pa upravo iz tog razloga on se opredelio za domaće tržište.

Prošle godine je kupio kombajn za sakupljanje lešnika, a svake godine proširuje zasade u skladu sa svojim mogućnostima, što ima u planu i ove godine.

S. M. – M. M.



Kombajn za sakupljanje plodova



Plantaža porodice Mauković



Da zajedno postignemo više!

KWS – proizvođač semenskog kukuruza sa najbržim rastom.

Znanje: korisni i iskreni saveti kvalifikovanih stručnjaka

Poverenje: proizvođači su nam već poklonili poverenje na 2,6 mil ha u Evropi

Uspeh: jedan od najvećih selekcionih programa u Evropi

www.kws.rs

KWS Srbija d.o.o. Milutina Milankovića 136 a/1, 11070 Novi Beograd, Tel: 011 301 69 65, 011 301 69 66, Fax: 011 711 08 80

Sejemo budućnost
od 1856

